

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ**

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ
ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ ПРАВА

**Београд
2014**

УВОД

Назив установе: Универзитет у Београду – Правни факултет

Адреса: Булевар краља Александра бр. 67, Београд

Web адреса: www.ius.bg.ac.rs

Образовно-научно/образовно-уметничко поље

Друштвено-хуманистичке науке

Број студената	
Основне академске студије права	4698
Мастер академске студије права	500
Докторске академске студије права	50
Укупан број студената	5248

Наставно особље у наставничким звањима	Доценти	Ванредни професори	Редовни професори
У сталном радном односу	24	19	34
У допунском радном односу	1	1	6
Наставници из иностранства ангажовани на основу уговора о сарадњи			9
Укупан број	25	20	40+9

Простор, Библиотека	2.300 m ²
Простор, укупна квадратура радног простора за студенте докторских студија	15.000 m ²
Укупан број библиотечких јединица из области из које изводи наставни процес	На дан 20.03.1995 – 504.948 На дан 31.12.2012 – 503.613
Укупан број рачунара на располагању студентима докторских студија	64 (у рачунарским лабораторијама) + 25 (за претраживање библиотечког фонда)
Напомена: Сви факултетски ресурси подједнако су доступни студентима докторских студија као и студентима на осталим студијским програмима.	

Назив студијског програма	ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ ПРАВА
Назив установе са којом се организује заједнички студијски програм (ако у реализацији учествује више установа)	/
Високошколска установа у којој се изводи студијски програм	Универзитет у Београду – Правни факултет
Образовно-научно/образовно-уметничко поље	друштвено-хуманистичке науке
Научна или уметничка област	правне науке, правно-економске науке, правно-социолошке науке, правно-политичке науке
Обим студија изражен ЕСПБ бодовима	180
Назив дипломе	доктор наука - правне науке
Дужина студија	3 године или 6 семестара
Година у којој је започела реализација студијског програма	2008.
Година када ће започети реализација студијског програма (ако је програм нов)	/
Број студената који студира по досадашњем студијском програму	2013/14 – 34; 2012/13 – 44; 2011/12 – 36
Планирани број студената који ће се уписати на овај студијски програм	50
Датум када је програм прихваћен од стране одговарајућег тела (навести ког)	10.9.2007 – Наставно-научно веће Правног факултета 19.9.2007 – Сенат Универзитета у Београду 19.5.2008 – Комисија за акредитацију и проверу квалитета 31.3.2014 – Измене студијског програма – Наставно-научно веће Правног факултета
Језик на коме се изводи студијски програм	српски језик
Година када је програм акредитован	2008.
Web адреса на којој се налазе подаци о студијском програму	http://www.ius.bg.ac.rs/pds/doktorske.htm

КЊИГА ПРЕДМЕТА

Обавезни предмет

Методи научноистраживачког рада и вештине		
Наставници: проф. др Сима Аврамовић, проф. др Ђорђе Игњатовић, проф. др Саша Б. Бован, проф. др Миодраг Јовановић		
Статус предмета: обавезан за све уже научне области.		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Основни циљ овога курса је да докторантима укаже на значај методолошке тематике за раст научног знања и за успешну израду докторске дисертације. Друго, оспособљавање будућих научних нараштаја да успешно користе епистемолошка и техничка оруђа научног истраживања, нарочито да формулишу одговарајуће истраживачке хипотезе, да врше анализу судске праксе и да ефикасно и стручно употребљавају методе прикупљања искуствених података. Треће, у ситуацију када су смањене пред - докторске обавезе доктораната, које се свде на израду мастер радова обима до педесетак страна, курс из методологије и методике научног истраживања треба да докторантима надомести недостатак искуства у научним истраживањима и да их оспособи да обавезе на докторским студијама завршавају у оптималним роковима.		
Исход предмета Овај наставни програм настао је из потребе продубљеног проучавања епистемолошких, техничких и логичких питања поступка научног истраживања. Програм је подељен на неколико целина од којих је прва формирање идеал типа научника. У оквиру ове целине говори се о особинама које треба да красе научног делатника и о етичким стандардима научне професије. Друга целина односи се на структуру науке, где се указује на основне елементе те структуре - предмет, метод и циљеве науке. Трећа целина обрађује структуру научног метода. Четврта целина посвећена је истраживачким хипотезама, када се говори о њиховим изворима, врстама и карактеристикама. Пета целина говори о односу између метода сазнавања права и методама тумачења права. Шеста целина овог курса представља практичан рад са кандидатима појединачно, која има карактер креативне радионице, када се вежба формулисање хипотеза полазећи од области и тема докторских радова које су кандидати изабрали. Седма област се односи на техничке стандарде научног истраживања (докторског рада). Осма област је такође практичног карактера и подразумева кратак курс о начину коришћења односно претраживања електронских база података.		
Садржај предмета 1. Методологија као критика науке; 1.1 Појам методологије; 2.1. Функције методолошких истраживања; 3.1. Значај методологије; 2. Идеал тип научника; 2.1. Креативност; 2.2. Знање; 2.3. Познавање истраживачких процедура; 3. Структура науке; 3.1 Предмет науке; 3.2. Метод науке; 3.3. Циљеви науке; 4. Структура научног метода; 4.1. Епистемолошка димензија метода; 4.2. Техничка димензија метода; 4.3. Логичка димензија метода; 5. Научне хипотезе; 5.1. Извори научних хипотеза; 5.2. Функције научних хипотеза; 5.3. Врсте научних хипотеза; 5.4. Карактеристике научних хипотеза; 6. Однос метода сазнавања права и метода тумачења права; 7. Методика израде научног и стручног рада; 7.1. Коришћење литературе; 7.2. Цитирање; 7.3. Презентација; 7.4. Научни и стручни рад; 8. Претраживање електронских база података		
Препоручена литература		
Обавезна: Саша Бован, <i>Основи социологије и социологија права</i> , Београд 2008, Ђорђе Игњатовић, <i>Методологија истраживања криминалитета</i> , Београд 2009, Ђуро Шушњић, <i>Методологија</i> , Београд 2003.		
Допунска: Вујевић Миодраг, Увођење у знанствени рад у области друштвених наука, Загреб 1983, Ли Куба - Џон Кокинг, <i>Методологија израде научног текста: Како се пише у друштвеним наукама</i> , Подгорица 2003, Мидхат Шамић, <i>Како настаје научно дело: Увођење у методологију и технику научноистраживачког рада</i> , Сарајево 1972, Виљем Гуд - Пол Хет, <i>Методи социјалног истраживања</i> , Београд 1966, Џон Дјуи, <i>Логика - теорија истраживања</i> , Београд 1962, Морис Коен- Ернест Нејгел, <i>Увод у логику и научни метод</i> , Београд 1982, Ернест Нејгел, <i>Структура науке</i> , Београд 1974, Robert Merton, <i>Sociology of Science</i> , London 1973.		
Број часова активне	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:

наставе		
Методe извођења наставe: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Изборни предмети

Међународно јавно право		
Наставник или наставници: проф. др Миленко Крећа, доц. др Бојан Милисављевић, доц. др Ивана Крстић, доц. др Александар Гајић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународноправну ужу научну област.		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета:		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби знање из области међународног јавног права.		
Исход предмета		
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ КОЈА КАНДИДАТУ ОМОГУЋАВА ДА САМОСТАЛНО КРИТИЧКИ РАЗМАТРА ШИРОК КРУГ ПИТАЊА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА И ДА САМОСТАЛНО ПРЕДУЗИМА ОРИГИНАЛНО ИСТРАЖИВАЊЕ.		
Садржај предмета		
Предмет изучавања су актуелна питања међународног јавног права, посебно у следећим подручјима: Доктрина и развој међународног јавног права; Однос међународног и унутрашњег права; Формални извори и кодификација међународног права; Начела међународног права; Субјекти међународног права и друге јединке од међународног интереса; Настанак и признање држава, основна права и обавезе држава, надлежност држава; Међународна одговорност држава и одговорност међународних организација; Сукцесија држава; Органи за одржавање међународних односа; Мултилатерална дипломатија; Међународноправна заштита људских права; Индивидуална кривична одговорност по међународном праву; Међународно кривично правосуђе; Државна територија, међународне реке, поморска област, ваздушна област, интернационализоване територије; Међународноправна заштита животне средине; Међународно уговорно право; Мирно решавање међународних спорова; Агресија, начело интервенције, право на самоодбрану; Право оружаних сукоба (ратно право); Међународно правосуђе – надлежност и поступак, Међународни суд правде, Стални арбитражни суд, Европски суд за људска права.		
Препоручена литература		
Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Београд, 2012; Аврамов, С., Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Београд, 2007; Крећа, М., Пауновић, М., <i>Практикум за Међународно јавно право</i> , Досије, 2002; Бартош, М., <i>Међународно јавно право I, II и III</i> , Београд, 1954-6; Етински, Р., <i>Међународно јавно право</i> , Службени гласник, Београд, 2011; Brownlie, I., <i>Principles of Public International Law</i> . Clarendon Press, Oxford, 2008; Shaw, M., <i>International Law</i> , Cambridge, 2007; Cassese, A., <i>International Law</i> , Oxford University Press, 2005; Starke, <i>Introduction to International Law</i> , London, 1998; Evans, M., (ed.), <i>International Law</i> , Oxford, 2003; Kerbrat, Y., Dupuy, P.-M., <i>Droit international public</i> , Dalloz, Paris, 2010; Pellet, A., Dailler, P., <i>Droit international public</i> , L.G.D.J., Paris, 2009; J. Combacau. S. Sur, <i>Droit international public</i> , Montchrestien, 2006; A. Verdross, <i>Die Quellen des universellen Völkerrechts, Eine Einführung</i> , Rombach & Co. GmbH Freiburg 1973; W. Graf Vitzthum, <i>Volkerrecht</i> , 2010; <i>Международное право</i> , редактори Колосов и Кривчикова, Московский государственный институт международных отношений (Университет) МИД РФ, Москва, 2005; <i>Международное публичное право</i> – учебник, редактор К. А. Бекашев, Московская государственная юридическая академия, Москва, 2005; Collier, Lowe, <i>The Settlement of Disputes in International Law – Institutions and Procedures</i> , Oxford, 2000; Rosenne, S., <i>The Law and Practice of the International Court, I, II, III</i> , The Hague/Boston/London, 1997; Evans, M., (ed.), <i>International Law</i> , Oxford, 2003; Крећа, М., <i>Jus cogens у међународном јавном праву</i> , Београд, 1977; Крећа, М., <i>Уговорна способност држава у међународном праву са посебним освртом на федеративне државе</i> , Београд, 1988.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања. консултације		

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право европских интеграција**Наставник или наставници:** проф. др Бранко Ракић**Статус предмета:** изборни – обавезан за Међународноправну ужу научну област.**Број ЕСПБ:** 20**Услов:****Циљ предмета**

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права Европске уније и европских интеграција.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања европског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Садржина предмета је концентрисана на актуелна питања права европских интеграција, и посебно, на најактуелнија питања права Европске уније у оквиру следећих тематских јединица: Настанак и развитак европског права; Теорије о европској интеграцији; Састав, циљеви, задаци Европске уније; Правна природа и субјективитет ЕУ; Право грађанства Европске уније; Заштита људских права у Европској унији; Институције Европске уније; Европска унија према предлогу Устава за Европу, Европска унија према Уговору из Лисабона; Надлежности Европске уније; Извори права Европске уније; Стварање права Европске уније; Извршење права Европске уније; Систем заштите права Европске уније; Судска контрола органа ЕУ; Буџет и финансије ЕУ; Однос права Европске уније према праву држава чланица и појединцима; Материјално право и заједничке политике ЕУ; Државе чланице Европске уније и проширење ЕУ; Политика придруживања и сарадње; Оснивање, организација и делатност Савета Европе, НАТО-а, Организације за безбедност и сарадњу у Европи, Западноевропске уније, Организације за економски сарадњу и развој и других европских организација; Међународноправни односи између европских организација и европских организација са универзалним и неевропским међународним организацијама.

Препоручена литература:

Кошутић, Б., Основи права Европске уније, Београд 2010; Ракић, Б., За Европу је потребно време, Београд, 2009; Ракић, Б., Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава, Београд, 2009; Craig, P., De Burca G., EU Law, Text, Cases and Materials, 5th edn, OUP, Oxford-New York 2011; Craig, P., De Burca, G., The Evolution of EU Law, OUP, Oxford - New York 2011; Schütze, R., European Constitutional Law, CUP, Cambridge - New York 2012; Hartley, T., The Foundations of European Union Law, 7th edn, OUP, Oxford 2010; Craig, P., The Lisbon Treaty, Law, Politics and Treaty Reform, OUP, Oxford - New York 2010; Piris, J-C, A Legal and Political Analysis, CUP, Cambridge - New York 2010; Horspool, M., Humphreys, M., European Union Law, 7th edn, OUP, Oxford 2010; Dougan et al., Wyatt & Dashwood's European Union Law, 6th edn, Sweet & Maxwell, London 2011; Sauron, J.-L. et al. (eds.), Comprendre l'Union européenne, La documentation Française, 2011; Wathelet, M., Wildemeersch, J., Contentieux européen, Larcier, Bruxelles 2010; Jacqué, J. P., Droit institutionnel de l'Union européenne, Dalloz, Paris 2010; Clergerie J.-L., Gruber A., Rambaud, P., L'Union européenne, Dalloz, 2008; Druésne, G., Droit de l'Union européenne et politiques communautaire, 8e édition, PUF 2006; Isaac, G., Blanquet, M., Droit general de l'Union européenne, Dalloz, 2006; Rideau, J., Droit institutionnel de l'Union et des Communautés européennes, Paris, L.G.D.J. 2006.

Препоручени стручни часописи:

Common Market Law Review, European Law Review, European Competition Law Review, International & Comparative Law Quarterly, European Journal of International Law, Journal of Common Market Studies, Legal Issues of European Integration, Yearbook of European Law, Annuaire de droit européen, Cahier de droit européen, Revue des affaires européennes, Revue du droit de l'Union européenne, Revue trimestrielle de droit européen, Europarecht, Il Diritto dell'Unione Europea, Rivista de diritto europeo, Noticias de la Union europea, Revista de Derecho comunitario Europeo.

Интернет извори: <http://europa.eu>; EUR-Lex, <http://euobserver.com>

Број часова активне

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

наставе		
Методe извођења наставe: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Међународно право људских права</i>		
Наставници: проф. др Владан Јончић, доц. др Ивана Крстић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународноправну ужу научну област.		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета		
Продубљивање и проширивање знања и разумевање процеса настанка, развоја и успостављање основних начела и циљева пре свега међународног права којима је регулисана област људских права. Анализирање општих концептуалних основа доктрине и праксе људских права и повезивање са теоријским, међународноправним, законским решењима и неким специфичностима људских права. Изучавање природе права, правне доктрине и основних идеја, принципа и установа (међународног права) људских права. Продубљено истраживање улоге законодавства у развоју људских права. Истраживању везе унутрашњег права и међународног права у вези са људским правима. Сагледавању утицаја других фактора на право људских права.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра међународноправну проблематику људских права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета:		
Појам и природа људских права; Развој идеје људских права; Класификација основних људских права и слобода; Извори међународног права људских права; Имплементација норми међународног права о људским правима; Надзор међународних организација над поштовањем људских права; Кажњавање за кршење људских права; Основна начела под којима се уживају људска права; Међународноправна заштита појединих људских права (грађанских, политичких, економских, социјалних и културних права, колективних права, права мањина и права домородачких народа). Заштита људских права у посебним околностима и ванредним приликама.		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Пауновић, М./ Кривокапић, Б./ Крстић, И., Међународна људска права, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2010; ; Д. Поповић, Европско право људских права, Службени гласник, 2012; Бургентал, Т., Међународна људска права у сажетом облику, Београд, 1997; Ван Дијк и Ван Хоф, Теорија и пракса Европске конвенције о људским правима, Сарајево, 2001.		
Једно дело на неком од признатих светских језика: Dinah Shelton, Remedies in International Human Rights Law, Oxford, 2006; Christian Tomuschat, <i>Human Rights: between Idealism and Realism</i> , Oxford, 2006; Moeckli, S. Shah, S. Sivakumaran, <i>International Human Rights Law</i> , Oxford University Press, 2010; J. Rehman, <i>International Human Rights Law</i> , Pearson, 2 nd ed., 2010; W. Kalin, J. Kunzli, <i>The Law of International Human Rights Protection</i> , Oxford University Press, 2010.		
Допунска:		
Ван Дијк и Ван Хоф, <i>Теорија и пракса Европске конвенције о људским правима</i> , Сарајево, 2001; Steiner, H.J., "International Protection of Human Rights", in Evans, M., (ed.), <i>International Law</i> , Oxford, 2003, str. 757-787; Пауновић, С. Царић, <i>Европски суд за људска права – Основна начела и ток поступка</i> , Службени гласник, 2007.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно хуманитарно право

Наставници: проф. др Владан Јончић

Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област.

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Основни циљ предмета је следећи: стицање правничких знања и разумевање међународно-правних норми из области међународног хуманитарног права и основа међународног права оружаних сукоба као шире области у коју улази и међународно хуманитарно право, упознавање са еволуцијом овог права, веза између међународних норми које регулишу ову област и унутрашњих правних норми и њихово усаглашавање, упознавање са природом хуманитарног права и основним правцима развоја правне доктрине, овладавање са правном терминологијом ове гране права, развијање способности за разумевање разлика између унутрашњих и међународних правних норми ове гране права и сагледавање утицаја других фактора који утичу на међународно хуманитарно право, сагледавање санкција и развоја норми које треба да санкционишу повреде хуманитарног права, оспособљавање за коришћење метода примењеног у овој грани права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику међународног хуманитарног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

I Појам и предмет међународног права оружаних сукоба и међународног хуманитарног права (4 часа, 1. недеља); II Однос међународног хуманитарног права, међународног права оружаних сукоба (међународног ратног права) и људских права (4, часа, 2. недеља); III Еволуција развоја међународног права оружаних сукоба (8 часова, 4. и 5. недеља); IV Извори међународног права оружаних сукоба (4 часа, 3. недеља); V Међународно право оружаних сукоба и међународно хуманитарно право после Другог светског рата и доношења повеље ОУН (4 часа, 6. недеља); VI Правила која регулишу средства и начине вођења оружане борбе (12 часова, 7, 8. и 9. недеља); VII Правила о заштити лица у оружаним сукобима (12 часова, 10, 11. и 12. недеља); VIII Заштита објеката и простора у оружаним сукобима; IX Међународно право и тероризам (2 часа, 13. недеља); X Поштовање међународног хуманитарног права и одговорност за повреде (6 часова, 13. и 14. недеља).

Препоручена литература

Обавезна:

Јончић, В., *Међународно хуманитарно право*, Правни факултет, Београд, 2010.

Допунска:

Christine Gray, *International Law and the Use of Force*, Foundations of Public Internatioanl Law, Oxford, 2005; Pictet, J.S., *Commentar of Geneva Conventions (I-IV)*, Geneva; Theodor Meron, *War Crimes Law Comes of Age*, Oxford Univerity Press, Inc., New York; В., Јончић, *Ратни заробљеници-Међународноправни статус*, ВИЗ, Београд, 2002; Г., Перзић, Г., *Међународно ратно право*, Београд, 1988; В., Јончић, *Међународноправни статус учесник аоружаних сукоба*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; В. Јончић, *Трећа женеvsка конвенција . Практична примена и утицај на протоколе I и II*, Правни факултет и Досије, Београд, 2004; Вучинић, З., *Међународно ратно и хуманитарно право*, Службени гласник, Београд, 2006; *Извори међународног хуманитарног права*, Југословенски црвени крст, Београд, 2003.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Дипломатско и конзуларно право

Наставник или наставници: проф. др Миленко Крећа, доц. др Бојан Милисављевић

Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област.

Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби знање из области дипломатског и конзуларног права.		
Исход предмета		
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ КОЈА КАНДИДАТУ ОМОГУЋАВА ДА САМОСТАЛНО КРИТИЧКИ РАЗМАТРА ШИРОК КРУГ ДИПЛОМАТСКОГ ПРАВА И ДА САМОСТАЛНО ПРЕДУЗИМА ОРИГИНАЛНО ИСТРАЖИВАЊЕ.		
Садржај предмета		
Предмет изучавања су актуелна питања дипломатског и конзуларног права, посебно у следећим подручјима: Историја дипломатије, Развој дипломатског права, Теорије међународног права, Међународна пракса. Решења утврђена конвенцијама, Формална ограничења вршења уговорне способности по међународном праву, Унутрашњи органи државе са правом представљања, Спољашњи органи представљања државе на билателарној равни, Дипломатски представници, Успостављање дипломатских односа, састав мисије, остало особље, Функције дипломатских представника, Статус дипломатског представништва, Личне привилегије и имунитети дипломатских представника, Правни основ привилегија и имунитета, Престанак дипломатске мисије, Специјалне мисије, Конзули, историјски развој, Појам и врсте конзула, Конзуларне функције, Привилегије и имунитети конзула и конзулата, Разлика између дипломатске и конзуларне службе, Спољашњи органи представљања државе на мултилателарној равни, Конвенција о представљању држава у међународним организацијама универзалног карактера, Сталне мисије при међународним организацијама, Представљање држава путем органа других држава, Органи државе у материји међународно правне одговорности државе, Службеници међународних организација, Привилегије и имунитети организације и њених службеника, Привилегије и имунитети Уједињених нација, Експерти Уједињених нација.		
Препоручена литература:		
Крећа, М, <i>Међународно право представљања (Дипломатско и конзуларно право)</i> , Правни факултет, Центар за издаваштво и информисање, Београд, 2012, М. Митић, С. Ђорђевић, <i>Дипломатско и конзуларно право</i> , Правни факултет, 2010; С. Ђера Поповић, <i>Дипломатски практикум</i> , 2004; М. Митић, <i>Diplomatija</i> , Beograd, 1999; В. Milisavljević, <i>Diplomatiska zaštita</i> , Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, 2012.		
На енглеском језику: В. Sen, <i>A Diplomat's Handbook of International Law and Practice</i> , Third Revised Edition, Martinius Nijhoff Publishers, 1988; Е. Denza, <i>Diplomatic Law: Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations</i> , 2008; R. P. Barston, <i>Modern Diplomacy</i> , 2006; Amerasinghe, C. F., <i>Diplomatic Protection</i> , Oxford University Press, 2008; G. R. Berridge, <i>Diplomacy, Theory and Practice</i> , London, 1995; Peter Marshal, <i>Positive Diplomacy</i> , New York, 1997; Luke Lee, <i>Consular Law and Practice</i> , Oxford, 1991.		
На француском језику: Jean Salmon, <i>Manuel de droit diplomatique</i> ; Collection de la faculté de droit – Université libre de Bruxelles, Editeur : Bruylant; Philippe Cahier, <i>Le droit diplomatique contemporain</i> , E. Droz, 1962; R. Daoudi, <i>La representation en droit international public</i> , Paris, 1980.		
На руском језику:		
I. P. Blišchenko, <i>Diplomatičeskoe pravo</i> , 1990; Sandrovskij, Konstantin K., <i>Diplomatičeskoe pravo</i> , Kiev, 1981; Boris Gumenjak, <i>Osnovi diplomatičnoj ta konzuljskoj službi</i> , Kijev, 1998; S. V. Černičenko, <i>Teorija mežnunarodnoga prava</i> , Tom I i II, Moskva, 1999;		
У сарадњи са предметним наставником или сарадником, али и самоиницијативно, студенти могу да користе и другу литературу (књиге, чланке, пресуде судова (посебно Међународног суда правде), одлуке и друге акте међународних организација) на српском, енглеском, француском, руском или неком другом језику.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Међународно правосуђе

Наставник или наставници: проф. др Миленко Крећа, доц. др Ивана Крстић, доц. др Александар Гајић		
Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област.		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Предмет има за циљ да кандидат прошири и продуби знање из области међународног правосуђа - надлежности, поступка и праксе међународних судских органа.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине из области међународног правосуђа који ће му омогућити да критички разматра овај део међународног јавног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета Међународни суд правде: Оснивање; Однос са Сталним судом међународне правде; Избор судија Међународног суда правде; Организациона структура; Надлежност Међународног суда правде; Поступак пред Судом; Покретање поступка; Инцидентни поступци; Писмена и усмена фаза поступка пред Судом; Поступак пред већима; Окончање поступка; Надлежност Суда за давање саветодавних мишљења; Природа питања по коме Суд може да да Саветодавно мишљење; Органи УН и организације овлашћене да од Суда траже давање саветодавног мишљења; Поступак пред Судом; Правна природа саветодавног мишљења Суда; Европски суд за људска права: Основна начела поступка пред Европским судом за људска права и принципи за тумачење Конвенције; Учесници у поступку; Подносилац представке; Заступник пред Европским судом за људска права; Умешач; Поступак пре прихватљивости представке; Покретање поступка; Услови за допуштеност представке; Судија известилац, одбори, већа; Трочкови поступка и правна помоћ; Привремене мере; Поступак после прихватљивости представке; Начини за утврђивање чињеница пред Судом; Начини за окончање поступка пред Судом; Правично задовољење; Обраћање Великом већу; Тумачење пресуде; Ревизија пресуде; Извршавање пресуде суда и надзор над Конвенцијом; Поступка за давање саветодавних мишљења. Међународни кривични суд: Оснивање Међународног кривичног суда; Извори права које се примењује у поступку пред Судом; Основне одлике и основна начела поступка пред Међународним кривичним судом; Надлежност Међународног кривичног суда; Основни процесни субјекти и основне процесне функције; Мере којима се обезбеђује присуство окривљеног; Стадијуми поступка пред Међународним кривичним судом; Докази и доказивање; Изрицање пресуде; Поступак по правним лековима и врсте правних лекова у поступку пред Међународним кривичним судом; Међународна сарадња и правна помоћ; Извршење пресуда Међународног кривичног суда. Међународни кривични трибунали <i>ad hoc</i> карактера; Међународни суд за право мора.		
Препоручена литература Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Београд, 2012; Пауновић, М., Царић, С., <i>Европски суд за људска права: основна начела и ток поступка</i> , Београд, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, 2006; Шкулић, М., <i>Међународни кривични суд</i> , Београд, 2005; Rosenne, S., <i>The Law and Practice of the International Court, I, II, III</i> , The Hague/Boston/London, 1997; Fitzmaurice, G., <i>The Law and Practice of The International Court</i> , Nijhoff, Dordrecht, 1985; Shany, Y., <i>The Competing Jurisdictions of International Courts and Tribunals</i> , Oxford University Press, 2003; Société française pour le droit international, <i>La juridictionnalisation du droit international</i> , Colloque de Lille, Paris, Pedone, 2003; Achour, B., Laghmani, S., (eds), <i>Justice et juridictions internationales</i> , Paris, Pedone, 2000; Berger, V., <i>Jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme</i> , Sirey, Paris, 2002; Schabas, W., <i>An Introduction to the International Criminal Court</i> , Cambridge, Cambridge University Press, 2001; Cassese, A., Delmas-Marty, M., (eds), <i>Crimes internationaux et juridictions internationales</i> , Paris, Pedone, 2002; Condorelli, L., „La Cour internationale de Justice: 50 ans et (pour l'heure) pas une ride“, <i>E.J.I.L.</i> , 1995/3, pp. 388-400 ; Guillaume, G., „The future of international judicial institutions », <i>I.C.L.Q.</i> , 1995, vol. 44, pp. 848-862; Treves, T., „Le Règlement du Tribunal international du droit de la mer: entre tradition et innovation“, <i>AFDI</i> , 1997, p. 341.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Међународно право заштите човекове околине

Наставник или наставници: проф. др Миленко Крећа, проф. др Бранко Ракић

Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област.

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Предмет има за циљ да кандидат прошири и продуби знање из области међународног права заштите човекове околине.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине из области међународног права заштите човекове околине који ће му омогућити да критички разматра овај део међународног јавног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Појам и карактеристике међународног права заштите човекове околине; Настанак и развој; Извори међународног права заштите човекове околине; Начела међународног права заштите животне средине; Начело суверености над природним богатствима и обавеза држава да не проузрокују штету животној средини других држава и подручјима изван националних јурисдикција држава; Начело превенције; Начело одрживог развоја; Принцип предострожности; Принцип „загађивач плаћа“; Начело заједничке али подељене одговорности; Међународноправна заштита атмосфере; Заштита морске средине; Биолошка разноврсност; Опасне материје; Отпад; Заштита поларних области; Право заштите човекове околине Европске уније; Примена међународног права заштите човекове околине; Одговорност за еколошку штету.

Препоручена литература:

Крећа, М., *Међународно јавно право*, Београд, 2012; Sands, P., *Principles of International Environmental Law*, Cambridge University Press, Cambridge, 2007; Birnie, P.W., Boyle, A., *International Law and the Environment*, Oxford University Press, 2002; Boisson de Chazournes, L., Desgagné, R., Romano, C., *Protection internationale de l'environnement*, Recueil d'instruments juridiques, Paris, Pedone, 1998; Етински, Р., „Међународноправна заштита животне средине“, у Стојановић, З., Салма, Ј., и Ђурђев, Д., *Правна заштита животне средине*, Научна књига, Београд, 1991; Fitzmaurice, M. A., „International Protection of the Environment“, *R.C.A.D.I.*, vol. 293, 2001; Kiss, A., Beurier, J-P., *Droit international de l'environnement*, Paris, 2004; Lee, K., ed., *International Environmental Law in International Tribunals*, International Environmental Law Reports, volume 5, Cambridge University Press, 2007; Тодић, Д., „Законодавство Европске уније у области животне средине – увод“, *Законодавство Европске уније о животној средини и земље у транзицији*, 2000, стр. 58-60; Тодић, Д., „Неки проблеми у закључивању и извршавању међународних уговора у области животне средине“, *Право и животна средина*, 1997, стр. 203-222; Вукасовић, В., „Надлежност Европске уније у области заштите животне средине“, *Законодавство Европске уније о животној средини и земље у транзицији*, 2000, стр. 21-44; Wennerås, P., *The Enforcement of EC Environmental Law*, Oxford University Press, 2007; Wolfrum, R., „Means of Ensuring Compliance with and Enforcement of International Environmental Law“, *RCADI*, 1998, pp. 25-154.

Број часова активне
наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право међународних организација

Наставник: проф. др Бранко Ракић

Статус предмета: изборни за Међународноправну ужу научну област.

Број ЕСПБ: 10

Услов:		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права међународних организација.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања међународних организација и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета Садржина предмета је концентрисана на актуелна питања права међународних организација у оквиру следећих тематских јединица: Појам, основне карактеристике и класификација међународних организација; Међународноправни субјективитет међународних организација; Основ овлашћења и обавеза међународних организација; Уговорна способност међународних организација; Одговорност међународних организација; Привилегије и имунитети међународних организација; Чланство у међународним организацијама; Сталне мисије држава при међународним организацијама; Организациона структура међународних организација; Финансирање и трошкови међународних организација; Правна природа одлука међународних организација; Положај међународних службеника; Правни оквир сарадње између међународних организација, међународних организација и држава чланица и нечланица; Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава; Универзалне међународне организације и регионалне међународне организације.		
Препоручена литература Крећа, М., <i>Међународно јавно право</i> , Београд, 2012; Ракић, Б., <i>Остваривање мира преко међународног организовања и интегрисања држава</i> , Београд, 2009; Кошутих, Б., <i>Основи права Европске уније</i> , Београд 2010; Рачић, О., Димитријевић, В., <i>Међународне организације</i> , Београд 1988; Nguyen Quoc Dinh, Daillier, P., Pellet, A., <i>Droit international public</i> , Paris, LGDJ, 8 ^e éd., 2009; Combacau, J., Sur, S., <i>Droit international public</i> , Montchrestien, coll. Domat droit public, 8 ^e éd., 2008; Dupuy, P.-M., Kerbrat Y., <i>Droit international public</i> , Paris, Dalloz, coll. Précis, 10 ^e éd., 2010; Decaux E., <i>Droit international public</i> , Paris, Dalloz, coll. Hypercours, 7 ^e éd., 2010; Karns, M. P., Mingst, K. A., <i>International organizations: the politics and processes of global governance</i> , Lynne Rienner Publishers, 2010; Brownlie, I., <i>Principles of the Public International Law</i> , OUP Oxford - New York 2008, 675-694; Shaw, M. N., <i>International Law</i> , Cambridge University Press, 1997. и каснија издања, 887-931; Akande, V. D., "International Organizations," <i>International Law</i> , (ed. M. Evans) 2003, 269-297; White, N. D., <i>The Law of International Organizations</i> , Manchester - New York, 1996; Reinisch, A., <i>International Organisations before National Courts</i> , 2000; Velasco Vallejo, M. D. de, <i>Les organisations internationales</i> , Economica, 2002; <i>Энциклопедия международных организаций</i> , Редактори: Л. Н. Галенская и Ц. А. Малинин, Санкт Петербург, 2003.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Пословно право</i>
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, доц. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Наташа Петровић Томић, доц. др Мирјана Радовић и предавачи по позиву
Статус предмета: изборни – обавезан за Привредноправну ужу научну област.
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из пословног права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета**Предмет Пословно право обухвата Трговинско и Компанијско право.****Трговинско право**

I УВОД

II ИСТОРИЈАТ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА

III ИЗВОРИ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА

IV ОПШТА ПРАВИЛА УГОВОРА У ПРИВРЕДИ

V УГОВОР О ПРОДАЈИ У ПРИВРЕДИ

VI УГОВОРИ СА ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ У УГОВОРУ О НАЛОГУ

VII УГОВОРИ СА МЕШОВИТОМ ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ

IX БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ

X ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Компанијско право

1. ПРИВРЕДНИ (ТРГОВАЧКИ) И НЕПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ

2. ЗАЈЕДНИЧКИ ИНСТИТУТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

3. ДРУШТВА ЛИЦА

4. ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

5. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

6. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА АКЦИОНАРСКА ДРУШТВА

7. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ПРИВРЕДНА ДРУШТВА

8. ПРЕДУЗЕЋА – СУБЈЕКТИ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ (ЈАВНА – ДРЖАВНА - ПРЕДУЗЕЋА)

9. ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

10. ПРИВРЕДНЕ АСОЦИЈАЦИЈЕ

11. ПРЕСТАНАК СОЛВЕНТНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА (ЛИКВИДАЦИЈА)

12. ОСНОВИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА

13. ОСНОВИ КОМПАНИЈСКОГ ПРАВА ЕУ

Препоручена литература**Трговинско право****Обавезна:**

Научна:

Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2011. Ивица Јанковец, *Привредно право*, Београд, 2008. Roy Goode, *Commercial Law*, Penguin Books, 1995. или 2004. Twomey, Jennings, *Anderson's Business Law*, South Western, US, 2011. Miller & Jentz, *Business Law Today*, Thomson, South Western, US, 2004. Mercadal Barthelemy, Patrice Macqueron, *Le droit des affaires en France*, Levebvre, Levallios, 2005. Morandiere, Rodiere, Houin, *Droit Commercial*, Dalloz, Paris, 1958 (tome I et II). Chaudet Francois, *Droit suisse des affaires*, Helbing & Lichtenhahn, Bale, Geneve, Minuch, 2000. Claus-Wilhelm Canaris, *Handelsrecht*, 24. Auflage, München, 2006

Прописи:

Закон о облигационим односима (*Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89 и *Сл. лист СРЈ*, бр. 31/93); Опште узансе за промет робом (*Сл. лист ФНРЈ*, бр. 15/54); Закон о платном промету (*Сл. лист СРЈ*, бр. 3/02 и 5/03, *Сл. гласник РС*, бр. 43/04 и 62/06); Закон о меници (*Сл. лист ФНРЈ*, бр. 104/46, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 16/65, 54/70 и 57/89, *Сл. лист СРЈ*, бр. 46/96, *Сл. лист СЦГ*, бр. 1/03); Закон о чеку (*Сл. лист ФНРЈ*, бр. 105/46, *Сл. лист СФРЈ*, бр. 12/65, 50/71 и 52/73, *Сл. лист СРЈ*, бр. 46/96, *Сл. лист СЦГ*, бр. 1/03)

Допунска:

Александар Голдштајн, *Привредно уговорно право*, Загреб, 1980. Ивица Јанковец, *Уговори у привреди*, Београд, 1987. Вилим Горенц, *Трговачко право – уговори*, Загреб. Зоран Антонијевић, *Привредно право*, Београд, 1989. Владимир Капор, Славко Царић, *Уговори робног промета*, Београд, 1996. Младен Драшкић, *Уговор о франшизингу*, Београд, 1983. Милан Париводић, *Уговор о франшизингу*, Београд, 2002. Зоран Арсић, *Комбиновани превоз робе*, Београд, 1985. Зоран Арсић, *Транспортни терминали – правни аспекти*, Београд, 1987. Милан Бартош, Зоран Антонијевић, Владимир Јовановић, *Менично и чековно право*, Београд, 1974. Радован Вукадиновић, *Правни односи из међународног документарног акредитива*, Београд, 1985. Мирко Васиљевић, *Одговорност железнице у домаћем и међународном превозу робе*, Београд, 1987. Тамара Миленковић-Керковић, *Аутономни уговори трговинског права*, Ниш, 2008. Б. Благојевић, В. Круљ (ур.), *Коментар Закона о*

облигационим односима, Београд, 1980. Слободан Перовић, Драгољуб Стојановић (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980.

Компанијско право:

Обавезна:

Српска: Мирко Васиљевић, *Корпоративно управљање – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду и Профинвест, 2007; Мирко Васиљевић, *Компанијско право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), *Корпоративно управљање – зборник радова*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2008; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), *Корпоративно управљање – други део (зборник радова)*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2009

Страна – обавезно прочитати једно од следећих дела:

Reinier Kraakman, John Armour, Paul Davies, Luca Enriques, Henry Hansmann, Gerard Hertig, Klaus Hopt, Hideki Kanda, Edward Rock, *The Anatomy of Corporate Law – A Comparative and Functional Approach*, Second edition, Oxford University Press, 2009; Paul L. Davies, *Gower and Davies Principles of Modern Company Law*, eighth edition, Sweet & Maxwell, London, 2008; Alan Dignam, John Lowry, *Company Law*, Oxford University Press, Oxford, 2009; Merle Philippe, *Droit commercial – sociétés de commerciales*, Daloz, Paris, 2005.

Прописи: Закон о привредним друштвима (*Службени гласник РС*, бр. 36/2011); Закон о тржишту капитала (*Службени гласник РС*, бр. 31/2011); Закон о поступку регистрације и Агенцији за привредне регистре (*Службени гласник РС*, бр. 99/2011); Закон о преузимању акционарских друштава (*Службени гласник РС*, бр. 46/2006); Закон о стечају (*Службени гласник РС*, бр. 104/2009); Кодекс корпоративног управљања Београдске берзе а.д. Београд од 9.7.2008. године; Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије (*Службени гласник РС*, бр. 1/2006)

Допунска: Klaus J. Hopt, Eddy Wymersch, Hideki Kanda, Harold Baum, *Corporate Governance in Context Corporations, States, and Markets in Europe, Japan, and the US*, Oxford University Press, 2005; Guido Ferrarini, Klaus J. Hopt, Jaap Winter, Eddy Wymeersch, *Reforming Company and Takeover Law in Europe*, Oxford University Press, 2004; Stephen M. Bainbridge, *Corporation Law and Economics*, Foundation Press, New York; Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, Schulthess; Douglas M. Branson, *Corporate Governance*, The Michie Company, 1993; William J. Carney, *Mergers and Acquisitions – Cases and Materials*, Foundation Press, New York; Brian R. Cheffins, „*Company Law: Theory, Structure, and Operation*”, Clarendon Press, Oxford, 2004; Franklin A. Gevurtz, „*Corporation Law*”, WEST Group, St. Paul, Minn.; Ronald J. Gilson, Bernard S. Black, *The Law and Finance of Corporate Acquisitions*, The Foundation Press, Inc., New York

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставe: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Пореско право

Наставник или наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов

Статус предмета: изборни – обавезан за: 1) Ужу научну област јавних финансија и финансијског права,
2) Привредноправну ужу научну област.

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из пореског права и детаљна анализа основних института и феномена из ове области, уз сагледавање њихове примене у пракси како са становишта државе, тако и из позиције пореских обвезника. Кандидат треба да буде свестан да већина наших одлука и избора не само у пословном, већ и у приватном животу има одређене фискалне импликације, јер су порези најзначајнији облик јавних прихода сваке државе, који остају у чврстим оквирима уставног принципа владавине права.

Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра све правне аспекте пореза и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета Предмет обухвата више области – тематских јединица: Дезинтеграција финансијског права и настанак пореског права; Различита схватања односа пореског права према јавним финансијама; Јавни приходи; Законитост и опорезивање; Тумачење пореских закона; Пореска евазија (незаконита и законита) и мере за сузбијање; Уставна ограничења пореске власти државе; Порескоправни однос; Обавезе пореских обвезника; Права пореских обвезника и њихова заштита; Контролни механизми пореских органа; Правна помоћ и сарадња у пореским стварима; Основни елементи пореза; Међународно пореско право		
Препоручена литература Дејан Поповић, <i>Пореско право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012 – Општи део; <i>Правни и рачуноводствени аспекти пореског саветовања</i> , уредник Гордана Илић-Попов, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012; <i>International Tax Glossary</i> , IBFD, Amsterdam 1988; <i>The Principle of Equality in European Taxation</i> , ed. by Gerard T. K. Meussen, Kluwer, London 1999; <i>Tax Law Design and Drafting</i> , ed. by Victor Thuronyi, IMF, Washington, D. C., Vol I: 1996; Vol. II: 1998; Victor Thuronyi, <i>Comparative Tax Law</i> , Kluwer, The Hague, 2003; Dieter Birk, <i>Steuerrecht</i> , C.F. Muller Verlag, Heidelberg 2004; Luigi Rastello, <i>Diritto tributario. Principi generali</i> , CEDAM, Padova 1994; Klaus Tipke, <i>Die Steuerrechtsordnung</i> , Band I, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln 1993; Arnold A. Knechtle, <i>Basic Problems in International Fiscal Law</i> , Kluwer, Deventer 1979.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Радно право		
Наставници: проф. др Боривоје Шундерић, проф. др Бранко Лубарда, доц. др Љубинка Ковачевић		
Статус предмета: изборни – обавезан за: 1) Радноправну ужу научну област, 2) Привредноправну ужу научну област.		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Курс има за циљ стицање продубљених знања из области индивидуалних и колективних радних односа, оспособљавање студента за самостално истраживање у области радног права и критичко сагледавање уређивања радних односа у ширем друштвеном, политичком и економском контексту.		
Исход предмета Курс је осмишљен на начин да студенту омогући увид у савремена теоријска знања о најважнијим аспектима стицања, остваривања и заштите права из радног односа, оспособљавајући га за потпуно разумевање радног права као инструмента социјалног мира и социјалне правде.		
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Развој и циљеви нормирања радних односа; Извори радног права; Право на рад и слобода рада; Начело једнакости и забрана дискриминације лица која траже запослење и запослених; Начело трипартизма; Тржиште рада и правно регулисање запошљавања; Субјекти радног односа; Елементи радног односа; Уговор о раду (појам, елементи, врсте); Достојанство запослених на раду; Остваривање и заштита права из радног односа; Дисциплинска одговорност; Правни положај запослених у случају реорганизације послодавца; Престанак радног односа; Колективна права запослених и послодавца.		
Препоручена литература Бранко Лубарда, <i>Радно право</i> , Београд, 2012; Боривоје Шундерић, <i>Радни однос: теорија, норма, пракса</i> , Београд, 1990; Радомир Љ. Живковић, <i>Проблеми правне природе уговора о раду (у светлости историје и савременог друштвеног и привредног поретка)</i> , Београд, 1940; Otto Kahn-Freund, <i>Labour and the Law</i> , London, 1972; Guillaume Henri Camerlynck, <i>Traité de droit du travail: Contrat de travail</i> ,		

tome I, Paris, 1968; Bob Hepple (ed.), The making of labour law in Europe: A comparative study of nine countries up to 1945, Mansell, London/New York, 1986; Bill Wedderburn, Labour law and freedom: further essays in Labour law, London 1995; Simon Deakin, Gillian S Morris, Labour Law, Oxford, 2005; Jean Pélissier, Alain Supiot, Antoine Jeammaud, Droit du travail, 21 ^e édition, Paris 2002; Mark Freedland, The personal employment contract, New York, 2003; Arturo Bronstein, International and comparative labour law: Current challenges, Palgrave Macmillan, International Labour Office, Geneva, 2009; Marc Rigaux, Droit du travail ou droit de la concurrence sociale? Essai sur un droit de la dignité de l'Homme au travail (re)mis en cause, Bruylant, Bruxelles, 2009.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Стечајно право</i>
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић и предавачи по позиву
Статус предмета: изборни за: 1) Пословноправну ужу научну област, 2) Привредноправну ужу научну област.
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Исход предмета Садржина предмета обухвата актуелна питања која се могу сврстати у неколико тематских области: компанијско право (укључујући и привредна друштва на нивоу ЕУ), право корпоративног управљања, стечајно право, банкарско право, уговори у привреди, банкарски послови, право хартија од вредности, телекомуникационо право, саобраћајно право, банкарско право, берзанско право и право осигурања.
Садржај предмета I УВОД; II ПОЈАМ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; III ЦИЉЕВИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; IV ВРСТЕ СТЕЧАЈА; V ОДНОС СТЕЧАЈНОГ ПРАВА СА ДРУГИМ СРОДНИМ ГРАНАМА ПРАВА; VI ИЗВОРИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; VII НАСТАНАК И РАЗВОЈ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА; VIII СТЕЧАЈНИ ПРИНЦИПИ; IX СТЕЧАЈНИ ДУЖНИК; X ПОВЕРИОЦИ У СТЕЧАЈУ; XI ОРГАНИ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XII УСЛОВИ ЗА ОТВАРАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XIII ОПШТИ ПОГЛЕД НА СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК; XIV ПРЕТХОДНИ СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК XV ГЛАВНИ СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК; XVI ПОСЛЕДИЦЕ ОТВАРАЊА СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XVII СТЕЧАЈНА МАСА; XVIII ПРИЈАВЉИВАЊЕ И УТВРЂИВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА; XIX ПОБИЈАЊЕ ПРАВНИХ РАДЊИ СТЕЧАЈНОГ ДУЖНИКА; XX УНОВЧЕЊЕ СТЕЧАЈНЕ МАСЕ; XXI ДЕОБА И НАМИРЕЊЕ ПОВЕРИЛАЦА; XXII ЗАКЉУЧЕЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА; XXIII РЕОРГАНИЗАЦИЈА; XXIV СТЕЧАЈНО КРИВИЧНО ПРАВО; XXV ПОСЕБНИ СТЕЧАЈНИ ПОСТУПЦИ; XXVI СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК СА ЕЛЕМЕНТОМ ИНОСТРАНСТИ
Препоручена литература
Обавезна: Гордана Илић-Попов, Небојша Јовановић, Јован Јовановић (уредници), <i>Приручник за полагање испита за стечајне управнике</i> , Intermex, Београд, 2006, стр. 135-413; Драгиша Б. Слијепчевић, Слободан Спасић, <i>Коментар Закона о стечајном поступку</i> , Ces Месон, Београд, 2006; Михаило Велимировић, <i>Стечајно право</i> , Symbol, Нови Сад, 2004
Допунска: Велизар Ј. Митровић, <i>Стечајно право с нарочитим освртом на српско законодавство</i> , Државна штампарија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, 1926; Михајло Дика, <i>Правне последице отварања стечајног поступка</i> , Народне новине д.д., Загреб, 2002; Мило Стевановић, <i>Приручник за стечајне управнике</i> , USAID, Београд, 2005; Вук Радовић, „Индивидуални стечај”, Досије, Београд, 2006; Гордана Станковић, Невена Петрушић, <i>Стечајно процесно право</i> , Службени лист СЦГ, Београд, 2006;

Милена Јовановић *Zatilla*, Владимир Чоловић, *Стечајно право*, Досије, Београд, 2007; Dimitar Machiedo, Грађанскоправни и остали учинци отварања стећајног поступка, Split, 1965; Srećko Zuglia, Принудна ликвидација (стећај) привредних организација, Zagreb, 1956; Радомир Д. Лукић, Основи стећајног права с поступком за принудно поравнање ван стећаја, Футур, Београд, 1939; Владимир Чоловић, Недељко Милијевић, *Стећајни поступак*, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 2004

Прописи:

Закон о стећају, *Службени гласник РС*, бр. 104/2009; Закон о стећају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, *Службени гласник РС*, бр. 61/2005, 116/2008 и 91/2010; Закон о Агенцији за лицензирање стећајних управника, *Службени гласник РС*, бр. 84/2004 и 104/2009; Уредба о садржини, начину уписа и вођењу Регистра стећајних маса, *Службени гласник РС*, бр. 4/2010; Правилник о утврђивању националних стандарда за управљање стећајном масом, *Службени гласник РС*, бр. 13/2010; Правилник о условима и начину избора стећајних управника методом случајног одабира, *Службени гласник РС*, бр. 3/2010; Правилник о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стећајних управника, *Службени гласник РС*, бр. 1/2011 и 10/2012; Кодекс етике за стећајне управнике, *Службени гласник РС*, бр. 11/2010.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право конкуренције

Наставници: проф. др Весна Бесаровић, проф. др Борис Беговић, проф. др Владимир Павић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: изборни за: 1) Пословноправну ужу научну област,
2) Привредноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области права конкуренције и антимонополске политике, као и да стекне посебна знања о односу права конкуренције, с једне стране, и права интелектуалне својине, међународног приватног права и међународног права људских права, с друге стране.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику права конкуренције и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. Индустијски стандарди и право конкуренције; 2. Однос права конкуренције и индустријске политике; 3. Европска мрежа за конкуренцију; 4. Однос права конкуренције и секторских прописа (право електронских комуникација, право енергетике и др.); 5. Право конкуренције и правни односи са међународним елементом; 6. Однос правне заштите интелектуалних добара и правне заштите конкуренције; 6. Заштита људских права у контексту процесног права конкуренције.

Препоручена литература

Борис Беговић, Владимир Павић, *Увод у право конкуренције*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; 2. Маја Станивуковић, „Примена домаћих правила о заштити конкуренције на правне односе са међународним елементом по узору на право Европске заједнице“, *Анали ПФБ* 2/2009, стр. 110; 3. Душан Поповић, *Искључива права интелектуалне својине и слободна конкуренција*, Београд, 2012; 4) Мирољуб Лабус, „Минималне малопродајне цене: Легализам наспрам ефикасности“, *Анали ПФБ* 1/2010, стр. 5; 5) Горана Кршикапа, Милош Андоровић, „Недостаци усвојених решења у новом Закону о заштити конкуренције“, *Право и привреда* 1-3/2010, стр. 111; 6) M. Gal, *Competition Policy for Small Market Economies*, Harvard University Press, 2003; 7) E. Gellhorn, i W. Kovacic, *Antitrust Law and Economics in a Nutshell*, West Group, 1994; 8) J. Fingleton *et al.*, *Competition Policy and the Transformation of Central Europe*, Center for Economic Policy Research, 1996; 8) A. Jones i B.Sufrin, *EC Competition Law: Text, Cases, and Materials*, Oxford University Press, 2001; 9)

V. Korah, <i>An Introductory Guide to EC Competition Law and Practice</i> , Hart Publishing, 2000; 10) R. Whish, <i>Competition Law</i> , Oxford University Press, 2012.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Берзанско право</i>
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, доц. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Мирјана Радовић.
Статус предмета: изборни за: 1) Пословноправну ужу научну област, 2) Привредноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Исход предмета Садржина предмета обухвата актуелна питања која се могу сврстати у неколико тематских области: компанијско право (укључујући и привредна друштва на нивоу ЕУ), право корпоративног управљања, стечајно право, банкарско право, уговори у привреди, банкарски послови, право хартија од вредности, телекомуникационо право, саобраћајно право, бакарско право, берзанско право и право осигурања.
Садржај предмета Увод у берзанско право; Берза; Статусно право; Управно право; Пореско право; Уговорно право; Берзанске смицалице (казнено берзанско право); Право вредносница; Право девизних берзи.
Препоручена литература Обавезна: Српска Јовановић Небојша, <i>Берзанско право</i> , Београд, 2009, <i>Емисија вредносних папира</i> , Привредни преглед, Београд, 2001, Нови законодавни „муњак“ Србије у MiFID окружењу, <i>Зборник радова „Усклађивање пословног права Србије са правом ЕУ</i> , Београд, 2011. Радовић Вук, Мере одбране акционарског друштва од преузимања контроле, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008. Марковић Мирјана, Проблем сукоба интереса између брокерско-дилерског друштва и његових клијената, <i>Право и привреда</i> 5-8/09, Београд Страна: Steinberg Marc, <i>Understanding Securities Law</i> , Mathew & Bender 1996. или Wood Philip, <i>Law and Practice of International Finance</i> , Thomson, London, 2010. или Hudson Alistair, <i>Securities Law</i> , Sweet & Maxwell, London, 2008. или Maloney Niamh, <i>EC Securities Regulation</i> , Oxford, 2008. или Vauplane Hubert, Borne Jean-Pierre, <i>Droit des marches financiers</i> , Litec, Paris 2001 Прописи: Закон о тржишту капитала РС из 2011. (Сл. гл. РС, 31/2011); Закон о инвестиционим фондовима РС из 2006. (Сл. гл. РС, 46/06, 51/09); Закон о преузимању акционарских друштава из 2006. (Сл. гл. РС, 46/06, 107/09) Допунска: Арсић Зоран, Преузимање контроле као облик надзора над радом пословног органа, <i>Право и привреда</i> 11-12/95, Београд; Бартуловић Мирко, Правно-теоријска и практична проблематика дематеријализације хартија од вредности, Тржиште новца, Београд 1996, Држава и берза, <i>Берза</i> 1-2/1993, Тржиште новца, Београд; Витез Мирослав, <i>Берзе хартија од вредности и берзански послови</i> , Култура, Бачки Петровац 2000. Војводић Гордана, <i>Берзанско трговање робним дериватима</i> , Институт за економику и финансије, Београд 2000. Голубовић Драган, О правној природи акције; или, због чега акција није власничка исправа?, <i>Финансинг</i> 10/95, Нови Сад. Дугалић Верољуб, Штимац Милко, <i>Основе берзанског пословања</i> , Стубови културе, Београд 2005. Ерић Дејан,

Финансијска тржишта и инструменти, Чигоја, Београд 2003.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Економско право</i>
Наставници: проф. др Добросав Миловановић, доц. др Татјана Јованић,
Статус предмета: изборни за Привредноправну ужу научну област.
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Продубљивање знања студената на смеру за Привредно право елементима јавног права и јавне (регулаторне политике), регулаторним приступима и инструментима који се користе у нормирању и контроли целине тржишног механизма и појединих сектора привреде, као и анализом улоге савремене државе у регулисању привреде. Разматрање промене улоге државе у привреди, правног оквира тржишне привреде и улоге јавне управе у усмеравању и контроли понашања на тржишту.
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени разумеју и критички разматрају тржишну структуру и особености тржишних функција као и природу регулаторног процеса и улоге државе у истом. Посебно ће бити разматран појам и облици регулације, као и облици обављања привредних делатности и контрола тржишта, нарочито у домену услуга од општег економског интереса. Неколико посебних сектора у области услуга од општег економског интереса као посебни регулаторни режими намењени су студентима који планирају израду семинарских радова. Обзиром на значај управних уговора за област јавног сектора привреде, посебно ће истраживати област јавних набавки.
Садржај предмета 1. Увод (Држава, јавна управа и привреда; Промене улоге државе и развој Економског као Јавног привредног права; Улога државе у савременим тржишним привредама; Извори јавног привредног права). 2. Држава, тржиште и тржишне слободе (Уставни основи; Основне тржишне слободе; Основне слободе Унутрашњег тржишта ЕУ Привреда и јавни поредак; Појам и карактеристике тржишта); 3. Јавно привредно право и регулација (Појам регулације; Елементи јавних политика регулације тржишта; Извори и облици регулације тржишта). 4. Привредне делатности и контрола тржишта (Појам и облици привредних делатности; Услови за обављање привредних делатности; Правни оквири трговине; Контрола приступа тржишту; Контрола структуре тржишта; Мере заштите тржишта; Надзор над тржиштем као облик управног надзора). 5. Инструменти заштите потрошача и заштите животне средине. 6. Право као инструмент економске политике (Институционални оквир; Основни циљеви и правни оквир а) антимонополске политике и политике цена, б) девизне и спољнотрговинске политике; в) монетарне и фискалне политике, г) контроле финансијског система, д) структурне и развојне политике). 7. Држава и јавни сектор привреде (Појам и основи пословања јавног сектора; Режим делатности од општег економског интереса; Либерализација јавног сектора привреде; Организациони облици у јавном сектору привреде). 8. Дозвољена ограничења конкуренције и државна помоћ јавном сектору привреде. 9. Основи права о јавним набавкама.
Литература Обавезна: С. Табороши, Т. Јованић, <i>Економско право</i> , Београд, 2010. Нови уџбеник: <i>Јавно привредно право</i> , као и скрипта за докторске студије 'Јавно привредно право' очекује се у 2013. Допунска: В. Morgan, К. Yeung, <i>An Introduction to Law and Regulation</i> , Cambridge University Press, 2007. А. Ogus, <i>Regulation – Legal Form and Economic Theory</i> , Oxford, 1994. В. du Marais, <i>Droit public de la régulation économique</i> , Presses de Sciences Po et Dalloz, 2004. G. Marcou, F. Moderne, <i>Droit de la régulation, service public et intégration régionale</i> , L'Harmattan, Paris, 2005. R. Stober, <i>Allgemeines Wirtschaftsverwaltungsrecht</i> , Kluwer International, 2008. R. Baldwin, C. McCrudden (ur.), <i>Regulation and Public Law</i> , Weidenfeld and Nicholson, London, 1987. C. Philips, <i>The Regulation of Public Utilities</i> , Theory and Practice, 1993. E. Balleisen, D. Moss (eds), <i>Government and Markets – Toward a New Theory of Regulation</i> , Cambridge University Press, 2009. R. Sherman, <i>Market Regulation</i> , Pearson Education, 2008.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Решавање колективних радних спорова</i>		
Наставници: проф. др Бранко Лубарда		
Статус предмета: изборни за: 1) Радноправну ужу научну област, 2) Привредноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Курс је осмишљен са циљем да студенту омогући продубљено теоријско разматрање појма и врсти колективних радних спорова и примерених метода за њихово решавање, са нагласком на методима мирног решавања спорова (мирење, посредовање, арбитража). Садржајем курса обухваћене су и концепције права на штрајк и принципи Комитета за слободу удруживања Међународне организације рада, док се право на локаут анализира у контексту начела једнакости радне борбе.		
Исход предмета Курс обезбеђује студенту продубљена знања о интересним и правним колективним радним споровима, оспособљавајући га за правилно разумевање метода за решавање колективних радних спорова и институција за мирење и посредовање. Осим тога, курс код студента развија способност за критичку анализу улоге и значаја арбитраже за колективне радне спорове, за упоредноправну анализу метода решавања колективних радних спорова и за правилно разумевање међународних стандарда о праву на штрајк и праву на локаут.		
Садржај предмета Субјекти колективног радног спора; Предмет колективног радног спора; Правни колективни радни спор; Интересни колективни радни спор; Колективни радни спор у приватном и јавном сектору; Колективни радни спорови различитог нивоа (код послодавца, грански, национални, европски); <i>Sui generis</i> колективни радни спор; Међусиндикални спор; Принципи решавања колективних радних спорова; Модели решавања колективних радних спорова; Појам и врсте мирења; Појам и врсте посредовања; Испитивање чињеница; Појам и врсте арбитраже; Неформални методи решавања колективних радних спорова; Јавне службе за мирење и посредовање; Приватне институције за мирење и посредовање; Правосудни органи (радни суд, суд опште надлежности, управни суд); Надлежност других државних органа и органа локалне власти; Колективна акција запослених; Штрајк као основно социјално право; Остваривање, забрана и ограничавање права на штрајк; Врсте штрајка; Облици колективне акције слични штрајку; Престанак штрајка; Правне последице штрајка; Појам и врсте бојкота; Појам и врсте пикетинга; Појам, врсте и правне последице локаута.		
Препоручена литература Бранко Лубарда, <i>Решавање колективних радних спорова – Методи и институције</i> , Југословенско удружење за радно право и социјално осигурање, Београд, 1999; Бранко Лубарда, „Слобода удруживања послодавца“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2007, стр. 979-992; Бранко Лубарда, „Право на синдикално организовање“, <i>Правни живот</i> , бр. 5-6/2007, стр. 89-98; Branko Lubarda, <i>Međunarodna zaštita socijalnih prava, s posebnim osvrtom na sindikalna prava</i> , у: Silvio Devetak, Jovica Trkulja (ur.), „Bilanca tranzicije/Bilans tranzicije“, Maribor-Beograd, 2004; Marc Rigaux, Patric Humblet (dir.), <i>Conciliation, médiation et arbitrage: vers une régulation européenne des modes alternatifs du règlement des conflits (collectifs) du travail?</i> , Bruxelles, 2011; International Labour Organization, <i>Freedom of Association</i> , International Labour Office, Geneva, 1996; A. de Roo, R. Jagtenberg, <i>Settling Labour Disputes in Europe</i> , Kluwer, Deventer-Boston, 1984; M. Rigaux, J. Rombouts (eds.), <i>The Essence of Social Dialogue in (South East) Europe</i> , Intersentia, Antwerpen-Oxford, 2006; A. Ph. C. M. Jaspers, <i>Right to Collective Action in European Law</i> , у: F. Dorssemont, T. Jaspers, A. van Hoek (eds.), “Cross-Border Collective Actions in Europe: A Legal Challenge”, Intersentia, 2007, стр. 23-74.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Компанијско право

Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, доц. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Мирјана Радовић

Статус предмета: изборни – обавезан за Пословноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из пословног права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. ПРИВРЕДНИ (ТРГОВАЧКИ) И НЕПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ
2. ЗАЈЕДНИЧКИ ИНСТИТУТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА
3. ДРУШТВА ЛИЦА
4. ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ
5. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО
6. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА АКЦИОНАРСКА ДРУШТВА
7. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ПРИВРЕДНА ДРУШТВА
8. ПРЕДУЗЕЋА – СУБЈЕКТИ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ (ЈАВНА – ДРЖАВНА - ПРЕДУЗЕЋА)
9. ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА
10. ПРИВРЕДНЕ АСОЦИЈАЦИЈЕ
11. ПРЕСТАНАК СОЛВЕНТНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА (ЛИКВИДАЦИЈА)
12. ОСНОВИ СТЕЧАЈНОГ ПРАВА
13. ОСНОВИ КОМПАНИЈСКОГ ПРАВА ЕУ

Препоручена литература

Обавезна:

Српска

Мирко Васиљевић, *Корпоративно управљање – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду и Профинвест, 2007; Мирко Васиљевић, *Компанијско право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), *Корпоративно управљање – зборник радова*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2008; Мирко Васиљевић, Вук Радовић (уредници), *Корпоративно управљање – други део (зборник радова)*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2009

Страна – обавезно прочитати једно од следећих дела:

Reinier Kraakman, John Armour, Paul Davies, Luca Enriques, Henry Hansmann, Gerard Hertig, Klaus Hopt, Hideki Kanda, Edward Rock, *The Anatomy of Corporate Law – A Comparative and Functional Approach*, Second edition, Oxford University Press, 2009; Paul L. Davies, *Gower and Davies Principles of Modern Company Law*, eight edition, Sweet & Maxwell, London, 2008; Alan Dignam, John Lowry, *Company Law*, Oxford University Press, Oxford, 2009; Merle Philippe, *Droit commercial – sociétés de commerciales*, Daloz, Paris, 2005.

Прописи:

Закон о привредним друштвима (*Службени гласник РС*, бр. 36/2011); Закон о тржишту капитала (*Службени гласник РС*, бр. 31/2011); Закон о поступку регистрације и Агенцији за привредне регистре (*Службени гласник РС*, бр. 99/2011); Закон о преузимању акционарских друштава (*Службени гласник РС*, бр. 46/2006); Закон о стечају (*Службени гласник РС*, бр. 104/2009); Кодекс корпоративног управљања Београдске берзе а.д. Београд од 9.7.2008. године; Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије (*Службени гласник РС*, бр. 1/2006)

Допунска:

Klaus J. Hopt, Eddy Wymersch, Hideki Kanda, Harold Baum, *Corporate Governance in Context*

Corporations, States, and Markets in Europe, Japan, and the US, Oxford University Press, 2005; Guido Ferrarini, Klaus J. Hopt, Jaap Winter, Eddy Wymeersch, *Reforming Company and Takeover Law in Europe*, Oxford University Press, 2004; Stephen M. Bainbridge, *Corporation Law and Economics*, Foundation Press, New York; Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, Schulthess; Douglas M. Branson, *Corporate Governance*, The Michie Company, 1993; William J. Carney, *Mergers and Acquisitions – Cases and Materials*, Foundation Press, New York; Brian R. Cheffins, „*Company Law: Theory, Structure, and Operation*”, Clarendon Press, Oxford, 2004; Franklin A. Gevurtz, „*Corporation Law*”, WEST Group, St. Paul, Minn.; Ronald J. Gilson, Bernard S. Black, *The Law and Finance of Corporate Acquisitions*, The Foundation Press, Inc., New York

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Трговинско право

Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, доц. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Наташа Петровић Томић, доц. др Мирјана Радовић и предавачи по позиву

Статус предмета: **изборни** – обавезан за Пословноправну ужу научну област, изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из пословног права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику пословног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

I УВОД II ИСТОРИЈАТ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА III ИЗВОРИ ТРГОВИНСКОГ ПРАВА
IV ОПШТА ПРАВИЛА УГОВОРА У ПРИВРЕДИ V УГОВОР О ПРОДАЈИ У ПРИВРЕДИ
VI УГОВОРИ СА ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ У УГОВОРУ О НАЛОГУ
VIII УГОВОРИ СА МЕШОВИТОМ ГРАЂАНСКОПРАВНОМ ОСНОВОМ
IX БАНКАРСКИ ПОСЛОВИ X ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Препоручена литература

Обавезна:

Научна:

Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2011. Ивица Јанковец, *Привредно право*, Београд, 2008. Roy Goode, *Commercial Law*, Penguin Books, 1995. или 2004. Twomey, Jennings, *Anderson's Business Law*, South Western, US, 2011. Miller & Jentz, *Business Law Today*, Thomson, South Western, US, 2004. Mercadal Barthelemy, Patrice Macqueron, *Le droit des affaires en France*, Levebvre, Levallios, 2005. Morandiere, Rodiere, Houin, *Droit Commercial*, Dalloz, Paris, 1958 (tome I et II). Chaudet Francois, *Droit suisse des affaires*, Helbing & Lichtenhahn, Bale, Geneve, Minuch, 2000. Claus-Wilhelm Canaris, *Handelsrecht*, 24. Auflage, München, 2006

Прописи:

Закон о облигационим односима (Сл. лист СФРЈ, бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89 и Сл. лист СРЈ, бр. 31/93); Опште узансе за промет робом (Сл. лист ФНРЈ, бр. 15/54); Закон о платном промету (Сл. лист СРЈ, бр. 3/02 и 5/03, Сл. гласник РС, бр. 43/04 и 62/06); Закон о меници (Сл. лист ФНРЈ, бр. 104/46, Сл. лист СФРЈ, бр. 16/65, 54/70 и 57/89, Сл. лист СРЈ, бр. 46/96, Сл. лист СЦГ, бр. 1/03); Закон о чеку (Сл. лист ФНРЈ, бр. 105/46, Сл. лист СФРЈ, бр. 12/65, 50/71 и 52/73, Сл. лист СРЈ, бр. 46/96, Сл. лист СЦГ, бр. 1/03)

Допунска:

Александар Голдштајн, *Привредно уговорно право*, Загреб, 1980. Ивица Јанковец, *Уговори у привреди*, Београд, 1987. Вилим Горенц, *Трговачко право – уговори*, Загреб. Зоран Антонијевић, *Привредно*

право, Београд, 1989. Владимир Капор, Славко Царић, *Уговори робног промета*, Београд, 1996. Младен Драшкић, *Уговор о франшизингу*, Београд, 1983. Милан Париводић, *Уговор о франшизингу*, Београд, 2002. Зоран Арсић, *Комбиновани превоз робе*, Београд, 1985. Зоран Арсић, *Транспортни терминали – правни аспекти*, Београд, 1987. Милан Бартош, Зоран Антонијевић, Владимир Јовановић, *Менично и чековно право*, Београд, 1974. Радован Вукадиновић, *Правни односи из међународног документарног акредитива*, Београд, 1985. Мирко Васиљевић, *Одговорност железнице у домаћем и међународном превозу робе*, Београд, 1987. Тамара Миленковић-Керковић, *Аутономни уговори трговинског права*, Ниш, 2008. Б. Благојевић, В. Круљ (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980. Слободан Перовић, Драгољуб Стојановић (ур.), *Коментар Закона о облигационим односима*, Београд, 1980.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право интелектуалне својине

Наставник: проф. др Весна Бесаровић, проф. др Слободан Марковић, проф. др Душан Поповић

Статус предмета: **изборни** – обавезан за Пословноправну ужу научну област,
– изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области ауторског права и права индустријске својине, као и да стекне знање о односу правне заштите интелектуалних добара и правне заштите слободне конкуренције и људских права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику ауторског права и права индустријске својине и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. Оправданост правне заштите ауторских дела и проналазака; 2. Оправданост правне заштите ознака; 3. Однос правне заштите интелектуалних добара и заштите људских права; 4. Однос правне заштите интелектуалних добара и правне заштите слободне конкуренције; 5. Хармонизација права интелектуалне својине; 6. Унификација права интелектуалне својине; 7. Заштита интелектуалних добара у праву Светске трговинске организације; 8. Изазови заштите интелектуалних добара на интернету.

Литература

1. Jane C. Ginsburg, "Moral rights in the US: still in need of a guardian ad litem", *Columbia Public Law Research Paper no. 12-293* (доступно на www.ssrn.com); 2. James Griffin, „An historical solution to the legal challenges posed by peer-to-peer file sharing and digital rights management technology“, *Journal of Computer, Media and Telecommunications Law* vol. 15, no. 78, 2010 (доступно на www.ssrn.com); 3. Stef van Gompel, P.B. Hugenholtz, „The Orphan Works Problem: The copyright conundrum of digitizing large-scale audiovisual archives, and how to solve it“, *Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-10* (доступно на www.ssrn.com); 4. Lucie Guibault, Stef van Gompel, „Collective management in the European Union“, *Amsterdam Law School Research Paper No. 2012-08* (доступно на www.ssrn.com); 5. Слободан Марковић, *Право интелектуалне својине*, Сарајево, 2007; 6. Душан Поповић, *Искључива права интелектуалне својине и слободна конкуренција*, Београд, 2012; 7. Владимир Марић, *Сличност жигова*, Београд, 2009; 8. Душан Поповић, *Имена интернет домена и право интелектуалне својине*, Београд, 2005; 9. Божин Влашковић, *Правна заштита славних жигова*, Београд, 1992; 10. James Mellor, *Kerly's Law of Trademarks and Trade Names*, Лондон, 2011; 11. Carlos M. Correa, *Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights*, Оксфорд, 2007.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право осигурања

Наставник: проф. др Предраг Шулeјић, проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, доц. др Наташа Петровић Томић

Статус предмета: изборни за Пословноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Продубљивање знања стечених на основним и мастер студијама у грани права осигурања; проучавање области и питања недовољно проучених на основним и мастер студијама; упознавање стране терминологије; развијање критичког начина размишљања о проучаваном феномену; увођење у режим основних међународних извора и стремљења у праву осигурања; подстицање студената на критичко размишљање о важећим решењима у позитивном праву осигурања; давање основног увида у упоредно право осигурања и право осигурања ЕУ; упознавање студената са актуелним темама у области осигурања; пружање помоћи у одабиру теме докторског рада.

Исход предмета

Сденти ће стећи знања неопходна за теоријско проучавање тема из области права осигурања.

Садржај предмета

1. УВОДНИ ДЕО 2. ИЗВОРИ ПРАВА ОСИГУРАЊА 3. ВРСТЕ ОСИГУРАЊА 4. ОРГАНИЗАЦИЈА ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА 5. ПРИВРЕДНИ ЗНАЧАЈ ОСИГУРАЊА 6. КОМУНИКАЦИЈА И ПРАВИЛА ПОСЛОВНОГ ПОНАШАЊА У ОСИГУРАЊУ 7. ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИМОВИНЕ И ЛИЦА 8. ОСИГУРАЊЕ ИМОВИНЕ 9. ОСИГУРАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТИ 10. ОСИГУРАЊЕ ЛИЦА 11. РЕОСИГУРАЊЕ

Литература

Обавезна:

На српском језику:

П. Шулeјић, *Право осигурања*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2005; П. Шулeјић; „Нека питања стечаја и ликвидације друштва за осигурање са посебним освртом на дејства у погледу двостранотеретних уговора“, *Право и привреда*, бр. 5-8/2009; З. Томић, Н. Петровић Томић, „Издавање и одузимање дозвола за рад осигуравајућим друштвима“, *Право и привреда*, бр. 5-8/2009.

Прописи: 1. Закон о осигурању Републике Србије; 3. Закон о стечају и ликвидацији банака и друштва за осигурање; 4. Закон о обавезном осигурању у саобраћају Републике Србије; 5. Закон о облигационим односима.

На страним језицима:

J. Birds, *Bird's Modern Insurance Law*, Sweet & Maxwell, London, 2007. J. Lowry, P. Rawlings, *Insurance Law: Doctrines and Principles*, Second Edition, Hart Publishing, Oxford, 2005. Y. Lamber-Faivre, L. Leveneur, *Droit des assurances*, 12 édition, Dalloz, Paris, 2011.

Допунска:

На српском језику:

Н. Петровић Томић, *Осигурање од одговорности директора и чланова управног одбора акционарског друштва*, Правни факултет у Београду, Београд, 2011. *Осигурање робе у међународном поморском превозу*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2009. „Осигурање робе према Incoterms транспортним клаузулама – са посебним освртом на CIF и FOB клаузулу“, *Правни живот*, бр. 12/2009. „Осигурање од одговорности директора и чланова управа компанија“, *Анали*, бр. 2/20. „Медијација у осигурању“, *Зборник Правног факултета у Риједи*, Vol. 31, бр. 1/2010. „Овлашћења Народне банке Србије код стечаја друштва осигурања (коаутор са З. Томић)“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2012. „Осигурање од професионалне одговорности адвоката“, *Правни живот*, бр. 10/2011. З. Радовић, Ж. Алексић, З. Петровић, Т. Петровић, *Преваре у осигурању*, Глосаријум, Београд, 2003. В. Томашић, *Транспортно осигурање*, Савремена администрација, Београд, 1987. П. Шулeјић, „Право осигурања у транзицији“, *Зборник радова, Удружење за право осигурања*, Београд, 2003. „Усклађивање права осигурања Србије и Црне Горе са правом Европске уније“, *Правни живот*, бр. 5-

6/2004. „Управљање у друштвима за осигурање према новим прописима“, <i>Право и привреда</i> , бр. 5-8/2005.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Међународно привредно право</i>		
Наставници: проф. др Предраг Шулејић, проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, доц. др Тајјана Јевремовић Петровић, доц. др Наташа Петровић Томић, доц. др Милена Ђорђевић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Међународно-приватноправну ужу научну област, – изборни за Пословноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Проширење и продубљивање знања, као и оспособљавање за научно-истраживачки рад путем упознавања са најзначајнијом литературом и актуелном проблематиком у области Међународног трговинског права		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику међународног трговинског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета УВОД У МЕЂУНАРОДНО ПРИВРЕДНО ПРАВО; СТАТУСНО ПРАВО; ПРАВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И СТРАНИХ УЛАГАЊА; УГОВОРНО ПРАВО;ПРОЦЕСНО ПРАВО		
Препоручена литература Обавезна: Српска Владимир Стојиљковић, <i>Међународно привредно право</i> , друго издање, ИП Јустинијан, Београд 2003; Јелена Перовић, <i>Стандардне клаузуле у међународним привредним уговорима</i> , Београд 2012; и/или Радомир Ђуровић, Александар Ђирић, <i>Међународно трговинско право, општи део</i> , Правни факултет Ниш, Центар за публикације, 2005; Радомир Ђуровић, Александар Ђирић, <i>Међународно трговинско право, посебни део</i> , Правни факултет Ниш, Центар за публикације, 2005; и/или Витомир Поповић, Радован Вукадиновић, <i>Међународно пословно право, посебни део</i> , Бања Лука/Крагујевац 2010; Витомир Поповић, Радован Вукадиновић, <i>Међународно пословно право, општи део</i> , Бања Лука/Крагујевац, 2005; и/или Радован Вукадиновић, <i>Међународно пословно право</i> , Крагујевац, 2012; и/или Младен Драшкић, Маја Станивуковић, <i>Уговорно право међународне трговине</i> , Службени лист СЦГ, Београд, 2005; Александар Ђирић, Предраг Цветковић, <i>Међународно трговинско право – стручни есеји</i> , Ниш, 2001; Јелена Перовић, <i>Битна повреда уговора – Међународна продаја робе</i> , Службени гласник СЦГ, Београд 2004; Предраг Цветковић, <i>Међународно право страних инвестиција</i> , Задужбина Андрејевић, Београд 2007; Гашо Кнежевић, Владимир Павић, <i>Арбитража и АДР</i> , Београд 2009; Предраг Цветковић, <i>Увод у право Светске трговинске организације</i> , Ниш 2010; В. Павић, М. Ђорђевић, <i>Примена Бечке конвенције у пракси Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије</i> , <i>Право и привреда</i> бр. 5-8, Београд 2008. Допунска: Српска Јелена Вилус, <i>Обвезно право</i> , друга књига - Коментар Конвенције УН о међународној продаји робе из 1980, Информатор, Загреб 198.; Јелена Перовић, <i>Битна повреда уговора – Међународна продаја робе</i> , Службени лист СЦГ, Београд, 2004; Јелена Перовић, Коментар Закона о финансијском лизингу, Глосаријум, Београд 2003; Ивица Јанковец, <i>Уговорна одговорност</i> , Београд 1992; Сениша Варга, <i>Право спољне трговине</i> , Привредна академија, Нови Сад 2006; Милан Париводић, <i>Уговор о</i>		

ексклузивној дистрибуцији у правима Југославије и Европске уније, Службени лист СРЈ, Београд 1996; Београд; Милан Париводић, Право међународног франшизинга, Службени гласник, Београд 2003; Јелена Перовић, Уговор о Међународној трговинској арбитражи, Службени лист СРЈ, Београд 2002; Небојша Јовановић, Кључне разлике енглеског и српског уговорног права, Службени гласник, Београд 2009; Гашо Кнежевић, Међународна трговинска арбитража, Правни факултет Универзитета у Београду, 1999; Миодраг Трајковић, Међународно арбитражно право, Правни факултет Универзитета у Београду, 2000.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Саобраћајно право

Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, доц. др Мирјана Радовић и предавачи по позиву

Статус предмета: изборни за ужу Пословноправну научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Проширење и продубљивање знања, као и оспособљавање за научно-истраживачки рад у области саобраћајног права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику саобраћајног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

ОПШТИ ДЕО; ПОМОРСКО ПРАВО; ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО; ЖЕЛЕЗНИЧКО ПРАВО; ДРУМСКО ПРАВО; ДИРЕКТНИ И МЕШОВИТИ ПРЕВОЗ; ПТТ САОБРАЋАЈ; ЦЕВОВОДНИ САОБРАЋАЈ

Препоручена литература

Обавезна:

Миодраг Трајковић, *Поморско право*, Мисао, Београд, 2005. Небојша Јовановић, *Transport Law of Serbia and Montenegro*, Kluwer Law International, The Hague, 2005. Царић Славко, Шулејић Предраг, Јанковец Ивица, Трајковић Миодраг, *Саобраћајно право*, Центар за привредни консалтинг, Нови Сад, 2002. Царић (ред.) и др., *Саобраћајно право*, 1979. Јакаша Бранко, *Уџбеник пловидбеног права*, Чаковец, 1981.

Допунска:

Васиљевић Мирко, *Одговорност железнице у домаћем и међународном превозу робе*, Научна књига, Београд, 1986–1987; Небојша Јовановић, *Наутичка (навигациона) грешка као разлог искључења превозиоачеве одговорности за штету*, *Привредниправни приручник*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 7-8/1992, стр. 87-100,

Посебни разлози ослобођења од одговорности речног превозиоца робе – случајеви посебних опасности, *Анали Правног факултета у Београду*, Правни факултет у Београду, Београд, бр. 5/1992, стр. 443-456, Ликвидација заједничке хаварије, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-2/1993, стр. 83-97, Појам заједничке хаварије и услови за њено наступање, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 5-6/1994, стр. 83-97; Одговорност пловидбеног превозиоца за радње помоћника, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 3 - 4/2000, стр. 46 – 6; Типични случајеви заједничке хаварије по међународним и домаћим правилима, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1 - 2/2001, стр. 9-41; Одговорност предузетника мешовитог превоза робе, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-4/04, стр. 29-62; Станковић Борислав, *Уговорна одговорност железничког превозника*, *Право и привреда* 1-3/2010, стр. 84-100.

Страна литература

Baughen Simon, *Shipping Law*, Cavendish Publishing, London, 2004. International Carriage of Goods by

Road, Sweet & Maxwell, London, 1997. Wilson John, <i>Carriage of Goods by Sea</i> , Longman, Harlow, 2001.		
Прописи Закон о поморској и унутрашњој пловидби СРЈ (Сл. лист СРЈ. 12/98, ... Сл. гл. РС 85/05) Закон о помској пловидби РС (Скужбени гласник РС, 87/2011) Закон о уговорима о превозу у друмском саобраћају (Сл. лист СРЈ 42/95, ... Сл. гл. РС 62/06) Закон о уговорима о превозу у железничком саобраћају (Сл. лист СРЈ 26/95) Закон о облигационим и основама својинско правних односа у ваздушном саобраћају (Сл. лист СРЈ 12/98).		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Банкарско право</i>
Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, доц. др Татјана Јевремовић Петровић, доц. др Мирјана Радовић.
Статус предмета: изборни за ужу Пословноправну научну област.
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из банкарског права.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику банкарског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета ОПШТИ ДЕО; СТАТУСНИ ДЕО; УПРАВНИ ДЕО; УГОВОРНИ ДЕО
Препоручена литература Обавезна: Мирко Васиљевић, <i>Трговинско право</i> , Београд, 2012, стр. 350-440; Мирко Васиљевић, <i>Компанијско право</i> , Београд, 2012, стр. 421-426 и 447-449; Стеван Шогоров, <i>Банкарско право</i> , Пословни биро, Нови Сад, 2005; Зоран Антонијевић, Милан Петровић, Божидар Павићевић, <i>Банкарско право</i> , Београд, 1982; Christian Gavalda, Jean Stoufflet, <i>Droit bancaire: Institutions – Comptes – Opérations – Services</i> , 8 ^e édition, LexisNexis Litec, Paris, 2010; E. P. Ellinger, Eva Lonmincka, Richard Hooley, <i>Ellinger's modern banking law</i> , Fourth Edition, Oxford University Press, New York, 2006; Hans-Peter Schwintowski, <i>Bankrecht</i> , 3. Auflage, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2011 Допунска: Небојша Јовановић, <i>Емисија вредносних папира</i> , 2001; Радован Вукадиновић, <i>Правни односи из међународног документарног акредитива</i> , Београд, 1989; Љ. Розенберг, <i>Једнообразна правила и обичаји за документарне акредитиве</i> , Загреб, 1984; Татјана Јованић, <i>Регулација система потрошачких кредита</i> , Београд, 2004; Herbert Schimansky, Hermann-Josef Bunte, Hans-Jürgen Lwowski (Hrsg.), <i>Bankrechts-Handbuch</i> , Band II, Verlag C.H. Beck, München, 2001; Claus-Wilhelm Canaris, <i>Bankvertragsrecht</i> , 3. Auflage, Erster Teil, 1988, Berlin, Soderausgabe der Kommentierung des Bankvertragsrechts aus Handelsgesetzbuch, Großkommentar, 4. Auflage; Siegfried Kümpel, Arne Wittig (Hrsg.), <i>Bank- und Kapitalmarktrecht</i> , 4. Auflage, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2011; Peter Derleder, Kai-Oliver Knops, Heinz Georg Bamberger (Hrsg), <i>Handbuch zum deutschen und europäischen Bankrecht</i> , 2. Auflage, Springer-Verlag, Berlin – Heidelberg, 2009; Reinhard Welter, Volker Lang (Hrsg.), <i>Handbuch der Informationspflichten im Bankverkehr</i> , Köln, 2005; Richard Routier, <i>Obligations et responsabilités du banquier</i> , Dalloz, Paris, 2005; Радован Вукадиновић, „Документарни акредитив према новој ревизији Једнообразних правила и обичаја из 1993. године“, <i>Право и привреда</i> , 9-12/2003 Прописи: Закон о банкама (Сл. гласник РС, бр. 107/05 и 91/2010); Закон о облигационим односима (Сл. лист

<i>СФРЈ</i> , бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89 и <i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 31/93), чл. 1035-1088; Закон о платном промету (<i>Сл. лист СРЈ</i> , бр. 3/02 и 5/03, <i>Сл. гласник РС</i> , бр. 43/04, 62/06, 111/2009, 31/2011); Закон о заштити корисника финансијских услуга (<i>Службени гласник РС</i> , бр. 36/2011); Закон о тржишту капитала (<i>Сл. гласник РС</i> , бр. 31/2011)		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Кривично право - општи део</i>
Наставници: проф. др Зоран Стојановић, проф. др Љиљана Радуловић, проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Продубљено сагледавање основних института кривичног права. Развијање и употпуњавање постојећих знања. Заузимање критичког става и испољавање критичког мишљења. Савладавање мултиметодолошког научног приступа. Стицање научне и мисаоне зрелости.
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Општег дела кривичног права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .
Садржај предмета Курс обухвата продубљено проучавање појединих области из општег дела кривичног права. Пажња се посвећује решењима садржаним у Кривичном законнику из 2006. године, изменама и допунама из 2009. године, као и актуелној реформи кривичног законодавства из 2012. године. Доношење овог законика представља значајан корак напред у усавршавању нашег кривичног законодавства. Законик, са једне стране, садржи одређени број решења из ранијег законодавства која су се током година примењивања показала као ефикасна у пракси и која су исто тако потврдила своју доктринарну утемељеност. С друге стране, што представља посебан квалитет овог законика, у њему је имплементиран и велики број нових решења која су креирана на бази ставова савремене теорије кривичног права, а у извесној мери конципирана и по узору на одређена компатибилна решења из појединих страних законика. Нова решења која су настала као резултат критичког преиспитивања и анализе важећег нормативног система са аспекта начела законитости базирана су истовремено како на нашој правној традицији, тако и на савременом друштву иманентном индивидуалном вредносном концепту. На тај начин, наша земља је обезбедила неопходну нормативну платформу за изградњу савременог и истовремено ефикасног кривичног законодавства заснованог на основним принципима кривичног права, законитости, кривице и легитимности који су постављени у контекст реалних потреба грађанског друштва. У Општем делу Кривичног законика одређени број решења, с обзиром на своју комплексну природу, заслужује свестрану научну анализу. То су следећи општи институти кривичног права: општи појам кривичног дела, дело малог значаја, кривица, правна заблуда, сила и претња, саизвршилаштво, као и нова решења у сфери кривичних санкција.
Препоручена литература
Обавезна: Стојановић, Зоран: <i>Кривично право. Општи део</i> , деветнаесто издање, Правна књига, Београд, 2012.
Допунска: Аћимовић, Миодраг: <i>Кривично право. Књига прва. Општи део</i> , Градска штампарија, Суботица, 1937. Група аутора: <i>Објашњења уз нацрт Кривичног законика ФНРЈ</i> , Службени лист ФНРЈ, Београд, 1951. Живановић, Тома: <i>Основи кривичног права Краљевине Југославије. Општи део. I књига (Увод – I Кривично дело)</i> , прво – треће издање, Београд, 1935. Живановић, Тома: <i>Основи кривичног права Краљевине Југославије. Општи део. II књига (II. Кривац. – III. Кривична санкција)</i> , прво – треће

издање, Београд, 1937. Живановић, Тома: <i>Основни проблеми кривичног права и друге студије</i> , Службени лист СФРЈ, Београд, 1986. Лазаревић, Љубиша: <i>Коментар Кривичног законика</i> , Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2011. Радовановић, Милош: <i>Кривично право СФРЈ. Општи део</i> , пето издање, Савремена администрација, Београд, 1976. Срзентић, Никола (редактор) и други: <i>Коментар кривичних закона СР Србије, САП Косова и САП Војводине</i> , Савремена администрација, Београд, 1986.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Кривично право - посебни део</i>
Наставници: проф. др Зоран Стојановић, проф. др Љиљана Радуловић, проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић.
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета <ul style="list-style-type: none"> - Развијање и употпуњавање постојећих знања - Заузимање критичког става и испољавање критичког мишљења - Савладавање мултиметодолошког научног приступа - Стицање научне и мисаоне зрелости
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Посебног дела кривичног права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .
Садржај предмета Курс обухвата продубљено проучавање одређених група кривичних дела из посебног дела кривичног права. Пажња се посвећује решењима садржаним у Кривичном законик у из 2006. године, изменама и допунама из 2009. године, као и актуелној реформи кривичног законодавства из 2012. године. Доношење овог законика представља значајан корак напред у усавршавању нашег кривичног законодавства. Законик, са једне стране, садржи одређени број решења из ранијег законодавства која су се током година примењивања показала као ефикасна у пракси и која су исто тако потврдила своју доктринарну утемељеност. С друге стране, што представља посебан квалитет овог законика, у њему је имплементиран и велики број нових решења која су креирана на бази ставова савремене теорије кривичног права, а у извесној мери конципирана и по узору на одређена компатибилна решења из појединих страних законика. Нова решења која су настала као резултат критичког преиспитивања и анализе важећег нормативног система са аспекта начела законитости базирана су истовремено како на нашој правној традицији, тако и на савременом друштву иманентном индивидуалном вредносном концепту. На тај начин, наша земља је обезбедила неопходну нормативну платформу за изградњу савременог и истовремено ефикасног кривичног законодавства заснованог на основним принципима кривичног права, законитости, кривице и легитимности који су постављени у контекст реалних потреба грађанског друштва. Одређени број решења која с обзиром на своју комплексну природу заслужују свестрану научну анализу налази се како у Општем, тако и у Посебном делу Кривичног законика. У Посебном делу Кривичног законика извршен је велики број измена и допуна у циљу побољшања законских описа појединих кривичних дела и уведен је један број нових инкриминација (нпр. кривично дело лишење живота из самилости), док су друга кривична дела (нпр. силовање) конципирана на сасвим нови начин. Проучавање је фокусирано на оне групе или поједина кривична дела код којих свеобухватна критичка анализа даје могућност сагледавања ширих концепцијских и садржинских проблема.

Препоручена литература		
Обавезна: Стојановић, Зоран/ Перић, Обрад: <i>Кривично право. Посебни део</i> , четрнаесто издање, Правна књига, Београд, 2011.		
Допунска: Атанацковић, Драгољуб: <i>Кривично право. Посебни део</i> , четврто издање, Службени лист, Београд, 1985. Група аутора: <i>Објашњења уз нацрт Кривичног законика ФНРЈ</i> , Службени лист ФНРЈ, Београд, 1951. Живановић, Тома: <i>Основни проблеми кривичног права и друге студије</i> , Службени лист СФРЈ, Београд, 1986. Лазаревић, Љубиша: <i>Коментар Кривичног законика</i> , Правни факултет Универзитета Унион, Београд, 2011. Срзентић, Никола (редактор) и други: <i>Коментар кривичних закона СР Србије, САН Косова и САН Војводине</i> , Савремена администрација, Београд, 1986. Срзентић, Никола (редактор) и други: <i>Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије</i> , треће издање, Савремена администрација, Београд, 1986. Срзентић, Никола/ Стајић, Александар: <i>Кривично право. Општи и посебни део</i> , шесто издање, Завод за издавање уџбеника, Сарајево, 1970. Стојановић, Зоран: <i>Коментар Кривичног законика</i> , четврто издање, Службени гласник, Београд, 2012. Таховић, Јанко: <i>Коментар Кривичног законика</i> , Савремена администрација, Београд, 1956. Симић Илија, Кривични законик – практична примена, Службени гласник, Београд, 2007		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Кривично процесно право</i>
Наставници: проф. др Милан Шкулић, проф. др Горан Илић
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Употпуњавање постојећих теоријских знања и оспособљавање кандидата за самостално научно истраживање и презентовање научних резултата.
Исход предмета По завршетку курса полазници стичу широко знање и систематско разумевање кривичног процесног права и његових института, оспособљавају се за самосталан научно истраживачки рад и практичну примену научних знања при решавању конкретних и сложених правних проблема.
Садржај предмета У оквиру курса акценат је на продубљеној теоријској анализи основних кривичнопроцесних института и правила, како у контексту домаће праксе, тако и у поређењу са страним, пре свега адверзијалним процесним моделима. Проблематици усклађивања две супростављене тенденције-потреби заштите од криминалитета и ефикасног кривичног поступка са једне (<i>Crime Control Model</i>) и потреби заштите појединачних права у кривичном поступку (<i>Due Process Model</i>) са друге стране, приступа се са теоријског и са практичног аспекта. Анализи законских решења и њихове практичне примене приступа се и у контексту праксе Европског суда за људска права. Садржај курса: 1. Основни кривичнопроцесни системи, историјски развој и тенденције приближавања; 2. Различите тенденције у кривичном поступку и њихово усклађивање (<i>Crime Control vs. Due Process</i> модел) 3. Кривичнопроцесни субјекти; 4. Ток поступка: општи и посебни кривични поступци 5. Кривични поступак и Европска конвенција за људска права
Препоручена литература
Обавезна литература: Шкулић, Милан, <i>Кривично процесно право</i> , Правни факултет универзитета у Београду, Београд, 2012.
Допунска литература: Васиљевић Т., <i>Систем кривичног процесног права СФРЈ</i> , Савремена администрација, Београд, 1981.

Васиљевић Т. и Грубач М., <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , Београд, 2005; Илић Г., <i>Границе испитивања првостепене кривичне пресуде</i> , Службени гласник, Београд, 2004; Шкулић, М., <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , Службени гласник, Београд, 2011.; Шкулић, М. и Илић Г., <i>Нови Законик о кривичном поступку Србије- Како је пропала реформа шта да се ради</i> , Удружење јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије, Београд, 2012., Шкулић, М., Николић, Д. И Илић, Г. <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , Београд, 2013. (у припреми)		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Међународно кривично право</i>
Наставници: проф. др Зоран Стојановић, проф. др Милан Шкулић
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> , 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i> .
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ курса је продубљено изучавање проблематике из области међународног кривичног права. Полазећи од значаја односа међународног права и кривичног права, а имајући у виду историјске специфичности његовог настанка, као и чињеницу да се ради о области која се неуобичајено брзо мења и у погледу које и даље постоји скепса око темеља на којима се она заснива, међународно кривично право се посматра са критичког аспекта, имајући у виду гаранције и начела која је пре њега (национално) кривично право већ поставило, као и постојећу, у многим сегментима проблематичну судску праксу.
Исход предмета Оспособљавање за коришћење упоредног метода ради лакше спознаје решења правних система држава међународне заједнице како би се омогућило адекватно препознавање тековина кривичног права и њихова хармонизација на међународном плану. Развијање способности за уопштавање и унификацију питања која су на различит начин уобличена у националним законодавствима.
Садржај предмета Уводни део курса обухвата општа питања међународног кривичног права, почев од појма, развоја, извора, основних начела међународног кривичног права па до просторног и временског важења кривичног права. Курс обухвата и учење о међународном кривичном делу и кривичним санкцијама као основним појмовима у оквиру систематике општег дела под које се могу подвести сви остали институти. Посебна пажња поклоњена је области посебног дела међународног кривичног права. Овде су обухваћена само међународна кривична дела у ужем смислу, тј. она код којих је њихов међународни карактер и заинтересованост међународне заједнице посебно изражена. Значајан аспект курса представља материја међународног кривичног правосуђа. Курс се завршава анализом материје међународне правне помоћи у кривичноправним стварима и питања перспектива (могућности и будућности) међународног кривичног права.
Препоручена литература Обавезна: Стојановић Зоран, <i>Међународно кривично право</i> , седмо издање, Београд, 2012. Стојановић Зоран, „Међународно кривично право и заштита људских права“, у: <i>Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, II део</i> , Београд, 2008, стр. 25-36. Допунска: Шкулић Милан, <i>Међународни кривични суд. Надлежност и поступак</i> , Београд, 2005, 591 стр. Золо Данило, <i>Ко каже хуманост: рат, право и глобални поредак</i> , Београд, 2012, 157 стр. Касезе Антонио, <i>Међународно кривично право</i> , Београд, 2005, LXXX, 564 стр. Лопичић Ђорђе Н. (приредио), <i>Међународно кривично право</i> , Београд, 2006. Василијевић Владан: <i>Међународни кривични суд</i> , Београд, 1968, (VII) 211 стр. Bantekas Ilias/ Nash Susan: <i>International Criminal Law</i> , друго издање,

London, 2003, (LXVIII) 432 стр. Bassiouni Cherif: <i>Crimes Against Humanity in International Criminal Law</i> , друго издање, The Hague, 1999, (XLI) 610 стр. Cassese Antonio и други: <i>The Rome Statute of the International Criminal Court: a commentary</i> , Oxford, 2002. Triffterer Otto/ Kai, Ambos: <i>Commentary on the Rome Statute of the International Criminal Court</i> , Baden-Baden, 1999, (XXVIII) 1295 стр.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Малолетничко кривично право		
Наставници: проф. др Милан Шкулић, проф. др Љиљана Радуловић		
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> , 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Продубљено проучавање теоријских и практичних питања из области малолетничког кривичног права; развијање и употпуњавање постојећих знања; заузимање критичког става и испољавање критичког мишљења; савладавање мултиметодолошког научног приступа; стицање научне и мисаоне зрелости.		
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Малолетничке делинквенције, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .		
Садржај предмета Курс обухвата продубљено проучавање малолетничког кривичног права: 1. Конституисање посебног (аутономног) кривичноправног и процесног статуса малолетника; 2. Основне тенденције и решења у упоредном праву; 3. Старосна граница кривичне одговорности, упоредна решења; 4. Компаративна анализа улоге старосног доба у савременом кривичном праву; 5. Систем кривичних санкција према малолетним делинквентима, решења у новом Закону о малолетним учиниоцима Републике Србије; 6. Субјекти кривичног поступка према малолетницима; 7. Ток првостепеног поступка према малолетницима; 8. Правни лекови у поступку према малолетницима; 9. Усклађеност поступка према малолетницима са релевантним одредбама међународног права.		
Литература Обавезна литература: Радуловић Љиљана, <i>Малолетничко кривично право</i> , Центар за издаваштво и информисање Правног факултета, Београд, 2010; Шкулић Милан: <i>Малолетничко кривично право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду и „Службени гласник“, Београд, 2011. Допунска литература: Перић Обрад, <i>Коментар закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица</i> , Службени гласник, Београд, 2007; Перић Обрад, <i>Приручник за примену кривичноправних прописа о малолетницима (одредбе материјалног, процесног и извршног права: са судском праксом и регистром појмова)</i> , Номос, Београд, 2003; Перић Обрад, <i>Развој малолетничког кривичног права и решења заступљена у новом кривичном законодавству</i> , Бранич, 1-2/2007; Перић Обрад, <i>Origine et developpement du droit penal des mineurs : etat actuel de droit penal de Serbie</i> , Crimen, 1/2010; Радуловић Љиљана, <i>Малолетничко кривично право Француске</i> , Зборник Правног факултета Универзитета у Подгорици, 38/2008; Шкулић Милан, <i>Малолетници као учиниоци и као жртве кривичних дела</i> , Досије, Београд, 2003; Шкулић Милан, <i>Поступак према малолетницима у Србији</i> , у: „Улога јавног тужиоца у правном систему – са посебним освртом на проблематику ефикасности кривичног поступка и малолетничку делинквенцију“, Удружење јавни тужилаца Србије, Београд, 2009; Шкулић Милан, <i>Кривични поступак у коме се појављује малолетно лице као оштећени</i> , зборник Удружења тужилаца Србије, Canada-Serbia Judicial Reform Project: „Насиље у породици“,		

Београд, 2009; Радуловић Љиљана, <i>Малолетничко кривично право Енглеске и Велса – између „етоса бриге и заштите“ и „етоса одговорности и кажњавања“</i> , <i>Анали Правног факултета у Београду</i> , 1/2010; Перић Обрад, <i>Однос општих и посебних кривичноправних одредби које се примењују према малолетницима</i> , <i>Архив за правне и друштвене науке</i> , 1-3/1996; Шкулић Милан, <i>Старосна граница способности за сношење кривице у кривичноправном смислу</i> , <i>Crimen</i> , Београд, 2/2010; Larry J. Siegel, Brandon C. Welsh, <i>Juvenile delinquency: Theory, practice and law</i> , 11th edition, Wadsworth, USA, 2011; Paolo Zatti (diretto da), <i>Diritto e procedura penale minorile</i> Elisabetta Palermo Fabris, Adonella Presutti (a cura di), <i>Trattato di diritto di famiglia</i> , Vol. V, Giuffrè, Milano, 2002.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Политика сузбијања криминалитета</i>		
Наставник: проф. др Љиљана Радуловић		
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> , 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Омогућавање студентима који се одреде за рад у правосуђу, адвокатури, полицији, социјалним службама, казнено/поправним установама и др. да допуне и продубе знања која стичу изучавањем основних кривичноправних дисциплина, да их сагледају у светлу њихове криминалнополитичке функције.		
Исход предмета Евалуација решења из нашег законодавства у пракси, уз нагласак на савремене токове сузбијања појединих облика криминалитета уз наглашавање која упоредна решења је могуће и потребно имплементирати у наше прописе и праксу.		
Садржај предмета: Курс обухвата продубљено проучавање политике сузбијања криминалитета, упознавање са развојем политике сузбијања криминалитета и са основним карактеристикама сузбијања криминалитета. Посебна пажња се посвећује проучавању следећих целина: 1. Историјски развој политике сузбијања криминалитета; 2. Ужи и шири појам криминалне политике; 3. Кривичноправни и друштвенопревентивни аспект политике сузбијања криминалитета /поједине области у оквиру ова два основна сегмента политике сузб.крим./; 4. Начела која треба да буду имплементирана у све сегменте политике сузбијања криминалитета и обавезе које на том плану проистичу из међународних конвенција и других међународних докумената.		
Литература		
Обавезна: Радуловић Љиљана, <i>Криминална политика</i> , Центар за публикације Правног факултета, Београд, 1999.		
Допунска литература: Радуловић Љиљана, <i>Политика сузбијања малолетничког криминалитета: "What Works"</i> , у: Зборник института за криминолошка и социолошка истраживања, 1-2/2009; Радуловић Љиљана, <i>Нека питања кривичноправног аспекта политике сузбијања криминалитета</i> , у: Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ: прилози пројекту - 2008, Правни факултет, Београд, 2009; Стојановић Зоран, <i>Политика сузбијања криминалитета</i> , Правни факултет, Нови Сад, 1991; Стојановић Зоран, <i>Границе, могућност и легитимност кривичноправне заштите</i> , Савремена администрација, Београд, 1987; Crawford Adam, <i>Crime Prevention Policies in Comparative Perspective</i> , Willan Publishing, 2009; Philippe Robert (ed.), <i>Evaluating Safety and Crime Prevention Policies in Europe</i> , Vubpress Brussels University Press, Brussels, 2009; Gilling Daniel, <i>Theory, policy and politics</i> , Routledge, London, 1997.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Казнена одговорност правних лица**Наставник:** проф. др Горан Илић**Статус предмета:** изборни за Кривичноправну ужу научну област – I модул:
*Кривичноправне науке***Број ЕСПБ:** 10**Услов:****Циљ предмета**

Свеобухватно и продубљено сагледавање проблематике одговорности правних лица за казнена дела, уз истицање сличности и указивање на разлике које постоје у кривичној, привреднопреступној и прекршајној области. Оспособљавање кандидата за самостално истраживање проблематике казнене одговорности правних лица и анализу важеће нормативне регулативе и дасадашње праксе у области казnenих дела.

Исход предмета

Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области казнене одговорности правних лица, критички сагледа постојеће законске одредбе и изнесе предлоге *de lege ferenda*.

Садржај предмета

Курс обухвата продубљено изучавање проблематике одговорности правних лица у кривичној, привреднопреступној и прекршајној материји. Приликом излагања материје биће најпре објашњен историјски и упоредни развој ове проблематике, као и разлози који оправдавају потребу за постојањем казнене одговорности правних лица. Потом ће бити анализирани материјалноправни аспекти ове проблематике, тј. решења која се односе на основ и услове одговорности правних лица, као и специфичности система санкција које се могу изрећи правном лицу. Анализа ће затим бити усмерена на посебности поступка у којем се одлучује о одговорности правних лица за казнена дела. На крају ће бити сагледана основна питања која се односе на поступак извршења санкција изречених правним лицима за учињено казнено дело.

Препоручена литература: М. Грубач, О. Перић, С. Пихлер, *Основи права о привредним преступима*, Привредна штампа, Београд, 1982; J. Pradel, *Droit pénal comparé*, 2 édition, Dalloz, Paris, 2002; *La responsabilité pénale dans l'entreprise – vers un espace judiciaire européen unifié?*, Revue de science criminelle et de droit pénal comparé, n° 2, Paris, 1997; I. Bele, M. Deisinger, V. Balažić, *Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kazniva dejanja (ZOPOKD) s komentarjem*, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 2000; S. Pihler, *Prekršajno pravo*, Graphica academica, Novi Sad, 2000; М. Цетинић, *Право привредних преступа*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2002; D. Derenčinović, *Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela: s uvodnim napomenama, komentarским bilješkama, pojmovnim kazalom i priložima*, NOCCI d.o.o., Zagreb, 2003; Z. Đurđević, *Komentar Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela*, Narodne novine, Zagreb, 2005; Z. Stojanović, R. Shine, *Komentar Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela*, Ministarstvo pravde Republike Crne Gore, Podgorica, 2007; L.J. Lazarević, B. Vučković, V. Vučković, *Komentar Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela*, Štamparija "Obod" ad Cetinje, Cetinje, 2007; A. Weissmann whit D. Newman, *Rethinking Criminal Corporate Liability*, Indiana Law Journal, Volumen 82:411, 2007, pp. 411-451; Ђ. М. Ђорђевић, *Прекршајно право*, друго, измењено и допуњено издање, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2008; E. B. Diskant, *Corporate Criminal Liability: Exploring the Uniquely American Doctrine Thought Comparative Criminal Procedure*, The Yale Law Journal, Volumen 118, Issue 1, 2008, pp. 126-176; M. Deisinger, M. Vrhovšek, V. Jakulin, *Krivična odgovornost pravnih lica*, Centar za izdavaštvo i informisanje Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2009

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставe: предавања, консултације.**Оцена знања (максимални број поена 100)**

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Прекршајно право		
Наставници: проф. др Горан Илић, проф. др Игор Вуковић		
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – I модул: <i>Кривичноправне науке</i> , 2) Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Основни циљ курса јесте да се полазници упознају са сложенијим проблемима науке прекршајног права. Наука прекршајног права је у интензивном развоју. На то нарочито утиче учесталост вршења прекршаја у пракси и чињеница да су у Србији организовани прекршајни судови као судови посебне надлежности. Отуда је значајан циљ подизање нивоа обучености у практичном сусретању са прекршајним поступањем и развијање теоријског приступа.		
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области Прекршајног права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .		
Садржај предмета Појам прекршаја и његово разграничење са кривичним делом 1. Појам прекршаја у упоредном праву, 2. Критички осврт на нова решења у материјалном прекршајном праву, 3. Прекршаји против јавног реда и мира – разграничење са одговарајућим кривичним делима, 4. Саобраћајни прекршаји – осврт на проблеме у примени прекршајног права, 5. Специфичности прекршајног поступка, 6. Прекршајни поступак који воде органи управе.		
Литература Обавезна: Горан П. Илић, Игор Вуковић, <i>Казнена одговорност правних лица и прекршајно право</i> , (у припреми) Допунска: Ђорђевић Ђорђе, <i>Прекршајно право са основама привреднопреступног права</i> , 3. издање, Београд, 2010; Пихлер Станко, <i>Прекршајно право</i> , Нови Сад, 2000; Мрвић-Петровић Наташа, <i>Прекршаји у правном систему Југославије</i> , Београд, 1989; Senge Lothar, (прир.) <i>et al.</i> , <i>Karlsruher Kommentar zum Gesetz über Ordnungswidrigkeiten</i> , 3. Auflage, München, 2006; Raschauer Nicolas, Wessely Wolfgang, (прир.) <i>et al.</i> , <i>Kommentar zum Verwaltungsstrafgesetz</i> , Wien, 2010; Andreas Eicker, Friedrich Frank, Jonas Achermann, <i>Verwaltungsstrafrecht und Verwaltungsstrafverfahrensrecht</i> , Bern, 2012; Joachim Bohnert, <i>Ordnungswidrigkeitenrecht</i> , 4. Auflage, München, 2010; Michael Lemke, Andreas Mosbacher, <i>Ordnungswidrigkeitengesetz. Kommentar</i> , Heidelberg, 2005; Joachim Bohnert, <i>Kommentar zum Ordnungswidrigkeitengesetz</i> , 3. Auflage, München, 2010.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Криминологија		
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић		
Статус предмета: изборни – обавезан за: Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i> – изборни за Кривичноправну ужу научну област – I модул: <i>Кривичноправне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		

Циљ предмета

СТИЦАЊЕ ПРОДУБЉЕНИХ ЗНАЊА О ПОЈМУ И ПРЕДМЕТУ КРИМИНОЛОГИЈЕ, РАЗНОВРСНИМ ПРИСТУПИМА У ЊЕНОМ ДЕФИНИСАЊУ, ОДНОСУ ПРЕМА ДРУГИМ КРИВИЧНИМ НАУКАМА, О КРИМИНОЛОШКИМ ДИСЦИПЛИНАМА, ПРИМЕЊЕНОЈ (АПЛИКАТИВНОЈ) КРИМИНОЛОГИЈИ, КАО И О ЗНАЧАЈУ КРИМИНОЛОГИЈЕ ЗА КРИВИЧНО ПРАВОСУЂЕ.

Исход предмета

СТИЦАЊЕ ПРОДУБЉЕНИХ ЗНАЊА О ТЕОРИЈАМА У КРИМИНОЛОГИЈИ ШТО ОМОГУЋАВА САГЛЕДАВАЊЕ РАЗЛИЧИТИХ УЗРОКА КРИМИНАЛНОГ ПОНАШАЊА. ОВЛАДАВАЊЕ ТЕОРИЈСКИМ АСПЕКТОМ КРИМИНОЛОГИЈЕ ЗНАЧАЈНО ЈЕ ЗБОГ СПРОВОЂЕЊА НАУЧНИХ ИСТРАЖИВАЊА О КРИМИНАЛИТЕТУ И НА ОСНОВУ ТОГА ПРЕДУЗИМАЊА АДЕКВАТНИХ КРИМИНАЛНО-ПОЛИТИЧКИХ МЕРА

Садржај предмета

1. Појам и предмет криминологије 1.1. Општи осврт и дефиниција криминологије 1.2. Подела дефиниција према значењу: спорења 1.3. Дефиниција криминологије и њене битне црте као науке 1.4. Предмет криминологије 1.5. Место криминологије у систему наука 1.6. Криминологија и криминолошке дисциплине 1.7. Значај криминологије 1.8. Положај и улога криминолога 2. Теорије у криминологији 2.1. Подела теорија и рана објашњења злочина 2.2. Класична оријентација у криминологији: зачетници и најзначајнији представници, основе учења и критика класичне школе, савремени неокласицизам, десни реализам 2.3. Позитивистичка оријентација у криминологији: биолошка, психолошка, социолошка схватања 2.4. Теорије друштвене реакције: нова друштвена одбрана, интеракционизам и теорија етикетирања, радикална криминологија, феминистички приступ, новије криминолошке теорије.

Препоручена литература**Обавезна:**

Игњатовић Ђ.: Криминологија (11. изд.), Београд, 2011.

Допунска:

Игњатовић Ђ.: *Теорије у криминологији*, Београд, 2009. Игњатовић Ђ, Шкулић М.,: *Организовани криминалитет*, Београд, 2012. Ђ. Игњатовић, *Методологија истраживања криминалитета*, Београд, 2009. Ђорђе Игњатовић, Биљана Симеуновић-Патић, *Виктимологија*, Београд, 2011. Маркус Фелсон, *Злочин и свакодневни живот*, Београд, 2011.

Марвин Волфганг, Франко Феракути, *Поткултура насиља*, Београд, 2012. Лук Хулсман, Жаклин Берна де Сели, *Изгубљене казне*, Београд, 2010. Милутиновић М.: *Криминална политика*, Београд, 1984. Бошковић М(ићо): *Транснационални организовани криминалитет*, Београд, 2003. Фуко М.: *Надзирати и кажњавати – рођење затвора*, Београд, 1997. Ансел М.: *Друштвена одбрана*, Београд, 1991. Adler F., Mueller G. & Laufer W.: *Criminology and the Criminal Justice System* (5th ed.), Boston, 2004. Hale C., Hayward K., Wahidin A. & Wincup E. (eds.): *Criminology*, Oxford, 2005. Jones S.: *Criminology*, London, 2003. Karmen A.: *Crime Victims – An Introduction to Victimology* (5th ed.), Belmont, 2004. Maguire / Morgan / Reiner: *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford, 1994. Drislane R. & Parkinson R.: *Criminology Dictionary*, Toronto, 2005. Bandini T. / Gatti U. / Marugo M.I. / Verde A.: *Criminologia – il contributo della ricerca alla conoscenza del crimine e della reazione sociale*, Milano, 1991. Cannavici M.: *Piccolo dizionario di criminologia*, Roma, 1999. Killias M.: *Précis de criminologie*, Berne, 2001. (2e édition) Kaiser G. / Kerner H-J. / Sack F. / Schellhoss H. (eds.): *Kleines Kriminologisches Wörterbuch*, 3. Aufl., Heidelberg, 1993.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Криминалистика

Наставници: проф. др Милан Шкулић

Статус предмета: **изборни** – обавезан за: Кривичноправну ужу научну област – *II модул:*

Кривичне науке

– изборни за Кривичноправну ужу научну област – *I модул:*

Кривичноправне науке

Број ЕСПБ: 10

Услов:		
Циљ предмета Употпуњавање постојећих теоријских знања; оспособљавање кандидата за самостално научно истраживање и презентовање научних резултата; развијање критичког правног резоновања и аналитичког приступа питањима криминалистике; мултифункционално повезивање теоријског и практичног аспекта проучавања.		
Исход предмета Оспособљавање полазника за самосталан научно истраживачки рад и практичну примену научних знања при решавању конкретних и сложених практичних проблема.		
Садржај предмета Циљ курса је да полазници продубе своја знања везана за расветљавање кривичних дела и утврђивање чињеница. Без поседовања специфичне криминалистичке едукације, ни најсавршеније познавање нормативних правних дисциплина не може уродити плодом у супростављању криминалитету. Интеграцијски процеси доносе са собом и нове облике криминала са транснационалним облицима-корупција, организовани криминал, привредни криминал, трговина људима, и тсл. На докторским студијама ће посебна пажња бити посвећена расветљавању и доказивању ових кривичних дела. Поред тога реформе процесног законодавства и његова тзв. "адверзијализација" подразумевају другачије методе утврђивања чињеница, што захтева и компаративан приступ основним криминолошким поставкама. Пракса Европског суда за људска права захтева и посебну обазривост надлежних органа у расветљавању одређених кривичних дела у контексту основних права појединаца и њихове заштите. Аналогно томе, биће речи са теоријског и практичног аспекта о двама супростављеним денденцијама и њиховом усклађивању- потреби расветљавања кривичних дела и ефикасне борбе против криминалитета са једне, и потреби заштите људских права са друге стране. Садржај курса: Основне поставке криминалистике; планирање криминалистичких активности; начин сазнања за кривично дело; криминалистичке радње;трагови; криминалистичка вештачења; идентификација; лична доказна средства;откривање кривичних дела малолетника,кривичних дела у вези са злоупотребом дрога; откривање, разјашњавање и доказивање убиства; откривање, разјашњавање и доказивање силовања; откривање, разјашњавање и доказивање отмице;утврђивање чињеничног стања код саобраћајних незгода;вештачење докумената;фалсификовање новца; откривање, разјашњавање и доказивање привредног криминалитета;откривање и разјашњавање крађа; изнуда и уцена; стратегија савременог тероризма; откривање и разјашњавање компјутерског криминалитета; откривање и разјашњавање еколошких деликата;основи криминалистичке стратегије; регионалне стратегије;деликтне стратегије;стратегије према стручним областима.		
Препоручена литература		
Обавезна: Алексић Ж., Шкулић М., <i>Криминалистика</i> , Београд, 2012.		
Допунска: Алексић Ж., Шкулић, М. И Жарковић, М., <i>Лексикон криминалистике</i> , Београд, 2010 Шкулић М., <i>Увиђај и криминалистичке верзије</i> , Београд, 1999; Шкулић, М. <i>Организовани криминалитет</i> , Београд, 2003. (прво издање), ново за 2013. годину у припреми. Beckman E., Schultz, D.O., <i>Principles of American Law Enforcement and Criminal Justice</i> , Placerville, California, 1992;Brodag, W.D., <i>Kriminalistik-Grundlagen der Verbrechensbekämpfung, Achte, neu bearbeitete und erweiterte Auflage</i> , Richard Boorberg Verlag, Stuttgart, 2002; Locard, E., <i>L'Enquete Criminelle et les Methodes Scientifiques</i> , Paris, 1920; Osterburg J., i Ward P., <i>Criminal Investigation: A Method for Reconstructing the Past</i> , Cincinnati, 1992; Swensson, A., Wendel, O, Fisher, B., <i>Techniques of Crime Scene Investigation</i> , New York, 1992		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Судска психологија
Наставник: проф. др Наташа Делић

Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> , 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета СТИЦАЊЕ ПРОДУБЉЕНИХ ЗНАЊА ИЗ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ ОДРЕЂЕНИХ ВАНПРАВНИХ НАУЧНИХ ДИСЦИПЛИНА, као што су: психологија, психопатологија и психијатрија. Реч је знањима која могу имати значај приликом примене права од стране појединих учесника у кривичном поступку, пре свега судије. У питању је фонд знања који омогућава јасније и продубљено сагледавања појединих материјалноправних института чија правна садржина је, с обзиром на њихову природу, обогаћена појмовима који представљају предмет проучавања наведених ванправних научних дисциплина.		
Исход предмета Располагање знањима из одговарајућих ванправних научних дисциплина, која повезана са општим знањем и животним искуством, појединим учесницима у кривичном поступку, пре свега судији, дају потребну сугурност у процесу интерпретације и примене појединих материјалноправних института. Стицање ових знања, исто тако, развија самокритичност и спремност за сарадњу са стручњацима из одговарајућих области, а такође даје и могућност критичког сагледавања њихових налаза и мишљења.		
Садржај предмета Појам и предмет судске психологије, Задачи и систем судске психологије, Судска психологија у ужем смислу – Психологија кривичног поступка, Законска психологија – Психологија материјалног кривичног права, Судскопсихолошки аспект кривичне, Судскопсихолошки аспект неурачунљивости, битно смањене урачунљивости и смањене урачунљивости, Судскопсихолошки аспект скривљене неурачунљивости, Судскопсихолошки аспект узраста (дете и малолетник), Судскопсихолошки аспект намере, мотива и побуде, Судскопсихолошки аспект добровољности (добровољни одустанак, стварно кајање и добровољно спречавање извршења кривичног дела).		
Литература Основна: Н. Делић, <i>Психологија исказа појединих учесника у кривичном поступку</i> , Београд, 2008.; Н. Делић, <i>Судска психологија као наставна и научна дисциплина</i> , <i>Crimen</i> , Београд, 2010/1, 39-52.; Н. Делић, <i>Појам и структура исказа – судскопсихолошки аспект</i> , <i>Годишњак Правног факултета у Источно Сарајеву</i> , Источно Сарајево, 2011/2, 58-82.; Н. Делић, <i>Неки проблеми у вези узврћивања неурачунљивости и битно смањене урачунљивости</i> , <i>Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, први део</i> , Београд, 2002, 149-172.; Н. Делић, <i>Побуде као квалификаторне околности код кривичног дела убиства</i> , <i>Правни живот</i> , Београд, 2008/9, 139-162; Н. Делић, <i>Нова решења општих института у КЗС</i> , Београд, 2009.; М. Аћимовић, <i>Увод у психологију кривичног поступка</i> , Београд, 1979.; М. Аћимовић, <i>Психологија злочина и суђења, судска психологија</i> , Београд, 1987. Допунска: P. Feldman, <i>The Psychology of Crime</i> , New Work, 1993.; D Howitt, <i>Introduction to Forensic and Criminal Psychology</i> , London, 2009.; C. R. Hollin, <i>Psychology and Crime, An introduction to Criminological Psychology</i> , London, 1989.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Правосудно организационо право</i>		
Наставник: проф. др Горан Илић		
Статус предмета: изборни за: 1) Кривичноправну ужу научну област – <i>I модул: Кривичноправне науке</i> , 2) Кривичноправну ужу научну област – <i>II модул: Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		

Услов:		
Циљ предмета Свеобухватно и продубљено сагледавање правосуђа као организационог аспекта одвијања процеса. Оспособљавање кандидата за самостално истраживање проблематике правосудног организационог права и анализу важеће нормативне регулативе и, нарочито, реформских захвата који се предузимају на том плану.		
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области правосудног организационог права, да критички сагледа постојеће законске одредбе и да изнесе предлоге <i>de lege ferenda</i> .		
Садржај предмета Курс се састоји из општег и посебног дела. У оквиру општег дела се излажу основни појмови правосудног организационог права, сагледава се место правосуђа у систему државне власти и дају се основни критеријуми деобе правосуђа. У посебном делу ће бити сагледано неколико целина. У оквиру прве, посвећене државном правосуђу, биће изложена проблематика судова, јавног тужилаштва и правобранилаштва. Друга целина је посвећена међународном правосуђу (Европски суд за људска права, Међународни кривични суд, Међународни суд правде итд.), а у наредно целини ће бити речи о недржавном правосуђу. На крају курса ће бити изложени видови стручне правне помоћи.		
Препоручена литература M.-L. Rassat, <i>Institutions judiciaires</i> , 2e édition, Presses Universitaires de France, Paris, 1996; H. J. Abraham, <i>The Judicial Process An Introductory Analysis of the Courts of the United States, England and France</i> , Seventh edition, Oxford University Press, New York, Oxford, 1998; G. Oberto, <i>Recrutement et formation des magistrats en Europe Etude comparative</i> , Strasbourg, 2003; G. Gondouin, S. Rouxel, <i>Les institutions juridictionnelles</i> , Presses Universitaires de Grenoble, Grenoble, 2004; D. Frison, <i>Introduction au droit anglais et aux institutions britanniques</i> , 3 ^e édition, Paris, 2005; Г. П. Илић, <i>Правосудно организационо право</i> , Друго измењено издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Јавно предузеће „Службени гласник“, Београд, 2009; P. Hay, <i>Law of the United States Introduction au droit américain</i> , 3 ^e édition, Paris, 2010; S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, T. Debard, <i>Institutions juridictionnelles</i> , 11 ^e édition, Paris, 2011; J.-J. Taisne, <i>Institutions juridictionnelles</i> , 13 ^e édition, Paris, 2012; В. Ракић-Водинелић, <i>Правосудно организационо право</i> , 2 измењено и допуњено издање, Београд, 2012; J. Stow, <i>Building the Judiciary: Law, Courts, and the Politics of Institutional Development</i> , Princeton University Press, New Jersey, 2012; Д. Поповић, <i>Европско право људских права</i> , Београд, 2012.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Кривично право (материјално и процесно)</i>		
Наставници: материјално право: проф. др Зоран Стојановић, проф. др Љиљана Радуловић, проф. др Наташа Делић, проф. др Игор Вуковић; процесно право: проф. др Милан Шкулић, проф. др Горан Илић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Употпуњавање постојећих теоријских знања. Целовито сагледавање система кривичног права. Систематско проучавање кривичноправне догматике. Критичко и аналитичко сагледавање позитивноправних решења. Мултифункционално повезивање теоријског и практичног аспекта проучавања		
Исход предмета Оспособљавање студената за анализу постојећих решења националног материјалног и процесног кривичног права, као и оспособљавање за примену датих решења у пракси.		
Садржај предмета		

Кривично (материјално) право

Курс обухвата продубљено проучавање појединих области из општег дела кривичног права и одређених група кривичних дела из посебног дела кривичног права. Одређени број решења нашег кривичног законодавства с обзиром на своју комплексну природу заслужују свестрану научну анализу. У оквиру кривичног процесног права ће се обрађивати проблематика института кривичног процесног права, процесних субјеката и њихових улога, ток општег кривичног поступка, специфичности посебних кривичних поступака. Како полазници имају основна знања из ове области, акценат ће бити на детаљнијој теоријској обради наведених института и недоумицама у практичној примени законских решења. Нарочито треба продубити она подручја која су у нашој досадашњој литератури и пракси била недовољно обрађена (однос чињеничног и правног, проблематика утврђивања чињеница и различити модалитети прикупљања доказне грађе, доказни терет, проблематика истражног и расправног начела, и тсл.) Посебна пажња биће посвећена традиционалним моделима кривичног поступка и тенденцијама увођења адверзијалних процесних форми у савремене кривичне поступке европских земаља. У том циљу је неопходан компаративни приступ како би полазници курса добили увид у значајније стране кривично процесне системе, позитивне и негативне последице процесних "трансплантација" као и могућности примене истих процесних форми у различитом друштвеном окружењу.

Препоручена литература

Обавезна литература (материјално право): Стојановић, Зоран: *Кривично право. Општи део*, деветнаесто издање, Правна књига, Београд, 2012. Стојановић, Зоран/ Перић, Обрад: *Кривично право. Посебни део*, четрнаесто издање, Правна књига, Београд, 2011. **Обавезна литература (процесно право):** Шкулић, Милан, *Кривично процесно право*, Правни факултет универзитета у Београду, Београд, 2012.

Допунска литература (материјално право):

Атанацковић, Драгољуб: *Кривично право. Посебни део*, четврто издање, Службени лист, Београд, 1985. Живановић, Тома: *Основи кривичног права Краљевине Југославије. Општи део. I. књига (Увод – I Кривично дело)*, прво – треће издање, Београд, 1935. Живановић, Тома: *Основи кривичног права Краљевине Југославије. Општи део. II. књига (II. Кривац. – III. Кривична санкција)*, прво – треће издање, Београд, 1937. Радовановић, Милош: *Кривично право СФРЈ. Општи део*, пето издање, Савремена администрација, Београд, 1976. Срзентић, Никола (редактор) и други: *Коментар кривичних закона СР Србије, САП Косова и САП Војводине*, Савремена администрација, Београд, 1986. Срзентић, Никола (редактор) и други: *Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије*, треће издање, Савремена администрација, Београд, 1986. Срзентић, Никола/ Стајић, Александар: *Кривично право. Општи и посебни део*, шесто издање, Завод за издавање уџбеника, Сарајево, 1970. Стојановић, Зоран: *Коментар Кривичног законика*, четврто издање, Службени гласник, Београд, 2012. Таховић, Јанко: *Коментар Кривичног законика*, Савремена администрација, Београд, 1956. Симић Илија, *Кривични законик – практична примена*, Службени гласник, Београд, 2007.

Допунска литература (процесно право):

Бајер (Baeyer), Владимир, *Југословенско кривично процесно право*, књига друга, Право о чињеницама и њиховом утврђивању у кривичном поступку, Загреб, 1972. Бајер (Baeyer), Владимир, *Југословенско кривично процесно право*, књига прва, Увод у теорију кривичног процесног права, Загреб, 1988. Васиљевић, Тихомир, *Систем кривичног процесног права СФРЈ*, Савремена администрација, Београд, 1981. Васиљевић, Тихомир и Грубач, Момчило, *Коментар Законика о кривичном поступку*, Десето издање, Јустинијан, Београд, 2005. Грубач, Момчило, *Кривично процесно право- Увод и општи део*, Службени гласник, Београд, 2002. Грубач, Момчило, *Кривично процесно право- посебни део*, Службени гласник, Београд, 2002. Грубиша, Младен, *Чињенично стање у кривичном поступку*, Информатор, Загреб, 1980. Живановић, Тома, *Основни проблеми Кривичног и Грађанског процесног права (поступка)*, први одељак, Београд, 1940. Живановић, Тома, *Основни проблеми Кривичног и Грађанског процесног права (поступка)*, други одељак, Београд, 1941. Илић П., Горан, *Границе испитивања првостепене кривичне пресуде*, Службени гласник, Београд, 2004. Јекић Загорка, *Докази и истина у кривичном поступку*, Београд, 1998. Крапац Давор, *Непосредни и посредни докази у кривичном поступку*, Информатор, Загреб, 1982. Лазин, Ђорђе, *"In dubio pro reo" у кривичном поступку*, Научна књига, Београд, 1985. Лазин, Ђорђе, *Посебни и помоћни кривични поступци*, Београд, 1996. Лазин, Ђорђе, *Основне карактеристике и развој кривичнопроцесног законодавства након 2001. године*, Београд, 2006. Марковић, Божидар, *Расправе из кривичног поступка*, Књижара

Геце Кона, Београд, 1914. Марковић, Божидар, Уџбеник судског кривичног поступка краљевине Југославије, Београд, 1937. Шкулић, Милан, Организовани криминалитет-појам и кривичнопроцесни аспекти, Досије, Београд, 2003. Шкулић, Милан, <i>Коментар Законика о кривичном поступку</i> , Службени гласник, Београд, 2011. Шкулић, Милан и Илић Горан, <i>Нови Законик о кривичном поступку Србије- Како је пропала реформа шта да се ради</i> , Удружење јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије, Београд, 2012.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Судска медицина</i>
Наставник: проф. др Слободан Н. Савић
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из кривичне научне области
Циљ предмета Свеобухватно и продубљено сагледавање проблематике која се односи на теоријски значај и практичну примену судске медицине у области кривичног права, криминологије и криминалистике. Оспособљавање кандидата за самостално истраживање у вези са практичном применом судске медицине у решавању предмета у кривичном поступку.
Исход предмета Достизање потребног нивоа знања и вештина који ће кандидату омогућити да предузме самосталне истраживачке кораке у области практичне примене судскомедицинских знања и вештина у кривичном поступку и да критички сагледа постојеће одредбе Кривичног законика и Законика о кривичном поступку у овој области.
Садржај предмета Курс обухвата продубљено изучавање оних судскомедицинских проблема који су уско везани за кривични поступак, дакле изучавање оних кривичних дела у чијем решавању судска медицина има велики, а некада и пресудан практични значај. Такође ће бити шире објашњен значај судскомедицинских вештачења, као и криминалистичких аспеката форензичке делатности у истражном и кривичном поступку. Судскомедицинско вештачење у кривичноправном поступку; Класификација и квалификација повреда (тешка и лака телесна повреда); Вештачење алкохолисаности; Идентификација, биолошки трагови, крвне групе и ДНК у судскомедицинској пракси; утврђивање очинства; Кривична дела против живота и тела - убиство, самоубиство, задес, навођење на самоубиство, помагање у самоубиству, еутаназија; Тортура и насиље у породици – злостављање жена, физичко насиље над децом (кривична дела против брака и породице); клиничка судска медицина; Кривична дела против полне слободе, судскомедицинско вештачење у полном животу; Трудноћа, побачај (недозвољени прекид трудноће); Чедоморство (убиство детета при порођају); Саобраћајни трауматизам – судскомедицинско вештачење у саобраћајним несрећама; Кривична дела против здравља људи (кривична дела у вези са обављањем лекарске делатности).
Препоручена литература 1. DiMaio VJ., DiMaio D. <i>Forensic Pathology</i> . 2nd ed. Boca Raton London New York Washington D.C., CRC Press, 2001. 2. Лукић М, Пејаковић С. <i>Судска медицина</i> . Београд: Привредно-финансијски водич, 1975. 3. McLay W.D.S. <i>Clinical Forensic Medicine</i> . 2nd ed. London, Greenwich Medical Media, 1996. 4. Миловановић М. <i>Судска медицина</i> . Београд - Загреб: Медицинска књига, 1979. 5. Пандуровић С. <i>Аутомобилске незгоде - повреде и начин повређивања</i> . Београд, 1986. 6. Пејаковић С. <i>Судскомедицинска експертиза и лекарска грешка пред друштвом и судом</i> . Београд: Научна књига, 1991. 7. Power Point презентације које се налазе на сајту Правног факултета у Београду. 8. <i>Судска медицина</i> , уџбеник за студенте медицине, Медицински факултет Универзитета у Београду, 2009. 9. Saukko P, Knight B. <i>Knight's Forensic Pathology</i> . London: Edvard Arnold (Publishers) Ltd, 2004. 10. Spitz WU, Spitz DJ, Clark

R. Spitz and Fisher's <i>Medicolegal Investigation of Death</i> , 4rd ed. Springfield, Illinois: Charles C Thomas Publisher, Ltd, 2006. 11. Шкавић Ј, Зечевић Д. <i>Начела судско-медицинских вјештачења</i> . Загреб: Наклада Љевак, 2010. 12. Зечевић Д и сар. <i>Судска медицина и деонтологија</i> . 4. обновљено и допуњено издање. Загреб: Медицинска наклада, 2004.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Виктимологија</i>		
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић		
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета стицање продубљених знања о појму и предмету виктимологије, овладавање појмовним апаратом као и разумевање узрока виктимизације и улоге коју жртва у њој може имати. Такође, циљ је да полазници курса разумеју различите облике виктимизације као и начине реаговања према жртвама кривичних дела како би се спречила секундарна виктимизација и смањила тамна бројка криминалитета		
Исход предмета проучавање питања виктимизације и предиспозиција за њу подиже ниво безбедносне културе студената и омогућава им да утичу на смањење криминалитета у средини у којој живе.		
Садржај предмета 1. Појмовно-концептуални оквир 1.1. О виктимологији 1.2. Одређивање основних виктимолошких појмова 1.3. Теорије у виктимологији 1.4. Методологија виктимолошких истраживања 2. Феноменолошки аспект виктимизације 2.1. Подаци о виктимитету у Србији 2.2. Основни облици криминалне виктимизације 3. Реаговање на виктимизацију 3.1. Друштвени одговори и индивидуалне реакције на виктимизацију 3.2. Потребe жртава 3.3. Ефекти примарне виктимизације 3.4. Секундарна виктимизација – контекст и фактори 3.5. Накнада штете жртвама кривичних дела 3.6. Помоћ и подршка жртвама 3.7. Мере заштите од неких облика виктимитета у Србији 3.8. Жртве и медији		
Препоручена литература		
Обавезна: Игњатовић Ђ., Симеуновић-Патић Б., Виктимологија, Београд, 2011.		
Допунска: Маркус Фелсон, <i>Злочин и свакодневни живот</i> , Београд, 2011. Шепаровић З.: Виктимологија – студије о жртвама, Загреб, 1985. Nikolić V.: <i>Утицај жртве на појаву криминалитета</i> , Београд, 1984. Adler F., Mueller G. & Laufer W.: <i>Criminology and the Criminal Justice System</i> (5 th ed.), Boston, 2004. Karmen A.: <i>Crime Victims – An Introduction to Victimology</i> (5 th ed.), Belmont, 2004. Maguire / Morgan / Reiner: <i>The Oxford Handbook of Criminology</i> , Oxford, 1994. Drislane R. & Parkinson R.: <i>Criminology Dictionary</i> , Toronto, 2005.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Пенологија са правом извршења кривичних санкција</i>		
Наставник: проф. др Ђорђе Игњатовић		
Статус предмета: изборни за Кривичноправну ужу научну област – II модул: <i>Кривичне науке</i>		
Број ЕСПБ: 10		

Услов:		
Циљ предмета Проучавање механизма контроле криминалитета, нарочито формалних, чије деловање је регулисано правним нормама има за циљ реално сагледавање њихових домета и ограничености. То је посебно важно с обзиром на склоност правника да превише верују у делотворност механизма кривичне правде.		
Исход предмета стицање продубљених знања из области међународних извора и праксе међународних судова о правима осуђених лица како би се вршило поређење са домаћим решењима, сагледавале сличности и разлике.		
Садржај предмета 1. Казнене установе и контрола криминалитета 1.1. Настанак казне затвора и пенитенцијарних установа 1.2. Стање у првим заводима и њихови реформатори 1.3. Класични системи извршења казне затвора 1.4. Модеран систем извршења 1.5. Оспоравања казне затвора и ресоцијализације 1.6. Начини за превазилажење кризе 1.7. Алтернативе казни затвора 1.8. Формална социјална контрола и гарантовање права човека 1.9. Нови трендови у контроли криминалитета 2. Право извршења кривичних санкција као наука 2.1. Предмет права извршења кривичних санкција 2.2. Метод права извршења кривичних санкција 2.3. Место права извршења кривичних санкција у систему наука 3. Међународни извори права извршења кривичних санкција 3.1. Подела међународних извора 3.2. Најважнији примарни извори – историјат и битне црте 3.3. Документи Уједињених нација 3.4. Документи регионалних организација – Савет Европе 3.5. Судска пракса као извор извршења кривичних санкција 4. Извештај заштитника грађана 5. Упоредно-правни аспект извршења кривичних санкција		
Препоручена литература		
Обавезна: Игњатовић Ђ.: Криминологија (11. изд.), Београд, 2011., Игњатовић Ђ., Право извршења кривичних санкција (4. издање), Београд, 2010.		
Допунска: Милутиновић М.: Пенологија, Београд, 1988. Атанацковић Д.: Пенологија, 1988. Соковић С.: Извршење кривичних санкција, Крагујевац, 2003. Жан Прадел, <i>Компаративно кривично право – санкције</i> , (превод: Обрад Перић), Београд, 2010. Creighton S. & King V.: Prisoners and the Law, London, 1996. Easton S. & Piper C.: Sentencing and Punishment – The Quest for Justice, Oxford, 2005. Williams V.: Dictionary of American Penology, Westport, 1996.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Управно право		
Наставници: проф. др Стеван Лилић, проф. др Зоран Томић, проф. др Добросав Миловановић, доц. др Марко Давинић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области управног процесног права.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику управног процесног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета Садржина предмета обухвата актуелна питања управног права, а посебно, КОНТРОВЕРЗЕ ПОЈМА "УПРАВА" (Функционални и организациони појам управе. Управа као власт. Управа као јавна		

служба); УПРАВА У СИСТЕМУ ПОДЕЛЕ ВЛАСТИ (Управа и законодавство. Управа и судство. Лелагитет и легитимитет управног деловања); УПРАВНО ПРАВО КАО ПРАВНА ДИСЦИПЛИНА (Шире схватање о предмету Управног права. Уже схватање о предмету Управног права. Управно право и социјална регулација). УПРАВНИ АКТ (Појам и врсте аката управе. Појам и обележја управног акта). НАЧЕЛА УПРАВНЕ ПРОЦЕДУРЕ (Општи и посебни управни поступак); КОНТРОЛА УПРАВЕ (Управни спор. Омбудсман); ЕЛЕКТРОНСКА УПРАВА.

Препоручена литература

Стеван Лилић, УПРАВНО ПРАВО / УПРАВНО ПРОЦЕСНО ПРАВО, седмно, Правни факултет, Београд 2013. Тамаш Корхеџ, УПРАВНО ПРАВО, УСЕЕ, Нови Сад, 2012. Стеван Лилић, RES ADMINISTRATIVA, Правни факултет Београд, 2011. Зоран Р. Томић, ОПШТЕ УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет Београд, пето, скраћено и осавременењено издање, Београд, 2009. Миле Илић, УПРАВНО ПРАВО, Балкански центар за изучавање локалне самоуправе, Ниш, 2006. Зоран Лончар, УПРАВНО ПРАВО, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005. Драган Милков, УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет, Центар за издавачку делатност, Нови Сад, 2003. Славољуб Поповић et alia, УПРАВНО ПРАВО, Београд, 2003. Ратко Марковић, УПРАВНО ПРАВО, Београд, 2002. Ги Бребан, АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО ФРАНЦУСКЕ, Београд, 2002. Стеван Лилић, Биљана Ковачевић-Вучо, Дејан Миленковић, ОМБУДСМАН, Београд, 2002. Невенка Бачанин, УПРАВНО ПРАВО, Крагујевац, 2000. Павле Димитријевић, Ратко Марковић, УПРАВНО ПРАВО, Београд, 1986. Никола Стјепановић, УПРАВНО ПРАВО У СФРЈ, Књига I-II, Београд, 1972. Никола Стејепановић, ОСНОВИ АДМИНИСТРАТИВНОГ ПРАВА, Суботица, 1940. Лаза Костић, УПРАВНО ПРАВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ I-III, Београд, 1933-1936-1939. Михаило Илић, УПРАВНО ПРАВО - ТЕОРИЈСКА ПИТАЊА, Београд, 1928. Стојан Марковић, АДМИНИСТРАЦИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ, Београд, 1893. Љубомир Секулић, ОСНОВИ УПРАВНОГ ПРАВА, 2. издање, Подгорица, 2004. Иво Борковић, УПРАВНО ПРАВО, 7. измењено и допуњено издање, Загреб, 2002. Иво Крбек, ПРАВО ЈАВНЕ УПРАВЕ I-III, Загреб 1960, 1961, 1962. Иво Крбек, УПРАВНО ПРАВО, Књига I-II, Загреб, 1929-1932. Петар Кунић, УПРАВНО ПРАВО, Бања Лука, 2006.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Јавна управа

Наставници: проф. др Стеван Лилић, проф. др Добросав Миловановић

Статус предмета: изборни – обавезан за Управноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области јавне управе. Оспособљавање кандидата за критичко разматрање вредносних модела, теоријских концепција и дилема у области јавне управе на основу продубљене анализе специјализоване стручне литературе и правних извора. Такође, циљ предмета је и развијање способности кандидата за самосталну научну анализу, примену истраживачких метода и формулисање ставова и аргумената у овој области.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику јавне управе и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

1. Функције управљања
2. Управне организације.
3. Нови јавни менаџмент
4. Стратешки менаџмент у јавној управи
5. Управни службеници и управљање људским ресурсима
6. Електронска управа

7. Европски принципи добре управе (<i>good governance</i>) 8. Јавна управа у Србији 9. Службеничка права 10. Јавна управа и борба против корупције		
Препоручена литература Обавезна: Стеван Лилић, Добросав Миловановић, ЈАВНА УПРАВА (Хрестоматија за докторске студије I и II), Београд, 2010. Допунска: Ана С. Трбовић, Драган Ђукановић, Борислав Кнежевић, ЈАВНА УПРАВА И ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ СРБИЈЕ, ФЕФА, Београд, 2010. Драгољуб Кавран, ЈАВНА УПРАВА, Савет за државну управу, Београд, 2003. Jay M. Shaffritz, Albert C. Hyde, Sandra J. Parkes, CLASSICS OF PUBLIC ADMINISTRATION, Thomson, 2004. Стеван Лилић, Предраг Димитријевић, Милан И. Марковић, НАУКА О УПРАВЉАЊУ, Београд, 2001. Мијат Дамјановић, Снежана Ђорђевић, ИЗАЗОВ МОДЕРНОЈ УПРАВИ И УПРАВЉАЊУ, Београд, 1995. Eugen Pusić, UPRAVNA ZNANOST, Izbor radova, Zagreb, 1995. Еуген Пусић, УПРАВНИ СИСТЕМИ - I и II, ГЗХ, Загреб, 1985. Павле Димитријевић, ЈАВНА УПРАВА, Ниш, 1964. Herbert Simon, THE NEW SCIENCE OF MANAGEMENT, New York, 1960. Woodrow Wilson, THE STUDY OF ADMINISTRATION, Political Science Quarterly, Vol. 2, No. 2 (Jun., 1887).		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Управно процесно право</i>		
Наставници: проф. др Стеван Лилић, проф. др Зоран Томић, проф. др Добросав Миловановић, доц. др Марко Давинић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области управног процесног права.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику управног процесног права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета А. Управно процесно право I. Организационо, материјално и процесно право II. Предмет управног процесног права 1. Појам и предмет управног процесног права 2. Систематизација предмета Управног процесног права III. Управно процесно право и друга процесна права 1. Однос управног организационог, управног процесног и управног материјалног права 2. Однос управног процесног права и других процесних права II. Извори управног процесног права Б. Поступак доношења управних прописа 1. Поступак доношења управних прописа у ширем смислу (управни закони) 2. Поступак доношења управних прописа у ужем смислу (управни прописи) Ц. Управни поступак I. Општи управни поступак 1. Развој управног поступка 2. Појам управног поступка 3. Врсте управног поступка 4. Закон о општем управном поступку у нашем праву II. Првостепени управни поступак 1. Начела управног поступка; 2. Фазе управног поступка; 3. Учесници управног поступка; 4. Орган и надлежност у управном поступку (појам и врсте); 5. Странака у управном поступку (појам, врсте, својства); 6. Општење органа и странака; 7. Рокови и повраћај у пређашње стање; 8. Првостепени управни поступак: покретање, учесници и спајање ствари у један поступак; 9. Диспозитивне страначке радње током поступка; 10. Поступак до доношења решења (скраћени и посебан испитни поступак); 11. Усмена расправа; 12. Доказивање, доказна средства и обезбеђење доказа; 13. Завршетак првостепеног управног поступка (доношењем решења или закључка); 14. Решење (појам,		

доносилац, облик и саставни делови, врсте, рок за издавање, исправљање грешака); 15. Закључак (појам и облици); 16. Управни поступак у пракси. III. Другостепени управни поступак 1. Право на жалбу 2. Надлежност органа за решавање по жалби 3. Рок за жалбу 4. Садржај и предавање жалбе 5. Поступак по жалби 6. Рок за доношење решења по жалби и Достављање другостепеног решења IV. ванредна правна средства у управном поступку V. Извршење решења 1. Опште карактеристике извршног поступка 2. Извршност 3. Спровођење извршења 4. Извршење неновчаних обавеза (административно извршење) 5. Извршење ради обезбеђења 6. Привремени закључак о обезбеђењу Д. Управносудски поступак (управни спор) I. Управни спор 1. Настанак и развој управног спора 2. Појам и врсте управног спора 3. Системи одређивања предмета II. Закон о управним споровима у нашем праву 1. Појам и врсте управног спора; 2. Предмет управног спора; 3. Суд и странке у управном спору; 4. Тужба и разлози оспоравања управног акта у управном спору; 5. Управно-судски поступак и управни поступак: раздвајање и sukcesивност; 6. Правна средства у управном спору; 7. Обавезност и извршење правноснажних судских пресуда из управних спорова. 8. Управни спор у пракси.

Препоручена литература

Стеван Лилић, Управно право/ Управно процесно право, Правни факултет, 7. Издање, Београд, 2013.; Зоран Р. Томић, Опште управно право, Правни факултету у Београду, Службени гласник, Београд, 2011. Тамаш Корхеџ, УПРАВНО ПРАВО, УСЕЕ, Нови Сад, 2012. Зоран Р. Томић, ОПШТЕ УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет Београд, пето, скраћено и осавремењено издање, Београд, 2009. Предраг Димитријевић, УПРАВНО ПРАВО, књига 1-2, Ниш, 2008. Миле Илић, УПРАВНО ПРАВО, Балкански центар за изучавање локалне самоуправе, Ниш, 2006. Зоран Лончар, УПРАВНО ПРАВО, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005. Драган Милков, УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет, Центар за издавачку делатност, Нови Сад, 2003. Славољуб Поповић *et alia*, УПРАВНО ПРАВО, Београд, 2003. Ратко Марковић, УПРАВНО ПРАВО, Београд, 2002. Ги Бребан, АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО ФРАНЦУСКЕ, Београд, 2002.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Посебно управно право

Наставници: проф. др Стеван Лилић, проф. др Зоран Томић

Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области Посебног управног права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику посебног управног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Посебно управно право обухвата два садржинска дела: Опште и посебно управно право и Посебне управне ситуације. У оквиру првог дела обрађује се материја која се односи на однос општег и посебног управног права, а у оквиру тога обрађује се теоријски појам управе (правна држава, легалитет и легитимитет управног деловања), теоријски појам управне функције (управа као власт) и теоријски појам управне делатности (управа као јавна служба). Осим тога обрађује се и позитивно-правни појам управе, као и основни институти управног права. У оквиру првог дела обрађује се и материја посебног управног права која се односи на опште и посебне управне ситуације, опште и посебно управно право, појам и садржина посебног управног права, са посебним освртом на посебно управно-материјално право, посебно управно-процесно право, општи и посебне управне поступке (*lex specialis derogat legi generali*), предмет и метод посебног управног права, однос посебног управног права према другим гранама права и научним дисциплинама, као и материја извори

<p>посебног управног права (општа обележја посебног извора управног права, врсте извора посебног управног права). У оквиру другог дела обрађују се посебне управне ситуације, са посебним освртом на конкретна законска решења у односу на лични статус грађана (држављанство, лично име, пребивалиште и боравиште, пословна способност), породични и социјални статус грађана (старатељство, усвојење, социјална заштита, пензијско и инвалидско осигурање), вођење службених евиденција (матичне књиге, евиденције органа унутрашњих послова, личне карте, лични број грађана), прекршаје, управно ограничење својине, патенте, царину, режим преласка државне границе, заштиту културних спонемика, судску управу, регистрацију политичких странака, набављање, држање и ношење оружја и муниције, управне аспекте бирачког права и управна јавна овлашћења јавних агенција.</p>		
<p>Препоручена литература Стеван Лилић, Посебно управно право, Правни факултет, Београд, 2010; Стеван Лилић, Управно право / Управно процесно право, Правни факултет Универзитета у Београду, 7. Издање, 2013; Зоран Томић, Опште управно право, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, 2011; Ђуро Гатарих, Управно право - посебни део, Загреб, 1977; Ж. Обреновић, и С. Тркуља Управно право - област унутрашњих послова, Београд, 1988.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
<p>Методe извођења наставe: предавања, консултације.</p>		
<p align="center">Оцена знања (максимални број поена 100)</p>		
<p>Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена</p>		

<p><i>Управно право Европске уније</i></p>	
<p>Наставник: проф. др Стеван Лилић</p>	
<p>Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област</p>	
<p>Број ЕСПБ: 10</p>	
<p>Услов:</p>	
<p>Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области управног права Европске уније.</p>	
<p>Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику управног права Европске уније и да самостално предузима оригинално истраживање.</p>	
<p>Садржај предмета УПРАВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ: Институције ЕУ; Тела, канцеларије и агенције ЕУ; Административне службе институција ЕУ. УПРАВНЕ ФУНКЦИЈЕ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ: Управна функција држава чланица; Управна функција комисије ЕУ; Комитологија. ИЗВОРИ УПРАВНОГ ПРАВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ: Управно право ЕУ и Суд правде ЕУ; Европско управно право и управно право држава чланица ЕУ. ЕВРОПСКИ УПРАВНИ ПРОСТОР: Принципи европског управног простора; Примена концепта европског управног простора у европским интеграционим процесима. САВЕТ ЕВРОПЕ И ЕВРОПСКО УПРАВНО ПРАВО: Препоруке Комитета министара СЕ у односу на управни поступак, судску и вансудску заштиту од незаконитих управних аката, извршење управних и судских одлука, итд.; Стандарди Европског суда за људска права у области управног права. УПРАВНО ПРАВО СРБИЈЕ У КОНТЕКСТУ ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА</p>	
<p>Препоручена литература Обавезна: Стеван Лилић, ЕВРОПСКО УПРАВНО ПРАВО, Правни факултет, Београд, 2011. Paul Craig, EU ADMINISTRATIVE LAW, Oxford University Press, 2006. Допунска: Стеван Лилић, УПРАВНО / УПРАВНО ПРОЦЕСНО ПРАВО (део: Упоредно управно право – Управно право Европске уније), Правни факултет у Београду, Београд, 2012. Александра Чавошки, ПРАВОСУДНИ СИСТЕМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ У СВЕТЛУ РЕФОРМСКОГ УГОВОРА, Страни правни живот, бр. 1, 2009. Стеван Лилић, ЕВРОПСКИ СУД ПРАВДЕ И УПРАВНО ПРАВО</p>	

<p>ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ, у Правни капацитет Србије за европске интеграције, књига 2, Правни факултет, Београд, 2007. Марина Димитријевић, ЕВРОПСКИ УПРАВНИ ПРОСТОР, Правни живот, бр. 10, 2007. Невенко Мисита, <i>Основи права Европске уније</i>, Правни факултет Универзитета у Сарајеву, Сарајево, 2007. Стеван Лилић, ЕВРОПСКИ СУД ПРАВДЕ И УПРАВНО ПРАВО ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ, у Правни капацитет Србије за европске интеграције, књига 2, Правни факултет, Београд, 2007. Марина Димитријевић, ЕВРОПСКИ УПРАВНИ ПРОСТОР, Правни живот, бр. 10, 2007. Искра Аћимовска-Малетић, ПРИПРЕМАЊЕ ЈАВНИХ УПРАВА ЗА ЕВРОПСКИ УПРАВНИ ПРОСТОР, Правни живот, бр. 10, 2007. Александра Чавошки, ЕВРОПСКИ СУД ПРАВДЕ, Институт за упоредно право, Београд, 2006. Будимир Кошутић, УВОД У ЕВРОПСКО ПРАВО, Завод за уџбенике, Београд, 2006. Владимир Радивојевић, ПРИМЕНА ПРАВА ОД СТРАНЕ ЕВРОПСКОГ СУДА ПРАВДЕ, Правни живот, бр. 12, 2005. Родољуб Етински, ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА ПРЕД СУДОМ ЕВРОПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА, Европско законодавство, бр. 8, 2004. Lionel Chaty, Зорица Вукашиновић, ЈАВНА УПРАВА У ЗЕМЉАМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И СТАТУС ЈАВНИХ СКУЖБЕНИКА, Правни живот, број 9, Београд, 2004. Damir Aviani, UPRAVNO PRAVO U EVROPSKOJ UNIJ, Split – Mostar, 2004.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Акти управе и управне процедуре</i>
Наставник: проф. др Зоран Томић
Статус предмета: изборни за: 1) Управноправну ужу научну област, 2) Ужу научну област јавних финансија и финансијског права
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области аката управе и управних процедура.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику аката управе и управних процедура и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Садржина предмета обухвата актуелна питања у области аката управе и управних процедура, а посебно: Појам и врсте аката управе; Појам и обележја управног акта; Начела управне процедуре; Општи управни поступак и посебни управни поступци; Управно-судски поступак; Управни спор као облик спољне правне контроле управе
Препоручена литература
Обавезна: Зоран Р. Томић, Опште управно право, Правни факултету у Београду, Београд, 2011.
Допунска: Зоран Р. Томић, Коментар Закона о управним споровима, друго издање, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, Београд, 2012; Зоран Р. Томић и Вера Бачић, Коментар Закона о општем управном поступку, девето издање, Службени гласник, Београд, 2012; Драган Милков, Управно право, Правни факултет, Нови Сад, 2003; Ратко Марковић, Управно право, Београд, 2003; Славољуб Поповић et alia, Управно право, Београд, 2003; Ги Бребан, Административно право Француске, Београд, 2002; Невенка Бачанин, Управно право, Крагујевац, 2000; Зоран Р. Томић, Правно непостојећи управни акти, Правни факултет, Београд, 1999; Славољуб Поповић, О потреби увођења института управних уговора у наше право, 1996; Зоран Р. Томић, Појам управне радње у југословенској правној теорији, Правни факултет, Београд, 1988; Зоран Р. Томић, Решавање у управним стварима, Савез удружења правника Југославије, 1984; Драган Милков, Појам управног акта, Правни факултет, 1983; Славољуб Поповић, Управни спор у теорији и пракси, Завод

за издавање уџбеника, 1968; Павле Димитријевић, Правноснажност управних аката, Савремена администрација, 1963; Иво Крбек, Управни акт, Југославенска академија знаности и уметности, 1957; Зоран Р. Томић, Сукцесивност управне и управно-судске заштите, Правни живот, Београд, 10/2007; Зоран Р. Томић, Дискрециона оцена у управном праву, Правни живот, Београд, 10/2006; Зоран Р. Томић, Повлачење појединачних недејствујућих аката управе, Правни зборник, 1-2/2001; Зоран Р. Томић, (Не)једнакоправност странака при управном суђењу, Правни живот, Београд, 9/1997; Greek Administrative Law, Epaminondas Spilitipoulos, Ant. N. Sakkoulas, Athens, Bruylant, Brussels, 2004; Constitutional and Administrative Law, W. Bradley, K. D. Ewing, 13th edition, Person Education, Harlow, 2003; Gaston Jeze, Les principes generaux du droit administrative, Libr. Gen. Dr, 1934-1936; Gaston Jeze, Les contrats administratifs de l'Etat, des departments, des comune et des etablissements publics, M. Giard, 1932.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Управа и регулаторна реформа</i>		
Наставник: проф. др Добросав Миловановић		
Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области регулаторне реформе.		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику регулаторне реформе и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
ТЕОРИЈСКА ПИТАЊА ОДНОСА УПРАВЕ И РЕГУЛАТОРНЕ РЕФОРМЕ (<i>Theoretical Issues of the Relationship Between Administration and Regulatory Reform</i>) 1.1. Општа питања регулације, Појам регулације, Узроци и циљеви регулације, Тенденције у развоју регулације 1.2. Општа питања управе, Појам управе у теоријском смислу, Појам управе у позитивно-правном смислу, Тенденције у развоју управе, 1.3. Управа и регулација, Управа као стваралац, спроводилац и контролор регулације, Управа као предмет регулације. 2. РЕГУЛАТОРНИ СИСТЕМ (<i>The Regulatory System</i>). 2.1. Општа разматрања 2.2. Теорије регулације, 2.3. Управа и други субјекти регулаторног система, 2.4. Инструменти и технике регулације 2.5. Регулаторни процеси, 3. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА РЕГУЛАЦИЈЕ (<i>The Improvement of the Regulatory System</i>) 3.1. Квалитет регулаторног система 3.1.1. Појам и значај квалитета регулације 3.1.2. Критеријуми квалитета регулације 3.2. Регулаторна реформа 3.2.1. Елементи регулаторне реформе. 3.2.2. Предуслови успешног спровођења регулаторне реформе: 3.3. Реформа управе у контексту регулације 3.3.1. Промене у окружењу управе 3.3.2. Циљеви реформе улоге управе у регулацији 3.3.3. Начела, методи и претпоставке реформе управе		
Препоручена литература		
Д. Миловановић, Н. Ненадић, В. Тодорић, „Студија о унапређењу законодавног процеса у Републици Србији“, GIZ, Београд, 2012. Д. Миловановић, „Уклањање и поједностављење прописа као део регулаторне реформе“, Правни живот бр. 10, Том II, Београд, 2008, стр. 559-570. Д. Миловановић, „Реформа јавне управе и анализа утицаја регулативе“, Правни живот бр. 9, Том I, Београд, 2006. Д. Миловановић, „Реформа јавне управе и анализа утицаја регулативе“, Правни живот бр. 9, Београд, 2005. Д. Миловановић, „Анализа ефеката регулативе као модерна техника јавног менаџмента“, Правни живот бр. 9, Том I, Београд, 2003.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		

Усмени испит: 70 поена

Европски омбудсман и лоша управа

Наставници: доц. др Марко Давинић

Статус предмета: изборни за Управноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своја знања из области рада Европског омбудсмана.

Исход предмета

Кандидат треба да буде оспособљен да критички анализира делатност Европског омбудсмана и да самостално предузима оригинално истраживање

Садржај предмета

Садржина предмета обухвата актуелна питања у вези са радом Европског омбудсмана: 1. Питање надлежности и истражних овлашћења Европског омбудсмана (из којих разлога се нека од њих не користе у довољној мери)? 2. Појам лоше управе (због чега Европски омбудсман избегава да испитује целисходност одлука које доносе институције и тела ЕУ)? 3. Однос Европског омбудсмана и Европског парламента (преплитање надлежности Омбудсмана и Одбора за петиције Европског парламента). 4. Однос Европског омбудсмана и Европске комисије (у којој мери је Интерни акт, донет у вези са чланом 258. Уговора о функционисању ЕУ, предупредио подношење нових притужби на рад Комисије)? 5. Однос Европског омбудсмана и Суда правде ЕУ (питање активне и пасивне легитимације Омбудсмана у споровима пред судовима ЕУ). 6. Поступак пред Европским омбудсманом (да ли постоји простор за унапређење ефикасности у његовом раду)? 7. Случајеви лоше управе пред Европским омбудсманом (анализа актуелне праксе).

Препоручена литература

Обавезна:

Марко Давинић, *Европски омбудсман и лоша управа (maladministration)*, докторска дисертација, Правни факултет Универзитета у Београду, 2008.

Допунска:

Драган Радиновић, *Омбудсман у Европској унији*, Правни живот, бр. 7 – 8, 2000; Peter Gjerloff Bonnor, *The European Ombudsman: a novel source of soft law in the European Union*, European Law Review, Vol. 25, 2000; Simone Cadettu, *The Proceedings of the European Ombudsman*, Law & Contemporary Problems, vol. 68, no. 1, 2004; Gerald E. Caiden, *What Really is Public Maladministration?*, Public Administration Review, November/December 1991, Vol. 51, No. 6; Paul Craig, *EU Administrative Law*, Oxford University Press, Oxford, 2012; Katja Heede, *European Ombudsman, redress and control at Union level*, Kluwer Law International, The Hague, London, Boston, 2000; Costantino Nassis, *Good Administration in the European Union, The Role of the European Ombudsman and the European Network of Ombudsmen*, Esperia Publications, London, 2009; Anne Peters, *The European Ombudsman and the European Constitution*, Common Market Law Review, Vol. 42, No.3, June 2005.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Уставно право

Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, доц. др Танасије Маринковић, доц. др Марко Станковић

Статус предмета: изборни – обавезан за Уставноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из уставноправне или сродне уже научне области.

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби знање из области уставног права.		
Исход предмета СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ КОЈА КАНДИДАТУ ОМОГУЋАВА ДА САМОСТАЛНО КРИТИЧКИ РАЗМАТРА ШИРОК КРУГ ПИТАЊА УСТАВНОГ ПРАВА И ДА САМОСТАЛНО ПРЕДУЗИМА ОРИГИНАЛНО ИСТРАЖИВАЊЕ.		
Садржај предмета Предмет се бави теоријским, упоредним и позитивноправним аспектима уставног права. Продубљено ће се проучавати општа питања уставног права (појам и својства устава, доношење и промена устава итд.), системи власти (парламентарни, председнички и мешовити систем), изборно право (изборни системи, природа представничког мандата), политичке институције (парламент, шеф државе, влада), територијална организација власти (федерална држава, локална самоуправа, територијална аутономија), уставне гаранције и заштита људских права, судска власт и уставно судство.		
Препоручена литература Р. Марковић, <i>Уставно право</i> , Београд, 2012. С. Јовановић, <i>Држава I-II</i> , Београд, 1936. Ј. Ђорђевић, <i>Уставно право</i> , Београд, 1989. Ј. Стефановић, <i>Уставно право ФНР Југославије и компаративно</i> , књига I-II, Загреб, 1956. М. Јовичић, <i>Велики уставни системи</i> , Београд, 1984. К. Фридрих, <i>Уставна влада и демократија</i> , Подгорица, 2005. В. Schwartz, <i>The American Constitutional Law</i> , Cambridge, 1955. К. С. Wheare, <i>Modern Constitutions</i> , London, 1951. К. Loewenstein, <i>Political Power and Governmental Process</i> , Chicago, 1957. L. Favoreu <i>et al.</i> , <i>Droit constitutionnel</i> , Paris, 2007.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Политички систем</i>
Наставник: проф. др Јовица Тркуља
Статус предмета: изборни – обавезан за Уставноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ је да се студентима пружи теоријска знања из области политичког система. Тежиште је на разматрању општих теоријских проблема науке о политици и политичком систему, као и принципа и института савремених политичких система. Посебан задатак курса је и развијање способности кандидата за самосталну научну анализу, примену истраживачких метода и формулисање ставова и аргумената у овој области.
Исход предмета Од кандидата се очекује самостално формулисање проблема који је предмет научне и аналитичке обраде, дефинисање и спровођење истраживања као и представљање резултата истраживања у различитим научним формама.
Садржај предмета УВОД – ОПШТА ПИТАЊА ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА (Назив и појам политички систем. Предмет, метод и структура политичког система. Структура политичког система. Наука о политичком систему). ОСНОВНИ ПОЈМОВИ И ПРИНЦИПИ ПОЛИТИЧКОГ СИСТЕМА (Појам и анализа политике. Моћ, ауторитет и власт. Морал и политика. Политички легитимитет. Конституционализација политике). ДРЖАВА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ (Држава и политички систем. Облици државе. Облици политичког поретка. Вредности, слабости и модели демократије. Правна држава и владавина права. Карактеристике модерне демократске државе). ОРГАНИЗАЦИЈА ВЛАСТИ И ПОЛИТИЧКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ (Теорија о подели власти и њена примена. Политичко представништво. Функција политичког представништва. Политичка одговорности. Модерно судство – принципи ваљаног функционисања судства). ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ (Однос друштвене структуре и политичког система. Елита и маса. Бирографија и бирократска владавина. Технократија и менаџерске групе. Место интелигенције у друштву. Нација, национализам и политика. Религија и политика. Интересне групе и интеграције). ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКТИ И ПОЛОЖАЈ ЧОВЕКА У ПОЛИТИЧКОМ СИСТЕМУ (Политичко организовање.

Политички плурализам. Политичке партије. Друштвени покрети. Политичка социјализација. Грађанин у политичким процесима. Људска права. ПОЛИТИЧКИ ЖИВОТ И ПОЛИТИЧКА КУЛТУРА (Појам политичког живота. Јавност и одговорност. Јавно мњење и политички живот. Појам јавног мњења и његова улога у политичком животу. Политичке комуникације. Произвођење политичке лојалности. Политичка реторика. Политичка култура). САВРЕМЕНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ (Класификација политичких система. Класичне класификације политичких система. Савремене класификације политичких система).

Препоручена литература

Основна литература:

Баста Лидија Флајнер, *Политика у границама прва*, Београд, 2012. Hans van den Brandhof, *Constitutional Law of 15 EU Member States*, Deventer, 2004. *Енциклопедија политичке културе*, (ред. М.Матић, М.Подунавац), Београд, 1993. Gabrijel A. Almond, G, Bingam Pael, Rasel A. Dalton, Kore Strom, *Komparativna politika danas, svjetski pregled*, Fakultet političkih nauka, CEDEM, Podgorica, 2009, str. 787. Флајнер Томас: *Људска права и људско достојанство*, Београд, 1996. Хелд Дејвид, *Модели демократије*, Загреб, 1990. Хикс Сајмон, *Политички систем Европске уније*, Београд, 2007. Јанев Игор, *Уставно право и политички систем Европске уније*, Београд, 2007. Јовановић Павле, Димитријевић, Ненад, Поповић, Милан, *Савремени политички системи*, Подгорица, 2004.

Додатна литература:

<http://www.amazon.com/Classics-Public-Administration-Jay-Shafritz/dp/0155062603>

Арент Хана, *Извори тоталитаризма*, Београд, 1998. Арон Рејмонд, *Демократија и тоталитаризам*, Сремски Карловци - Нови Сад, 1997. Бобио Норберто, *Будућност демократије*, Београд, 1989, Бобио Норберто, *Држава, владавина, друштво*, Подгорица, 1995. Crawford, J, *Democracy in International Law*, Cambridge, 1994. Дал Роберт *Демократија и њени критичари*, Подгорица, 1999. Дал Роберт, *Полиархија*, Београд, 1977. Dahrendorf R., *Betrachtungen uber die Revolution in Europa*, Stuttgart, 1997. Диверже Морис, *Увод у политику*, Београд, 1966. Ђурић Михаило, *Сабрани списи*, Београд, 2009. књига 4 (*Социологија Макса Вебера*). Фридрих Карл Јоаким, *Конституционализам, ограничење и контрола власти*, Подгорица, 1996. Гиденс Ентони, *Социологија*, Београд, 2003. *Глобализација, Мит или стварност*, (ред. Владимир Вулетић), Београд, 2003. Гоати Валдимир, *Партије и партијски систем у Србији, Ниш*, 2002. Хајек А. Фридрих, *Поредак и слобода*, Нови Сад, 1998. Хелд Дејвид, *Демократија и глобални поредак*, Београд, 1990. Хантингтон Самуел П., *Трећи талас, демократизација на измаку XX века*, Загреб – Подгорица, 2004. Keane J., *Democracy and Civil Society*, London, 1988.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Људска права

Наставници: проф. др Владан Јончић, проф. др Оливера Вучић

Статус предмета: изборни – обавезан за Уставноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Имајући у виду чињеницу да се људска права у многим аспектима већ проучавају у другим предметима на правном факултету, курс има за циљ да проучену материју у тим предметима и проучавајући оне теме које нису у другим предметима обрађене (или су недовољно и непотпуно обрађене, што и није ни циљ тих предмета да се овом материјом баве), повеже и заокружи знања из области људских права.

Исход предмета

Акцента је на уставноправном аспекту људских права, уз његово неизбежно разматрање и у ширем, међународном контексту. Осим тога, циљ курса је и да понуди продубљена научна сазнања из области која повезује различите области јавног права.

Садржај предмета

На курсу људска права студенти изучавају пре свега унутрашњи (уставноправни) аспект људских

права подељен у два дела - општи и посебни. У оквиру општег дела издвајају се основни појмови из области људских права, извори, унапређење и контрола људских права. Нарочито је значајно упознавање студената са питањем надзора над поштовањем људских права, врстама надзора и активностима субјеката који су укључени у поступак надзора. Други део материје обухвата посебни део људских права у коме се изучавају основна људска права која су гарантована међународним инструментима и која су уграђена (или би требала да буду уграђена) у наш правни систем.

Препоручена литература

Марковић Р., *Уставно право*, Београд, 2012. Димитријевић, В., Пауновић, М., *Људска права*, Београд, 1997. Пауновић, М., *Основи људских права*, Београд, 2002. Вучинић, Н., *Основи људских права*, Подгорица, 2001. Јончић В., „Еволуција хуманитарног права и људских права у средњем веку“, *Зборник радова Правног факултета у Београду*, 2003. Јончић В., „Имплементација људских права у нови Устав Републике Србије са освтом на економска и социјална права“, *Уставне промене*, Београд, 2003. Scott Davidson, *Human Rights*, Buckingham-Philadelphia, 1993 Nowak Manfred, UNO-Pakt über bürgerliche und politische Rechte und Fakultativprotokoll: Kommentar, Kehl/Strassburg/Arlington, 1989. Madiot Yves, *Droits de l'homme*, 2 –end., Paris, 1991/2001.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Парламентарно право

Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров

Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из уставноправне или сродне уже научне области.

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из парламентарног права

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра широк круг питања парламентарног права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Подједнако ће бити проучавани материјално и процесно парламентарно право. Посебна пажња биће посвећена правном положају посланика, парламентарним процедурама и односу између парламента и других државних органа. Поред упоредног парламентарног права, истраживаће се и парламентарна пракса, што подразумева сарадњу са Службом Народне скупштине.

Препоручена литература

- 1) В. Петров, *Парламентарно право*, Београд 2010.
- 2) С. Јовановић, *О дводомном систему*, Политичке и правне расправе, Београд, 1910.
- 3) Д. Јовановић, *Доношење закона*, Београд, 1923.
- 4) М. Пајванчић, *Парламентарно право*, Београд, 2005.
- 5) С. Ло, *Енглески парламентаризам*, Београд, 1929.
- 6) R. Brazier, *Constitutional practice*, Oxford, 2001.
- 7) R. Rogers, R. Walters, *How Parliament Works*, London, 2004.
- 8) J. Laporte, M. J. Tulard, *Le droit parlementaire*, Paris, 1986.
- 9) P. Avril, J. Gicquel, *Droit parlementaire*, 3e édition, Paris, 2004.
- 10) C. V. Boetticher, *Parlamentsverwaltung und parlamentarische Kontrolle*, Berlin, 2002.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право локалне самоуправе

Наставници: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, проф. др Добросав Миловановић, доц. др Танасије Маринковић, доц. др Марко Станковић

Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области пава локалне самоуправе.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику права локалне самоуправе и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Курс се састоји од неколико целина: теоријског дела, прегледа упоредно-правног, историјско-правног и позитивно-правног регулисања локалне самоуправе. У уводном, теоријском делу се разматрају кључни институти локалне самоуправе: појам, обележја, порекло, правни, социјални и територијални основ, положај, организација, органи, послови, типови и врсте, финансирање и правна заштита локалне самоуправе. Анализа упоредно-правног, историјско-правног и позитивно-правног регулисања локалне самоуправе се ослања на појам и структуру изнетих основних института. У оквиру прегледа упоредно-правног регулисања локалне самоуправе анализирани су локалне самоуправе како развијених, тако и земаља у транзицији. У историјско-правном делу анализирана је еволуција локалне самоуправе у Србији у два периода, од 1946. до 1990. и од 1990. до 2007. године. У централном делу курса студенти се упознају са позитивно-правним регулисањем система локалне самоуправе у Републици Србији чији су основ Устав из 2006. и Закон о локалној самоуправи из 2007. године.

Препоручена литература

На српском језику:

Влатковић Милан, Право локалне самоуправе, Бесједа, ВЛС, Бања Лука, 2008. Миловановић Добросав, Правно устројство локалне самоуправе, Центар за документацију и публикације Правног факултета, Београд, 1994. Блажић Ђорђије, Миловановић Добросав, Димитријевић Предраг, Јовичић Бранислав, Локална самоуправа, Реформа локалне самоуправе у Црној Гори, Grafo press, Подгорица, 2003. Костић Лазо, Административно право Краљевине Југославије, Прва књига, Издавачко и књижевско предузеће Геца Кон А. Д., Београд, 1936. Јовичић Миодраг, Локална самоуправа, Службени гласник, Правни факултет у Београду, 2006. Димитријевић Предраг, Вучетић Дејан, Систем локалне самоуправе, Службени гласник, Београд, 2011.

На страним језицима:

LAUBADERE Andre de - VENEZIA Jean-Claude – GAUDEMET Yves, Droit administratif, L.G.D.J., Paris, 2002. FOILLARD Pfilippe, Droit administratif, Paradigme publication universitaires, Paris, 2004. GELLHORN Walter, BYSE Clark, STRAUSS L. Peter, RAKOFF Todd, SCHOTLAND A. Roy, Administrative Law, Cases and Comments, Foundation Press, Inc., Mineola, New York, 1987. WADE H. W. R., FORSYTH C. F., Administrative Law, Oxford University Press, Oxford, 2004. Sharland John, A Practical Approach to Local Government Law, Blackstone, 1997.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Судска контрола уставности

Наставник: проф. др Оливера Вучић, проф. др Владан Петров, доц. др Танасије Маринковић, доц. др Марко Станковић		
Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Иако је „четврта државна функција“ – функција контроле уставности – новијег датума у поређењу са осталим државним функцијама, њен је значај у свакој држави огроман. Стога постоји потреба да се студентима омогући да се са овим важним делом уставног права ближе упознају у оквиру посебног курса.		
Исход предмета 1) упознавање студената са природом и значајем уставног судства, 2) продубљивање и конкретизовање знања стеченог из уставног права о саставу, организацији и функционисању уставних судова, 3) упознавање студената са праксом уставних судова и специфичностима ове државне функције 4) развијање код студената способности да активно приступају сложеним проблемима рада уставних судова и да изналазе решења која ће бити правно утемељена.		
Садржај предмета Сматра се да је владавина права у једној држави најбоље зајемчена када контролу уставности врше редовни судови или посебни уставни судови (што се обично означава генусним појмом „судска контрола уставности“ или „уставно судство“), а у мањој мери у случајевима контроле од стране извесних политичких органа или тзв. „самоконтроле“ парламента. Стога садржину курса чине следеће области: 1) Појам и значај уставног судства; 2) Системи уставног судства; 3) Функције уставних судова; 4) Избор и састав уставних судова; 5) Поступак пред уставним судовима и 6) Дејство одлука уставних судова. Посебна пажња ће бити посвећена судској контроли уставности у федерацијама, с обзиром да она у тим државама има нарочит значај.		
Препоручена литература Р. Марковић, Покретање уставног спора о уставности нормативних аката, Београд, 1973. И. Крбек, <i>Уставно судовање</i> , Загреб, 1960. Ј. Ђорђевић, Контрола уставности закона и америчка демократија, Београд, 1937. Р. Лукић, Појам уставности и законитости и средстава за њихово остварење, Београд, 1966. В. Чок, Врсте и дејство одлука уставних судова, Београд 1972. М. Стојановић, Судска контрола уставности: упоредноправни поглед на неке проблеме уставности, Београд, 1960. О. Вучић, Аустријско уставно судство – чувар федерације и устава, Београд, 1995. (докторска дисертација) М. Станковић, Уставно судство у савременим федерацијама, Београд 2012. М. Cappelletti, <i>Judicial Review in Contemporary World</i> , New York, 1971. Н. Kelsen, <i>La garantie juridictionnelle de la constitution</i> , Paris, 1928. С. F. Zurn, <i>Deliberative Democracy and the Institutions of Judicial Review</i> , Cambridge University Press, 2007. Оливер Вучић, Владан Петров, Дарко Симоновић, Уставни судови бивших југословенских република – теорија, норма, пракса, Београд, 2010.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Теорија федерализма</i>		
Наставници: проф. др Оливера Вучић, доц. др Танасије Маринковић, доц. др Марко Станковић		
Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Овај курс требало би да буде прилика за студенте да знања стечена у оквиру широке уставне материје продубе, усредсређујући се само на једну област, организацију и функционисање сложене, федералне државе.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички		

разматра широк круг питања сложене, федералне државе и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
Предмет се бави најзначајнијим институционалне поставкама федералне државе, као што су: појам, природа и својства федерације, разлози образовања федерација, врсте федерација, организација федералних јединица, састав и функционисање највиших федералних органа (парламента, егзекутиве, судства), подела надлежности између федерације и федералних јединица, контрола уставности и законитости, промена федералног устава. Посебна пажња се посвећује и еволуцији федерализма у прошлом, као и трендовима његовог развоја у овом веку. Курс има веома наглашену упоредноправну орјентацију, како у излагању институционалних питања, тако и у анализи развоја федералне државе.		
Препоручена литература		
М. Јовичић, <i>Савремени федерализам</i> , Београд, 1973. Ј. Стефановић, <i>Ширење федерализма и његово упоредно слабљење по садржају</i> , Сарајево 1954. К. Чавошки, <i>Уставност и федерализам</i> , Београд, 1982. Ј. Ђорђевић, <i>Основна питања федералне државе</i> , Београд, 1940. С. Јовановић, <i>Амерички федерализам</i> , Сабрана дела (том 12), Београд, 1990. М. Станковић, <i>Белгијски федерализам</i> , Београд 2009. М. Станковић, <i>Уставно судство у савременим федерацијама</i> , Београд 2012. Хамилтон, Медисон, Џеј, <i>Федералистички списи</i> , Београд, 1981. С. Ј. Friedrich, <i>Trends of Federalism in Theory and Practice</i> , London, 1968. К. С. Wheare, <i>Federal Government</i> , London, 1956. R. Watts, <i>Comparing Federal Systems</i> , Montreal & Kingston-London-Ithaca, 1999. <i>Handbook of Federal Countries</i> (edited by Ann L. Griffiths), Montreal & Kingston-London-Ithaca, 2005.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Право одбране</i>
Наставници: проф. др Владан Јончић
Статус предмета: изборни за Уставноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета
СТИЦАЊЕ ПРАВНИЧКИХ ЗНАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ИЗ ОБЛАСИ ПРАВА ОДБРАНЕ И ОСНОВНИХ ИЗВОРА РИЗИКА И ПРЕТЊИ НАЦИОНАЛНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ, КАО И МЕЂУНАРОДНО-ПРАВНИХ НОРМИ ИЗ ОБЛАСТИ МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА ОРУЖАНИХ СУКОБА, УПОЗНАВАЊЕ СА ЕВОЛУЦИЈОМ ОВОГ ПРАВА, ВЕЗА ИЗМЕЂУ НОРМИ ПРАВА ОДБРАНЕ И УСТАВНИХ И УПРАВНИХ ПРАВНИХ НОРМИ КОЈЕ РЕГУЛИШУ ОВУ ОБЛАСТ И ЊИХОВО УСАГЛАШАВАЊЕ, УПОЗНАВАЊЕ СА ПРИРОДОМ ПРАВА НА БЕЗБЕДНОСТ И ОДБРАНУ И ОСНОВНИМ ПРАВЦИМА РАЗВОЈА ПРАВНЕ ДОКТРИНЕ, ОВЛАДАВАЊЕ СА ПРАВНОМ ТЕРМИНОЛОГИЈОМ ОВЕ ГРАНЕ ПРАВА, РАЗВИЈАЊЕ СПОСОБНОСТИ ЗА РАЗУМЕВАЊЕ РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ УНУТРАШЊИХ И МЕЂУНАРОДНИХ ПРАВНИХ НОРМИ ОВЕ ГРАНЕ ПРАВА И САГЛЕДАВАЊЕ УТИЦАЈА ДРУГИХ ФАКТОРА КОЈИ УТИЧУ НА ПРАВНИ АСПЕКТ ОДБРАНЕ И БЕЗБЕДНОСТИ, САГЛЕДАВАЊЕ САНКЦИЈА И РАЗВОЈА НОРМИ КОЈЕ ТРЕБА ДА САНКЦИОНИШУ ПОВРЕДЕ БЕЗБЕДНОСТ И ЗАШТИТУ ДРУШТВА, ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ МЕТОДА ПРИМЕЊЕНОГ У ОВОЈ ГРАНИ ПРАВА.
Исход предмета
Студенти поседују продубљено знање о праву одбране.
Садржај предмета
І ДЕО 1. ПОЈАМ И ПРЕДМЕТ ПРАВА ОДБРАНЕ (4 часа) 1.1. Појам, предмет и методе Права одбране. 1.2. Материјални и формални извори Права одбране. 1.3. Однос права одбране и других грана права. 2. МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ И ПРАВО ДРЖАВЕ НА ОДБРАНУ (8 часова) 2.1. Утицај међународних односа и оружаних сукоба на безбедност 2.2. Чиниоци међународних односа 2.3. Карактеристике савременог света и њихове рефлексије на односе у свету 2.4. Сила у међународним односима 2.5. Утицај силе на унутрашњу и међународну безбедност. 3. ОРУЖАНИ СУКОБИ И ПРАВО ОДБРАНЕ (4 часа) 4. ПЕГЛЕД РАЗВОЈА ОСНОВНИХ ТЕОРИЈСКИХ СХВАТАЊА О РАТУ, ПРАВИМА НА РАТ И ПРАВУ У РАТУ ОД СТАРОГ ВЕКА ДО САВРЕМЕНОГ ДОБА (8 часова) 4.1. Стари век 4.2. Средњи век 4.3. Преглед савремених схватања о

<p>рату, правима на рат и правима у рату. II ДЕО 1. ПРАВНИ АСПЕКТИ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (8 часова) 1.1. Извори права државе на одбрану 1.2. Основи стратегије одбране Србије и Црне Горе 2. ОСНОВИ ПРАВА ОДБРАНЕ (10 часова)</p> <p>2.1.Основна права и дужности грађана у одбрани земље 2.2. Државни органи и службе и њихова улога у одбрани земље 2.2.1. Војска 2.2.3. Полиција 2.2.4. Цивилна заштита 2.2.5. Друге државне службе и органи III ДЕО 1. МЕЂУНАРОДНОПРАВНЕ ОСНОВЕ ОДБРАНЕ (14 часова) 1.1. Правни аспекти међународне безбедности 1.2.Решавање спорова између држава 1.3.Међународни и унутрашњи сукоби 1.4. Системи и механизми одржавања и очувања безбедности и мира у свету 1.5.Основе међународног права оружаних сукоба 1.6. Санкције за повреде међународних правила 1.6.1. Кривична и етичка принуда као санкције 1.6.2. Међународни кривични судови 2. Одговорност за повреде међународног права (6 часова)</p>		
<p>Препоручена литература Обавезна: Владан Јончић, Међународно хуманитарно право, (поједина поглавља); Владан Јончић, Војно право, (прво поглавље); Симић. М./Јончић, В., Међународне организације и јавно информисање са основама права одбране“ (пето поглавље), Номос, Београд; Зоран Вучинић, Основни системи одбране – Правни аспекти, Факултет безбедности, Београд, 2010.</p> <p>Допунска: Christine Gray, <i>International Law and the Use of Force</i>, Foundations of Public Internatioanl Law, Oxford, 2005;Владан Јончић, ”Преглед развоја основних теоријских схватања о рату од старог века до савременог доба”, <i>Развој правног система и хармонизација са правом ЕУ</i>, електронско издање (CD), Правни факултет, Београд, 2005, стр. 293-329;</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
<p>Методe извођења наставе: предавања, консултације.</p> <p style="text-align: center;">Оцена знања (максимални број поена 100)</p> <p>Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена</p>		

<i>Право социјалне сигурности</i>		
Наставници: проф. др Боровоје Шундерић, проф. др Бранко Лубарда, доц. др Љубинка Ковачевић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Радноправну ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Курс има за циљ да студенту обезбеди продубљена теоријска знања о циљевима и правним инструментима заштите од социјалних ризика у домаћем, упоредном и међународном праву, уз оспособљавање за самостална истраживања у области права социјалне сигурности.		
Исход предмета Курс је оријентисан ка стицању продубљених знања о основним појмовима, начелима и институтима права социјалне сигурности, оспособљавајући студента за: критичко промишљање начина административног и финансијског организовања и правног уређивања заштите од социјалних ризика; анализу и процену актуелних изазова и реформи система заштите од социјалних ризика; разумевање права социјалне сигурности као инструмента за успостављање и очување социјалне кохезије.		
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам и предмет права социјалне сигурности; Потреба за социјалном сигурношћу; Социјални ризик; Настанак и развој заштите од социјалних ризика; Основни упоредноправни модели и концепције заштите од социјалних ризика; Право на социјалну сигурност; Социјалноправни однос; Социјалне престације; Извори права социјалне сигурности; Финансијска и административна организација система социјалне сигурности; Социјално осигурање; Уговорни режими заштите од социјалних ризика; Однос јавног и приватног сектора у обављању делатности заштите од социјалних ризика; Социјално становање; Изазови и реформе система социјалне сигурности; Социјална сигурност миграната.		
Препоручена литература		

<p>Боривоје Шундерић, Социјално право, Београд, 2009; Михаило Ступар, Социјална политика, Београд, 1960; Ратко Пешић, Развој социјалног осигурања с нарочитим освртом на социјално осигурање у ФНРЈ и његове развојне тенденције, Београд, 1974; Дренка Вуковић, Социјална сигурност и социјална права, Београд, 2005; Сенад Јашаревић, Социјално право, Нови Сад, 2010; Велизар Голубовић, Реформе пензијског система у државама сукцесорима СФРЈ, Београд, 2009; Дренка Вуковић, Михаил Арандаренко (ур.), Социјална политика и криза, Београд, 2009; Дренка Вуковић, Михаил Арандаренко (ур.), „Социјалне реформе: Садржај и резултати“, Београд, 2011; Bernard Hanotiau, Les problèmes de sécurité sociale des travailleurs migrants, Bruxelles, 1973; International Labour Organisation; Introduction to Social Security, Geneva 1989; Jean-Pierre Chauchard, Droit de la sécurité sociale, Paris, 2001; Frans Pennings, Introduction to European Social Security Law, The Hague-London-Boston, 2001; Jean-Jacques Dupeyroux, Michael Borgetto, Robert Lafore, Rolande Ruellan, Droit de la sécurité sociale, Paris, 2005; Danny Pieters, Social security: an introduction to the basic principles, Alphen aan den Rijn, 2006; Patrick Morvan, <i>Droit de la protection sociale</i>, Paris, 2011.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Међународно радно право</i>
Наставници: проф. др Боривоје Шундерић, проф. др Бранко Лубарда, доц. др Љубинка Ковачевић
Статус предмета: изборни – обавезан за Радноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Курс има за циљ да студенту омогући стицање продубљених знања о основним појмовима, начелима и стандардима међународног радног права, уз оспособљавање за критичку анализу разлога, циљева и инструмената уређивања радних односа и социјалне сигурности под окриљем Међународне организације рада, Савета Европе и Европске уније.
Исход предмета Курс оспособљава студента за потпуно разумевање односа између универзалних и европских радних стандарда и утицаја међународних стандарда на уређивање радних односа у савременим државама, уз развијање критичког приступа питању реформисања домаћег радног и социјалног права у правцу даље и потпуније имплементације универзалних радних стандарда и стандарда Савета Европе, те усклађивања домаћег законодавства са радним правом Европске уније.
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам, предмет, циљеви и начела међународног радног права; Извори међународног радног права; Нормирање и заштита основних економских и социјалних права под окриљем Уједињених нација; Настанак, развој и циљеви Међународне организације рада (МОП); Поступак усвајања и ратификације конвенција МОП-а и њихово правно дејство; Надзор над применом конвенција МОП-а; Универзални међународни радни стандарди (Слобода рада; Забрана дискриминације; Слобода синдикалног организовања; Флексибилни облици запошљавања; Заштита радника миграната; Заштита жена и омладине на раду; Заштита лица са инвалидитетом; Услови рада; Престанак радног односа; Инспекција рада; Социјална сигурност); Појам и извори европског радног права; Забрана принудног рада и слобода синдикалног удруживања у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода; Правна природа и значај Европске социјалне повеље; Заштита права у европском некомунитарном праву; Европско право социјалне сигурности; Начела комунитарног радног права; Извори комунитарног радног права; Европски колективни уговори (појам, врсте и правна природа); Слобода кретања радника; Смернице политике запошљавања; Комунитарни стандарди о радним односима (Уговор о раду; Флексибилни облици запошљавања; Забрана дискриминације; Здравље и безбедност на раду; Достојанство на раду; Пложај запослених у случају реорганизације послодавца).
Препоручена литература Боривоје Шундерић, Право Међународне организације рада, Београд, 2001; Бранко Лубарда,

Европско радно право, Подгорица, 2004; Леон-Ели Трокле, Међународно социјално законодавство, Београд, 1953; Бранко Лубарда, Ревидирана Европска социјална повеља: обавезе државе и улога социјалних партнера после ратификације, Београд, 2009; Александар Петровић, Међународни стандарди рада, Ниш, 2009; Горан Обрадовић, Примена међународних стандарда рада, Ниш, 2011; Jean-Pierre Dumont, Les systèmes de protection sociale en Europe, Paris, 1998; Roger Blanpain, European Labour Law, The Hague/London/New York, 2002; Lenia Samuel, Droits sociaux fondamentaux. Jurisprudence de la Charte sociale européenne, Strasbourg, 2002; Jo Shaw (ed.), Social law and policy in an evolving European Union, Oxford-Portland, 2000; Pierre Rodière, Droit social de l'Union européenne, L.G.D.J, Paris, 2002; Linda Hantrais, Social policy in the European Union, New York, 2000; Jeff Kenner, EU Employment Law: From Rome to Amsterdam and beyond, Oxford-Portland, 2003; Claire La Hovary, Les droits fondamentaux au travail. Origines, statut et impact en droit international, Paris, 2009; Malcom Langford (ed.), Social rights jurisprudence: Emerging trends in International and Comparative law, New York, 2008; Simon Deakin, Mark Freedland, „Updating International Labour Standards in the Area of Social Security: a Framework for Analysis“, Comparative Labor Law & Policy Journal, Vol. 27, 2006, стр. 151-165.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Службеничко право и службеничка етика

Наставници: проф. др Боривоје Шундерић, проф. др Бранко Лубарда, доц. др Љубинка Ковачевић

Статус предмета: изборни за Радноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Курс има за циљ да студенту омогући стицање продубљених знања о основним појмовима, начелима и институтима службеничког права, уз увид у најважнија теоријска питања и концепције односа између државе и службеника и службеничке етике. Истовремено, студент треба да се оспособи за сагледавање односа између општег и посебних режима радног односа и могућности за њихово приближавање, као и за критичку анализу и синтезу идеја у области уређивања службеничког односа.

Исход предмета

Курс оспособљава студента за критичко промишљање уређивања материје радних односа државних службеника у ширем друштвеном и политичком контексту, уз увид у савремена теоријска знања о основним појмовима службеничког права и кључне аспекте посебног режима радног односа.

Садржај предмета

Како је свака замисао о нормирању службеничког односа неразумљива ако није уграђена у један шири контекст, који обухвата питања државе као послодавца и појма и врсти државних службеника, на курсу се, најпре, анализирају ови појмови, након чега се остварује увид у најважнија теоријска питања и концепције односа између државе и службеника. Другу целину у садржају курса чине основни аспекти радног односа државних службеника, који се проучавају у контексту разлика између општег и посебних режима радног односа и основних аспеката службеничке етике. Стога су садржајем курса обухваћене следеће тематске јединице: Држава као послодавац; Функција и служба; Лица у служби државног органа; Појам државног службеника; Радни однос државних службеника – предмет радног или управног права?; Заснивање службеничког односа; *Spoils* систем и *merit* систем; Правна природа акта којим се успоставља службенички однос; Субординација; Професионалност; Службеничка етика; Плате; Напредовање у служби; Дисциплинска одговорност; Престанак радног односа; Природа односа између државе и службеника; Државни службеници на положају и Високи службенички савет; Правни режим радног односа државних службеника у упоредном праву.

Препоручена литература

Бранко Лубарда, Радно право, Београд, 2012; Александар Балтић, Општа теорија о појму јавног службеника, с нарочитим обзиром на југословенско службеничко законодавство и Кривични законик, Београд, 1939; Ivo Krbeč, Lica u državnoj službi, Zagreb, 1948; Иво Борковић, Службеничко

<p>право, Загреб, 1999; Милан Влатковић, Службеничко право, Бања Лука, 2009; Драгаш Ђ. Денковић, Вршење државне службе и одговорност за штету проузроковану грађанима, Београд, 2011; Радоје Брковић (ур.), Зборник радова „Радни однос државних службеника“, Крагујевац, 2006; Зорица Вукашиновић Радојчић, Европски стандарди правног положаја државних службеника, Београд, 2010; Добросав Миловановић, Ј. Ничић, Марко Давинић, Стручно усавршавање државних службеника у Републици Србији, Београд, 2011; Александар Балтић, „Правна природа акта постављења“, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1/55; Боривоје Шундерић, „Природа аката којима се успоставља службенички однос“, Радно и социјално право, бр. 1-6/2005, стр. 26-45; Бранко Лубарда, „Правни положај државних службеника“, Правни живот, бр. 11/2006, стр. 575-589; Бранко Лубарда, „Високи службенички савет“, Правни живот, бр. 3-4/2006, стр. 39-45; Бранко Лубарда, „Државни службеници на положају и Високи службенички савет“, Радно и социјално право, бр. 1-6/ 2006, стр. 53-64; Бранко Лубарда, „Кодекс професионалног и етичког понашања као извор (радног) права“, Право и привреда, бр. 5-8/2009, стр. 649-661; Бранко Лубарда, „Посебна заштита запосленог узбуњивача: европско, упоредно и домаће право и пракса“, Правни живот, бр. 11/2011, стр. 435-450; Francis Delpérée, L'élaboration du droit disciplinaire de la fonction publique, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paris, 1969; Gillian S Morris, „Employment in Public Services: The Case for Special Treatment“, Oxford Journal for Legal Studies, бр. 2/2000, стр. 167-183; Alexandre Barège, L'éthique et le rapport de travail, Paris, 2008.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Извори радног права
Наставници: проф. др Боривоје Шундерић, проф. др Бранко Лубарда, доц. др Љубинка Ковачевић
Статус предмета: изборни за Радноправну ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Курс има за циљ да студента исцрпно упозна са савременим теоријским знањима о унутрашњим (државним и аутономним) и међународним изворима радног права, уз развијање критичког приступа одговарајућим правним изворима и оспособљавање за правилно разумевање основних разлога, циљева, начела, инструмената и тенденција у нормирању материје радних односа и социјалне сигурности на националном и међународном нивоу, у њиховом друштвеном, политичком, економском и историјском контексту.
Исход предмета Курс оспособљава студента за критичко промишљање извора радног права и самосталну реализацију истраживања у овој области радног права.
Садржај предмета Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Појам и могуће класификације извора радног права; Хијерархија извора радног права; Државни извори радног права; Устав као извор радног права; Закони као извор радног права; Плурализам режима радних односа; Кодификација радног законодавства; Аутономни извори радног права; Правна природа колективног уговора; Нормативна власт послодавца; Ограничавање садржаја (предмета регулисања) послодавчевих аката; Професионални обичаји; Судска пракса као извор радног права; Врсте међународних извора радног права; Уговорни метод стварања међународног радног права; Правна природа извора права Међународне организације рада; Однос између универзалног и европског радног права; Појам и правна природа европских колективних уговора.
Препоручена литература Бранко Лубарда, <i>Радно право</i> , Београд, 2012; Божидар Аџија, <i>Колективни радни уговори и радничка заштита</i> , Београд, 1928; Борислав Благојевић, <i>Уговори по пристанку</i> , Докторска расправа, Београд, 1934; Радомир Љ. Живковић, <i>Проблеми правне природе уговора о раду (у светлости историје и савременог друштвеног и привредног поретка)</i> , Београд, 1940; Бранко Лубарда, <i>Колективни уговори</i>

о раду: упоредно право, теорија, пракса, Радничка штампа, Београд, 1990; Драган М. Митровић, Аутономно право: Аутономија и право између друштва и државе, Београд, 2007; Бранко Лубарда, „Нормативна власт послодавца“, Правни живот, бр. 11/1996, стр. 699-710; Предраг Јовановић, „Аутономно регулисање радних односа“, Радно и социјално право, бр. 1-3/2003, стр. 56-62; Боривоје Шундерић, „Устав и радно право“, Радно и социјално право, бр. 1-6/2006, стр. 29-38; Бранко Лубарда, „Кодекс професионалног и етичког понашања као извор (радног) права“, Право и привреда, бр. 5-8/2009, стр. 649-661; Bob Hepple, *The making of labour law in Europe: a comparative study of nine countries up to 1945*, London-New York, 1986; Bernard Soinne, „Le contenu du pouvoir normatif de l'employeur“, *Droit social*, бр. 9-10/1983, стр. 509-519; Jean Pélissier, Alain Supiot, Antoine Jeammaud, *Droit du travail*, Paris, 2002; Anton Ravnić, *Osnove radnog prava – domaćeg, usporednog i međunarodnog*, Zagreb, 2004; Bernard Teyssié (sous la direction de), *Les sources du droit du travail*, Paris, 1998; Florence Canut, *L'ordre public en droit du travail*, Paris, 2007; Christian Bessy, *La contractualisation de la relation de travail*, Paris, 2007; Emeric Jeansen, *L'articulation des sources du droit: Essai en droit du travail*, Economica, Paris, 2008.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Правна природа економских и социјалних права

Наставници: проф. др Боривоје Шундерић, проф. др Бранко Лубарда, доц. др Љубинка Ковачевић

Статус предмета: изборни за Радноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Курс има за циљ да студента упозна са правном природом људских права којима се штити економски и социјални положај појединца и обезбеђује живот достојан човека. Будући да у стручној и научној литератури постоји спор о правној природи ових права, курс је конципиран на начин да омогућава критичко промишљање њихове нераскидиве повезаности са грађанским и политичким правима, као и разумевање гаранција људских права и основних слобода као природне бране послодавчевој самовољи.

Исход предмета

Курс оспособљава студенте за критику анализу различитих схватања о правној природи економских и социјалних права и њиховој заштити у међународном и унутрашњем праву, као и за самостално истраживање у овој области права.

Садржај предмета

Садржајем курса обухваћене су следеће тематске јединице: Потреба за економском и социјалном сигурношћу; Поштовање људских права и основних слобода на раду; Строги услови за ограничавање права и слобода на месту рада; Појам економских и социјалних права; Развој идеје и схватања економских и социјалних права; Порекло, развој и перспективе спора о правној природи економских и социјалних права; Режим економских и социјалних права у унутрашњем праву; Уставне гаранције економских и социјалних права; Процес интернационализације економских и социјалних права; Субјекти економских и социјалних права; Забрана дискриминације у стицању, остваривању и коришћењу економских и социјалних права; Надзор над поштовањем економских и социјалних права; Право на рад; Право на социјалну сигурност; Право на здравље; Посебна заштита мајке и детета; Посебна заштита лица са инвалидитетом; Поштовање достојанства запослених и њихова заштита од психо-социјалних ризика; Радноправни аспекти остваривања и заштите права на поштовање приватног живота.

Препоручена литература

Боривоје Шундерић, *Социјално право*, Београд, 2009; Бранко Лубарда, *Радно право*, Београд, 2012; Војислав Коштуница, „Општа декларација и социјална права“, *Југословенска ревија за међународно право*, бр. 1-2/1989, стр. 23-37; Михаило Ступар, „Тезе за један покушај систематизације социјалних права човека“, *Анали Правног факултета*, бр. 2/63; Боривоје Шундерић, „Економска и социјална

права“, *Радно и социјално право*, бр. 7-12/2005, стр. 7-21; Бранко Лубарда, „Слобода рада и слобода уговарања“, *Правни живот*, бр. 5-6/2002, стр. 107-118; Бранко Лубарда, „Остваривање и заштита социјалних права“, *Правни живот*, бр. 11/2010, стр. 753-775; Бранко Лубарда, *Природа социјалних права и радно право у систему права*, у: „Актуелна питања савременог законодавства: зборник радова са Саветовања правника, 11-15. јун 2012, Будва“, Београд, 2012, стр. 367-380; Предраг Јовановић, „Нормативна изградња људских и социјално-економских права“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, бр. 3/2010, стр. 103-115; Предраг Јовановић, „Радноправне границе слободе рада“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2012, стр. 464-482; Дренка Вуковић, *Социјална сигурност и социјална права*, Београд, 2005; Љубинка Ковачевић, *Правна субординација у радном односу и њене границе*, Београд, 2011; Lenia Samuel, *Droits sociaux fondamentaux. Jurisprudence de la Charte sociale européenne*, Strasbourg, 2002; Philip Alston (ed.), *Labour Rights as Human Rights*, New York, 2005; Nikitas Aliprantis (éd.), *Les droits sociaux dans les instruments européens et internationaux: défis à l'échelle mondiale*, Bruxelles, 2009; Claire La Hovary, *Les droits fondamentaux au travail. Origines, statut et impact en droit international*, Paris, 2009; Malcom Langford (ed.), *Social rights jurisprudence: Emerging trends in International and Comparative law*, New York, 2008; Manisuli Ssenyonjo, *Economic, social and cultural rights in International law*, Oxford/Portland, Oregon, 2009; M. Bossuyt, „La distinction juridique entre les droits civil et politiques et les droits économiques, sociaux et culturels“, *Revue des droits de l'homme*, vol. 8, 1975, стр. 783-820; Thilo Marauhn, *Social rights beyond the traditional Welfare State: International instruments and the concept of individual entitlements*, у: Eyal Benvenicti, Georg Nolte (eds.), „The Welfare State, globalization, and International Law“, 2004, стр. 276-319.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Римско право</i>
Наставници: проф. др Мирослав Милошевић, проф. др Жика Бујуклић, проф. др Милена Полојац, доц. др Владимир Вулетић
Статус предмета: изборни – обавезан за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из Историјскоправне научне области или сродне уже научне области.
Циљ предмета Упознавање кандидата са основним особинама римског права и чиниоцима његовог развоја, и разумевање особености и римске правне технике. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички разматра проблематику римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Римско право има за циљ да кандидате у неопходној мери упозна са са заједничком основом континентално-европских правних система. Језгро предмета чини материја која је изложена у Јустинијановим институцијама и обухвата римско приватно право у најширем значењу (укључујући, поред имовинског права, и основне податке о статусном праву и породици), као и грађански судски поступак. Поред тога, као увод који је неопходан за разумевање услова у којима су установе римског права настајале и развијале се, данашња наставна дисциплина садржи и основне информације о развоју римске државе, политичке организације, друштвене и економске структуре, као и знатно потпунија излагања о основним линијама развоја права и о правним изворима. Због тога се у оквиру курса разликују две целине које у наставном плану могу да буду (и на неким универзитетима јесу) посебне наставне дисциплине: <i>Историја и Институције римског права</i> . Уколико тема докторске дисертације не подразумева римско право као централну дисциплину, садржај курса би био

прилагођен потребама кандидата, у начелу са ослономцем на једну од ових целина.		
Литература		
Обавезна (било које издање):		
Д. Стојчевић, <i>Римско право</i> ; О. Станојевић, <i>Римско право</i> ; А. Маленица, <i>Римско право</i> ; М. Милошевић, <i>Римско право</i> ; Ж. Бујуклић, <i>Римско приватно право</i> . (најмање два приручника по избору кандидата)		
Допунска: Ј. Даниловић-О. Станојевић, <i>Текстови из римског права (практикум за вежбе)</i> , Службени Лист, Београд, 2003; О. Станојевић, <i>Gaius noster (прилог историји римске правне науке)</i> , Институт за правну историју и центар за документацију и публикацију Правног факултета, Београд 1976; Ж. Бујуклић, <i>Forum Romanum (римска држава, право, религија и митови)</i> , Центар за публикације Правни факултет у Београду (etc), Београд 2005; М. Kaser, <i>Das Roemische Privatrecht I - II</i> , С. Н. Beck, München, 1971, 1975; А. Watson, <i>The Law of property in the Later Roman Republic</i> , 1976; R. Zimmerman, <i>The Law of Obligations</i> , 1999. (избор зависи од прелиминарне теме докторских студија)		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Упоредна правна традиција	
Наставници: проф. др Сима Аврамовић, доц. др Војислав Станировић	
Статус предмета: изборни – обавезан за Правноисторијску ужу научну област	
Број ЕСПБ: 10	
Услов	
Циљ предмета	
Оспособљавање кандидата за рад на изворима, критичко разматрање литературе и научно-истраживачки рад; изграђивање синтетичког погледа на развој правних установа; проширивање знања, посебно у области у којој ће обављати научно истраживање; израда квалитетне докторске дисертације.	
Исход предмета	
Студенти су подробно упознати с изворима права, правним установама и у стању су да спроведу научно-истраживачки рад у овој области.	
Садржај предмета	
Уз неопходно прилагођавање потребама које диктира област докторске дисертација, курс обухвата упоредни историјски развој приватног и јавног права, од најстаријих познатих правних цивилизација (клинописно и египатско право) до модерног права. Предмет садржи елементе опште правне историје и упоредног права, у складу са савременим тенденцијом да се ове две дисциплине све више приближавају. Посебна пажња се поклања европској правној традицији и великим правним породицама које су се вековима формирале, почев од античке грчке и хеленистичке цивилизације, као и римског права, у којима се утемељују многи савремени правни и политички концепти, преко утицајне средњовековне традиције канонског, византијског, германског, исламског права и средњовековног енглеског <i>Common Law</i> система, укључујући и модерне правне системе и њихове међусобне везе. Указује се на значај друштвеног, политичког и укупног контекста у коме настаје одређена правна традиција. Курс се завршава анализом савремених кретања у упоредном праву, сагледавањем глобалних домета великих правних породица, утицајем правног империјализма и правних транспланта у савременој правној традицији, као и процесом настанка, еволуције и хармонизације европског права.	
Препоручена литература	
С. Аврамовић – В. Станировић, <i>Упоредна правна традиција</i> , Београд 2010. S. Avramović, „From General Legal History to Comparative Legal Tradition“, <i>Annals of the Faculty of Law in Belgrade</i> 3/2010, SSRN - http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1626756 . А. Вотсон, <i>Правни трансплант</i> , Београд 2000. М. А. Glendon, M.W. Gordon, P. G. Carozza, <i>Comparative Legal Tradition</i> , St. Paul, Minn. 1999. P. Glenn, <i>Legal Traditions of the World: Sustainable Diversity in Law</i> , Oxford 2000. А. О. F.	

<p>Robinson – T. D. Fergus – W. M. Gordon, <i>European Legal History</i>, London – Edinburgh – Dublin 2000. Ф. Тарановски, Увод у историју словенских права, Београд 1922. А. Тојнби, <i>Проучавање историје</i>, Београд 2002. F. K. fon Savinji, <i>Zakonodavstvo i pravna nauka (Vom Beruf unserer Zeit für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft)</i>, Podgorica 1998. J. M. Smits, <i>Elgar Encyclopedia of Comparative Law</i>, Cheltenham, UK - Northampton, MA, USA 2006. A. Watson, <i>The Evolution of Western Private Law</i>, Baltimore - London 2001. R. Zimmerman, <i>Mixed Legal Systems in Comparative Perspective</i>, Oxford 2003. R. Zimmerman, <i>Roman Law, Contemporary Law, European Law – The Civilian Tradition Today</i>, Oxford 2004.</p> <p>http://www.alanwatson.org/publications.htm (Resource readings)</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Национална историја државе и права</i>
Наставници: проф. др Мирјана Стефановски, проф. др Зоран С. Мирковић
Статус предмета: изборни – обавезан за Правноисторијску ужу научну област
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Оспособљавање кандидата за самосталан и критички рад на изворима; развијање критичког мишљења и свести о значају правничке културе у прошлости; анализа правних установа и синтетизован поглед на њих; продубљивање знања у области истраживања; израда квалитетне докторске дисертације и њен научни допринос.
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику националне историје државе и права и да самостално предузима оригинално истраживање.
Садржај предмета Курс обухвата српску правну историју од средњег века до модерног доба. Јужнословенске државно – правне јединице на Балкану, тј. успостављање слике оновременог права на основу не бројних извора. Посебна тема је правни положај Срба под туђинском влашћу, и правна баштина као део културе у очувању националне самосвести. Значај простор заузима државни и правни развита Србије и Црне Горе у XIX и XX веку, државна организација и уставно питање, кодификације, и посебно утицај европске правне традиције. Завршни део је посвећен стварању и државно – правном развоју заједничке југословенске државе у међуратном раздобљу, што омогућава лакше разумевање савремене државне и правне стварности.
Препоручена литература Д. Јанковић, М. Мирковић, <i>Државноправна историја Југославије</i> , Београд; Д. Јевтић, Д. Поповић, <i>Народна правна историја</i> , Београд; Љ. Кркљуш, <i>Правна историја српског народа</i> , Београд, 2007.; Теодор Тарановски, <i>Историја српског права у Немањинској држави, I – II</i> , Београд, 1931; <i>III – IV</i> , Београд, 1935 (<i>I – IV</i> , Београд, 1996); Александар Соловјев, <i>Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка</i> , Скопље, 1928 (Београд, 1998); Никола Радојчић, <i>Српски државни сабори у средњем веку</i> , Београд, 1940; Милош Благојевић, <i>Државна управа у српским средњовековним земљама</i> , Београд, 1997; Валтазар Богишић, <i>Метод и систем кодификације имовинског права у Црној Гори</i> , (проредио Т. Никчевић), Београд, 1967; <i>Сто педесет година од доношења Српског грађанског законика (1844 – 1994)</i> , Зборник радова, Београд, 1996; Слободан Јовановић, <i>Уставобранитељи и њихова влада (1838 – 1858)</i> , Београд, 1912-III књига Сабраних дела; Слободан Јовановић, <i>Влада Милана Обреновића, I – II</i> , Београд, 1926 – 1927 (Сабрана дела, књиге IV и V, Београд, 1990); Драгослав Јанковић, <i>Српска држава Првог устанка</i> , Београд, 1984; Мирко Мирковић, <i>Правни положај и карактер српске цркве под турском влашћу (1459 – 1766)</i> , Београд, 1965 ; Мирјана Стефановски, <i>Идеја хрватског државног права и стварање Југославије</i> , Београд, 1995; 1998; Марко Павловић, <i>Југословенска држава и право 1918 – 1941</i> , Крагујевац, 2000; Милош Благојевић, Дејан

Медаковић, Радош Љушић, Љубодраг Димић, <i>Историја српске државности, I – III</i> , Нови Сад, 2000 – 2001		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Римско законодавство</i>		
Наставник: проф. др Жика Бујуклић		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Развијање способности за критички рад на изворима и литератури, проширивање спознаја о доприносу и значају Римског права за савремено доба; развијање истраживачких способности у сагледавању друштвених и правних установа.		
Исход предмета Знања и вештине кандидата треба да му омогуће самостално критичко разматрање и истраживање ове области.		
Садржај предмета Овај курс обухвата историјскоправни поглед на развој законодавства у Риму од најстаријих времена па све до посткласичних облика нормативне делатности императора. Акцент се ставља на анализу порекла и садржине термина <i>lex</i> у римском праву, на улогу народа у формирању овог извора права кроз деловање различитих облика народних скупштина. Такође се улази у компаративну анализу улоге законодавства у регулисању приватно-правних односа код Римљана и других античких народа, као и на улогу законодавства у модерним европским правним системима.		
Препоручена литература A. Magdelain, <i>La loi a Rome – Histoire d'un concept</i> , Paris, 1978. M.H.Crawford, <i>Roman Statues, I-II</i> , London, 1996. Serrao F., <i>Classi, partiti e legge nella repubblica romana</i> , Pisa, 1974. Ж. Бујуклић, <i>Закон као извор права у античком Риму</i> , Београд 1998 (докторска дисертација).		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Својина у римском праву</i>		
Наставник: проф. др Мирослав Милошевић		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из Историјскоправне научне области или сродне уже научне области.		
Циљ предмета Упознавање кандидата са пореклом и основним линијама развоја римске својине, као и са њеним утицајем на формирање средњовековног и модерног грађанскоправног појма својине; упоређивање римског концепта <i>dominium/proprietas</i> са другим историјски формираним правним оквирима присвајања добара (као што је <i>common law</i>).		
Исход предмета Разумевањем основних услова настанка и особина римске својине и других права на стварима, кандидат треба да се оспособи за самостално истраживање ових установа у различитим периодима развоја римског права, као и изведених или сличних установа у другим правним системима.		

Садржај предмета

Курс у првом реду обухвата два извора римског схватања својине: судски поступак *in rem* и технике територијалне организације са системом организованог насељавања грађана (колонизацијом) и јавном доделом земљишта. У циљу савладавања класичних појмова из области стварног права, неопходна пажња се посвећује и основним приватноправним начинима стицања својине (*mancipatio, in iure cessio, traditio, occupatio* и *usucapio*). Други део курса је посвећен променама у садржају појмова и систему стварних права током посткласичног периода. Најзад, завршни део курса чине упоредноправна разматрања и анализа утицаја римског појма својине на средњовековна и пандектистичка схватања, као и осврт на актуелне дилеме око општег појна својине, у мери у којој су повезане са римском правном традицијом.

Препоручена литература

Д. Стојчевић, *Римско право* (било које издање), М. Милошевић, *Римско право* (било које издање), Е. Levy, *West Roman Vulgar Law: the Law of Property*, 1951, М. Kaser, *Eigentum und Besitz im älteren römischen Recht*, 1956, G Diósdí, *Ownership in ancient and preclassical Roman law*, 1970, А. Watson, *The Law of Property in the Later Roman Republic*, 1976, Д. Стојчевић, „Облици својине у старом Риму“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 4(1970), 345-355, О. Станојевић, „Римско и англосаксонско схватање својине“, М. Милошевић, „Неке особености римског схватања својине“,

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Контракти у римском праву

Наставник: проф. др Милена Полојац

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из историјскоправне научне области или сродне уже научне области.

Циљ предмета

Упознавање кандидата с једним од најважнијих сегмената римског права, римским контрактима и чиниоцима који су утицали на њихов развој. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система те упоређивање римских и савремених решења.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Први део курса обухвата теме везане за одређивање места контраката у римском праву. То су појам и настанак облигација, систематизација облигација (тзв. *Gajeva summa divisio obligationum*), појам контракта, контракти и деликти (да ли су прво настале облигације из контраката или деликата, *Schuld und Haftung*, разлика између контрактних и деликтних облигација), контракти и квазиконтракти, контракти и пактови. Курс обухвата затим тзв. општи део. С обзиром да је овај појам неримски, општи појмови контрактног права се излажу у оквиру најважнијег римског контракта – *stipulatio*. То су престација, услов и рок, субјекти, доцња, јемство, уговорна казна итд. Затим се поједини контракти излажу према Гајевој систематизацији према начину настанка (вербални, литерарни, реални, конензуални). Садржај предмета може се прилагодити кандидатима тако да поједини контракт буде посебно подробно анализиран за што постоји и посебна детаљнија литература као и извори. Централно место курса заузимају и теме које се односе на контрактну одговорност, ризик, те поређење римских са савременим уговорима.

Препоручена литература

А. Malenica, *Rimsko pravo*, Novi Sad, 2007. М. Milošević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2008. О. Stanojević,

Rimsko pravo, Beograd, 2002. D. Stojčević, Rimsko obligaciono pravo, knjiga II, sveska 2, Beograd, 1954. M. Kaser, *Das römische Privatrecht, I*, (Vierter Abschnitt. Obligationenrecht, 474-667) München, 1971., R. Zimmermann, *The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition*, Oxford, 1996, 1241. A. Watson, *The Law of Obligations in the Later Roman Republic*, Oxford, 1965, 295. H. Hausmaninger, *Casebook zum römischem Vertragsrecht*, Wien, 1995. M. Polojac, Praktikum za rimsko pravo, Beograd, 2011. J. Danilović, Kontrakt u rimskom klasičnom pravu, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 1-2/1974, 31-63. G. MacCormack, Custodia and Culpa, *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, romanistische Abteilung (ZSS)*, 89, 1972, 149-219. O. Stanojević, *Zajam i kamata – istorijska i uporednopravna studija*, Beograd, 1966. J. Danilović, Beleške o ugovorima o prevozu robe brodom u rimskom pravu, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu (Anali PF)*, Beograd, 3-4/1969, 359-382. J. Danilović, Ugovor o građenju u rimskom klasičnom pravu, *Anali PF*, 1-3/1991, 87-101. J. Danilović, Custodia i ugovor o delu u rimskom klasičnom pravu, *Zbornik Pravnog fakulteta u Novom Sadu*, 1969, 3, 339-363. M. Konstantinović, Prilog teoriji rizika u rimskom klasičnom pravu, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 3-4/1982, 247-260. N. Mojović, Regulisanje prelaza rizika kod kupoprodajnog ugovora, *Naša zakonitost*, Zagreb, 7-8/1986, 1019-1037. M. Polojac, Podela dobiti i gubitka među ortacima – rimsko pravo i moderna rešenja, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 2/2005, 130-144. M. Polojac, Periculum i teorija rizika, *Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije*, Zbornik radova, knjiga V (priredio prof. dr Stevan Lilić), Beograd, 2010, 93-103.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Lex Aquilia u интерпретацији класичне јуриспруденције

Наставник: проф. др Милена Полојац

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање кандидата с једним од најважнијих закона римског приватног права у изворном облику и тумачењима које је добио накнадно захваљујући претору и класичним правницима. Оспособљавање за интерпретацију изворних података и критичку анализу литературе. Разумевање места римског права у изградњи савремених европских правних система те упоређивање римских и савремених решења.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику једног од најважнијих сегмената римског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Најпре се сагледава положај римских приватних деликата у контексту кривичног права, с једне стране и облигационог права, с друге стране. Затим се разматра архаични период римског права у којем је настао Аквилијев закон, његов текст, карактер, однос са другим законима, посебно Законом дванаест таблица. Централно место курса обухвата класични период римског права. Тада је дошло до проширења примене закона путем тумачења класичних правника кад је реч о активној легитимацији, заштитном објекту, штетној радњи, узрочној вези, питању кривице, санкцији итд. Од особитног значења су тумачења законских речи којима се означава штетна радња (occidere, urere, frangere, gumperere, согumperere), а нарочито се посебна пажња посвећује законским речима iniuria и damnum. Једно од централних питања је и карактер тужбе из Аквилијевог закона тј. да ли је она пенална, реиперсекutoryна или мешовита, те продор идеје о накнади штете на подручје деликтног права. Посебно је тежиште стављено на анализу богате казуистике за коју су заслужни многобројни римски правници (Брут, Сцевола, Прокул, Нерације, Помпоније, Гај, Јулијан, Целз, Лабео, Мела, Вивијан, Алфен, Јаволен, Папинијан, Паул, Улпијан) из које су проистекла уопштавања, стварање правних правила, техничких термина и сл. У последњем сегменту курса

пажња се поклања судбини Аквилејев закон од глосатора до модерног доба.

Препоручена литература

A. Malenica, *Rimsko pravo*, Novi Sad, 2007; M. Milošević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2008; O. Stanojević, *Rimsko pravo*, Beograd, 2002; D. Stojčević, *Rimsko obligaciono pravo*, knjiga II, sveska 2, Beograd, 1954; M. Kaser, *Das römische Privatrecht*, I, (Vierter Abschnitt. Obligationenrecht, 474-667) München, 1971; R. Zimmermann, *The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition*, Oxford, 1996, 1241; A. Watson, *The Law of Obligations in the Later Roman Republic*, Oxford, 1965, 295; D. Daube, On the Third Chapter of the lex Aquilia, *Law Quarterly Review*, 52, 1936, 253-268 = *Collected Studies in Roman Law*, Frankfurt am Main, 1991, 3-18; H. Hausmaninger, *Das Schadenersatzrecht der lex Aquilia*, Wien, 1990. U. von Lübtow, *Untersuchungen zur lex Aquilia de damno iniuria dato*, Berlin, 1971. G. MacCormack, Aquilian „Culpa“, *Daube Noster*, 1974, 201-224. B.W. Frier, *A Casebook on the Roman Law of Delict*, Atlanta, 1989; M. Polojac, Lex Aquilia u interpretaciji klasične jurisprudencije, *Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije*, Zbornik radova, knjiga IV (priredio prof. Stevan Lilić), Beograd, 2009, 94-107; Boudewijn Sirks, The delictual origin, penal nature and reipersecutory object of the *action damni iniuriae legis Aquiliae*, *The Legal History Review*, LXXVII 2009, 303-353; С. Аличић, *Класично значење речи damnum (штета) у поглављу Digesta ad legem Aquilianam (9.2)*, докторска дисертација, Beograd, 2010; M. Polojac, *Praktikum za rimsko pravo*, Beograd, 2011. Robert Feenstra, *L' action legis Aquiliae utilis en cas d'homicide chez les glossateurs, Maior viginti quinque annis* ed. J.E. Spruit, Assen, 1979, 45-65; R. Zimmermann, Christian Thomasius, the Reception of Roman Law and the History of the Lex Aquilia (esej) , u knjizi Christian Thomasius, *Larva legis Aquiliae*, Oxford, 2000.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Оријентална правна традиција

Наставник: доц. др Војислав Станимировић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Оспособљавање студената да се самостално баве научним истраживањем оријенталног права и оријенталне правне традиције

Исход предмета

СТИЦАЊЕ ПРОДУБЉЕНИХ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТ НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА ОБЛАСТИ ОРИЈЕНТАЛНЕ ПРАВНЕ ТРАДИЦИЈЕ.

Садржај предмета

Оријентална правна традиција – од Месопотамије и Египта до савременог шеријатског права. Улога и значај појма правичности и космичке правде. Хидрауличке цивилизације – Оријент као колевка идеје државности. Први концепт државе. Египат и Месопотамија – статично, конзервативно право vs. право у непрекидној транзицији, заостала благост против напредне строгаће. Законници Месопотамије (њихов садржај, њихова повезаност и међусобни утицаји, значај за светску правну баштину, новине и транспланти, однос закона и обичаја). Право и религија - синкретизам два извора моћи на Оријенту. Право и правда у служби социјалне политике – заштита слабије стране у оријенталним правима; утицај на јеврејско право, Стари завет и Талмуд. Хеленизам и хеленистичко право – први креативни сусрет Европе и Оријента, културолошко неразумевање превазиђено правом. Ново право као исходиште различитости. Шеријатско право од Арапа до Османлијске Турске. Нови сусрет „народа књиге“. Старо и ново у шеријатском праву – ограничења наметнута религијом, нови захтеви савременог правног живота који превазилазе оквире постављене основним изворима шеријатског права. Оријентална и западна правна традиција у XX и XXI веку, ислам на Западу, Запад у исламу – могућност дијалога, суживота и прожимања. Персонални vs. територијални принцип важења права. Границе људских права

Препоручена литература

Driver G. R. and Miles John C., *The Babylonian Laws*, vol. I – II, Oxford, 1955. Cardascia Guillaume, *Les lois assyriennes*, Paris, 1969. Roth T. Martha, *Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor*, Atlanta, 1997. Wael B. Hallaq, *Authority, Continuity, and Change in Islamic World*, Cambridge, 2001. Sami Zubaida, *Law and Power in the Islamic World*, London, 2003. Levinson M. Barnard, *Theory and Method in Biblical and Cuneiform Law: Revision, Interpolation and Development*, sheffield, 2006. VerSteeg Russ, *Law in Ancient Egypt*, Durham, 2002. VerSteeg Russ, *Early Mesopotamian Law*, Durham, 2000. Feldbrugge F. J. M., *The Law's Beginnings*, Leiden, 2003. Schacht Joseph, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford, 1982. Hecht N. S., Jackson B. S., Passamaneck S. M., Piattelli D., Rabello A. M. (eds.), *An Introduction to the History and Sources of Jewish Law*, Oxford, 2002. Mallat Chibli, *Introduction to Middle Eastern Law*, Oxford, 2007. Ел-Кардави, *Исламско право*, Сарајево, 1989. Карчић Фикрет, *Хисторија шеријатског права*, Сарајево, 2005.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Западна правна традиција

Наставник: проф. др Сима Аврамовић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Оспособљавање кандидата за рад на изворима, критичко разматрање литературе и научно-истраживачки рад; изграђивање синтетичког погледа на развој правних установа; проширивање знања, посебно у области у којој ће обављати научно истраживање; израда квалитетне докторске дисертације.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику упоредне правне традиције и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

Европска и западна правна традиција - формирање европске правне традиције од антике до савременог доба; улога правних транспланата; главни и допунски извори, средишњи и споредни системи даваоци; Институције античке грчке демократије и савремени политички концепти; Римско право у савременом европском *ius commune* – законодавство и судска пракса ЕУ (терминологија, начела, правни институти, вредности); Трансмисиони правни системи (хеленистичко право, византијска традиција); Унификације западне правне традиције – средњовековно *ius commune*: законодавство, обичаји, канонско право, рецепција римског права, правна мисао, образовни систем; Утицај шеријатског права на формирање права појединих европских држава – историјски и савремени аспекти; *Common law* као примилац и давалац, мешовити правни системи; Велике кодификације и њихова улога у зближавању и разликама правних породица; Социјалистичко право на западу – *presence of the past?*; Комунитарно европско право и англосаксонско право – уједињавање западне правне традиције.

Препоручена литература

С. Д. Бернс, *Политички идеали*, Београд 2010 (репринт). J. H. Baker, *An Introduction to English Legal History*, London, 1986. L. Bonfield, *American Law and the American Legal System*, St. Paul MN 2006. A. Вотсон, *Правни транспланати*, Београд 2010 (друго издање). R. David, J.E.C. Brierley, *Major Legal Systems in the World Today*, New York 1978. M. A. Glendon – M.W. Gordon – P. G. Carozza, *Comparative Legal Tradition*, St. Paul, Minn. 1999. P. Glenn, *Legal Traditions of the World: Sustainable Diversity in Law*, Oxford 2000. *The Idea of Europe. From Antiquity to the European Union* (ed. A. Pagden), Cambridge, 2002. D. W. Neubauer – S. S. Meinhold, *Judicial Process – Law, Courts, and Politics in the United States*, Belmont CA 2007. A. O. F. Robinson, T. D. Fergus, W. M. Gordon, *European Legal History*, London-Edinburgh-Dublin 2000. *Правна држава у антици – pro et contra*, Правни факултет у

Београду, Београд 1998. P. Stein, <i>Rimsko pravo i Europa. Povijest jedne pravne kulture</i> , Zagreb, 2007. A. Watson, <i>The Evolution of Western Private Law</i> , Baltimore-London 2001. A. N. Yannopoulos, <i>Louisiana Civil Law System</i> , Baton Rouge 1977 R. Zimmerman, <i>Mixed Legal Systems in Comparative Perspective</i> , Oxford 2003. R. Zimmerman, <i>Roman Law, Contemporary Law, European Law – The Civilian Tradition Today</i> , Oxford 2004.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Историја државно-црквеног права</i>		
Наставник: проф. др Сима Аврамовић		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Оспособљавање кандидата за рад на изворима, критичко разматрање литературе и научно-истраживачки рад; изграђивање синтетичког погледа на развој правних установа; проширивање знања, посебно у области у којој ће обављати научно истраживање; израда квалитетне докторске дисертације.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику упоредне правне традиције и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета Појам, место и термилошки проблеми при дефинисању дисциплине (<i>Staatskirchenrecht, Law on Religion, Droit civil ecclésiastique</i>). Однос према црквеном праву, додир државног и црквеног законодавства. Развој државно-црквеног права у свету и код нас. Системи односа државе и цркве (државна црква, стриктна одвојеност, кооперативна одвојеност) и њихови правни оквири. Одвојеност цркве и државе – историјски аспекти. Секуларизам и лаицитет – сличности и разлике у правним традицијама Француске и САД. Секуларизација v. секуларизам – савремена схватања секуларизма и њихово рефлектовање на правно регулисање односа државе и цркве. Верска слобода, њена заштита и њена злоупотреба. Колективна верска права. Правна категоризација цркава и верских заједница. Проблеми у вези са регистровањем и стицањем својства правног лица цркава и верских заједница. Мале верске заједнице, нови верски покрети и секте – правни изазови. Правно регулисање верске наставе у државним школама – уставноправни и други аспекти. Историја и актуелно стање законодавства у Србији о односу државе и цркве. Најновија пракса Европског суда за људска права у домену заштите верских слобода		
Препоручена литература		
Обавезна: С. Аврамовић, Прилози настанку државно-црквеног права у Србији, Београд 2007. J. Baubérot, <i>Histoire de la laïcité en France</i> , Paris 2005. A. F. von Campenhaus, H. de Wall, <i>Staatskirchenrecht</i> , München 2006. T. Lindholm, W.C. Durham, B.G. Tahyib-Lie, <i>Facilitating Freedom of Religion and Belief: A Deskbook</i> , Leiden 2004. Д. Новаковић, Државно законодавство о православној цркви у Србији, Београд 2011. М. Радуловић, <i>Обнова српског државно-црквеног права</i> , Београд 2009. G. Robbers, <i>State and Church in the European Union</i> , Baden-Baden 2005. Б. Шијаковић, <i>Огледање у историјском контексту</i> , Београд 2010.		
Допунска: Поред наведене опште литературе, кандидату ће се препоручивати и литература прилагођена његовим интересовањима и теми дисертације		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Душаново законодавство**Наставник:** проф. др Мирјана Стефановски**Статус предмета:** изборни за Правноисторијску ужу научну област**Број ЕСПБ:** 10**Услов:****Циљ предмета**

Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, развијање способности за самосталан рад на изворима; продубљивање знања о садржају курса.

Исход предмета

Оспособљавање кандидата за научноистраживачки рад у области Душановог законодавства.

Садржај предмета

1. Постанак Душановог законодавства
2. Склоп Душанове кодификације
3. Комплементарност Скраћене Синтагме, Јустинијановог закона и Душановог законика
4. Традиција и рецепција византијског права у средњовековној Србији
5. Порекло правне грађе Душановог законика
6. Идеја законитости и Душановом закоником
7. Генеа одабраних установа Душановог законика
8. Душанов законик после пропасти средњовековне српске државе (проблем млађе редакције)

Препоручена литература**Обавезна:**

С. Новаковић, Законик Стефана Душана цара српског 1349. и 1354, Београд, 1898. С, Новаковић, Матије Властара Синтагмат, Београд, 1907. А. Соловјев, Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка, Скопље, 1928; Београд, 1998. А. Соловјев, Законик цара Стефана Душана 1349. и 1354 године, Београд, 1980. Б Марковић, Јустинијанов закон. Средњовековна византијско-српска правна компилација, Београд, 2007. Зборник у част шесте стогодишњице Законика цара Душана, САНУ, Београд, 1961. Душанов законик – 650 година од његовог доношења, Зборник радова, АНРС, Бања Лука, 2000. Законик цара Стефана Душана, Зборник радова, САНУ, Београд, 2005. Т. Тарановски, Историја српског права у Немањинској држави, I-II, Београд, 1931, III-IV, Београд, 1996. Б. Ферјанчић – С. Ћирковић, Стефан Душан краљ и цар (1331-1355), Београд, 2005.

Допунска:

Релативна за поједине теме, определиће се током курса према интересовањима докторанта и теми дисертације.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.**Оцена знања (максимални број поена 100)**

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Историја српске уставности**Наставник:** проф. др Мирјана Стефановски**Статус предмета:** изборни за Правноисторијску ужу научну област**Број ЕСПБ:** 10**Услов:****Циљ предмета**

Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, развијање способности за самосталан рад на изворима; продубљивање знања о садржају курса.

Исход предмета

Оспособљавање кандидата за научноистраживачки рад у области историје српске уставности.

Садржај предмета

1. Сретењски устав од 1835. године
2. Кнез и Совјет по Цариградском уставу из 1838.
3. Државни савет и Народна Скупштина по уставним законима кнеза Михаила 1861.-1862.
4. Постанак и карактеристике Намесничког устава из 1869.
5. Установа министарске одговорности у уставном развоју Србије
6. Парламентарна влада по Уставу од 1888.
7. Сенат по Уставу од 1901.
8. Парламентаризам у уставној пракси 1903-1904.
9. Проблем државног уређења према уставним нацртима у време доношења Видовданског устава 1921.
10. Положај круне по Уставу из 1931.
11. Уредба о Бановини Хрватској из 1939. и питање државног перуређења Краљевине Југославије

Препоручена литература

С. Јовановић, Уставобранитељи и њихова влада, Друга владавина Милоша и Михаила, Сабрана дела Слободана Јовановића, том 3, Београд, 1990. С. Јовановић, Влада Милана Обреновића, I-II, Сабрана дела Слободана Јовановића, том 4-5, Београд, 1990. С. Јовановић, Влада Александра Обреновића, I-II, Сабрана дела Слободана Јовановића, том 6-7, Београд, 1990. М. Миловановић, Наша уставна реформа, Београд, 1888. М. Миловановић, О парламентарној влади, Београд, 1888. Ж. Перић, Политичке студије (Уставни владалац, О владаочевој неприкосновености у уставној монархији, Правна природа установе владаоца), Београд, 1908. М. Поповић, Порекло и постанак Устава од 1888. године, Београд, 1939. Л. Костић, Коментар Устава Краљевине Југославије од 3. септембра 1931. Југословенско уставно право, Београд, 1934. М. Стефановски, Идеја хрватског државног права и стварање Југославије, Београд, 2008. М. Стефановски, О националном питању и државном уређењу, Београд, 2004. М. Стефановски, Српска политичка емиграција о преуређењу Југославије 1941-1943, Београд, 1988. О. Поповић-Обрадовић, Парламентаризам у Србији од 1903. до 1914. године, Београд, 1998. М. Павловић, Преображенски устав. Први српски устав, Крагујевац, 1997. 150. година од доношења Сретењског устава, Зборник радова, Крагујевац, 1985. Два века српске уставности, Зборник радова, Београд, 2010.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Историја кривичног права у Србији у XIX веку

Наставник: проф. др Зоран С. Мирковић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Развијање способности за критички рад на изворима и литератури; продубљивање знања о развоју српског кривичног права и његовог европског окружења; развијање истраживачких способности у посматрању кривичноправних и, уопште, правних установа.

Исход предмета

Знања и вештине кандидата треба да му омогуће самостално критичко разматрање и истраживање правних установа.

Садржај предмета

Курс „Историја кривичног права у Србији у XIX веку“ има неколико аспеката. Кривично право као грана права показује културни ступањ на коме се једно друштво налази, што потврђује и српски пример. Почев од Првог српског устанка видљив је напор државне власти да уреди ову грану правних односа и да она буде под паском државе. Некадашњи приватно-правни карактер кривичног

гоњења и ноншаланција османских власти код кажњавања су дуго времена присутни у кривичном праву. Од средине двадесетих година XIX века империјум државне власти надвлађује. И у погледу кажњавања се осећају утицаји из османског периода као и правни транспланти из Хабзбуршког царства. Од усвајања Кривичног законика из 1860, који је прављен по узору на пруски кривични законик, развој је следио утабане стазе савременог европског кривичног законодавства.

Препоручена литература

Ђ. Д. Ценић, *Објаснењ Казнителног законика за Књажество Србију, Београд, 1866*; Т. Живановић, *Законски извори кривичног права Србије и историјски развој његов и њеног кривичног правосуђа од 1804. до 1865*, (Посебна издања САНУ, књига CDVIII, Одељење друштвених наука, књига 59, Извори српског права I), Београд, 1967; Т. Васиљевић, *Ђорђе Д. Ценић - развој кривичноправне мисли у Србији XIX века*, (Издања САНУ, Одељење друштвених наука, Извори српског права VII), Београд, 1987; М. Грубач, *Телесна казна у Србији 1804-1873*, Београд, 2004; Д. Николић, *Кривични законик Кнежевине Србије из 1860. године, докторска дисертација, Београд 1989*; З. Мирковић, *Карађорђеви законик (кривично, породично и државно право устаничке Србије)*, Београд 2008;

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Статутарно право и уређење средњовековних градова

Наставници: проф. др Мирјана Стефановски, проф. др Жика Бујуклић, проф. др Зоран С. Мирковић

Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Развијање критичког мишљења о правноисторијским феноменима, развијање способности за самосталан рад на изворима; продубљивање знања о садржају курса.

Исход предмета:

Оспособљавање кандидата за научноистраживачки рад у области статутарног права и уређења средњовековних градова.

Садржај предмета

- I. Уређење градских комуна и статутарно право приморских градова (порекло аутономности градова јужне Далмације и правни положај у држави Немањића и у доба млетачке власт; град – дистрикт, жупа; Которски статут; Будвански статут; комунално уређење – градски органи власти и општинске службе; статутарно право – грађанско и кривично и судски поступак; црква).
- II. Управа и судство у грчким градовима Српског царства (градске повластице према Душановој повељи граду Кроји и прописима Душановог законика; држава царице Јелене и деспота Јована Угљеше у Серској области; престоничко уређење Сера и администрација Серске митрополије; суд кефалије и архоната и деспотов суд; судски акти Серске митропопиле).
- III. Утврђени градови, тргови и рударска насеља (порекло градских самоуправа – повластице саских рудара и дубровачких трговаца; градске власти и функције – кнез, кефалија и војвода, цариник и урбарар, веће пургара; судске повластице – градски судови, мешовити судови, конзуларна јурисдикција).

Препоручена литература

И. Синдик, *Комунално уређење Котора од друге половине XII до почетка XV столећа*, Београд, 1950. Ж. Бујуклић, *Правно уређење средњовековне будванске комуне*, Никшић, 1988. М. Антоновић, *Град и жупа у Зетском приморју и северној Албанији у XIV и XV веку*, Београд, 2003. Г. Острогорски, *Серска област после Душанове смрти*, Београд, 1965. Б. Ферјанчић, *Византијски и српски Сер у XIV столећу*, Београд, 1994. А. Соловјев, *Судије и суд по градовима Душанове државе*, *Гласник Скопског научног друштва*, 7-7, 1930, стр. 147-164. М. Живојиновић, *Судство у*

грчким областима Српског царства, Зборник радова Византолошког института, 10, 1967, стр. 197-249. Социјална структура српских градских насеља (XII-XVIII век,) Зборник радова, Смедерево – Београд, 1992. М. Динић, За историју рударства у средњовековној Србији и Босни, I-II, Београд, 1955, 1962. М. Благојевић, Државна управа у српским средњовековним земљама, Београд, 1997, стр. 246-297. Ј. Калић – Мијушковић, Београд у средњем веку, Београд, 1967, стр. 66-104. Д. Ковачевић-Којић, Приштина у средњем веку, Историјски часопис, 22, 1975, стр. 45-74. Ј. Даниловић, Закон града Новог Брда, Анали Правног факултета у Београду, 1-2, 1990, стр. 16-43. Б. Марковић, Закон о рудницима деспота Стефана Лазаревића, Београд, 1985.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Канонско право</i>		
Наставници: проф. др Зоран Крстић, проф. др Радомир Поповић		
Статус предмета: изборни за Правноисторијску ужу научну област		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из Историјско-правне научне области или сродне уже научне области.		
Циљ предмета Формирање научне и професионалне компетенције правника из области канонског предања Православне Цркве као и савременог црквеног законодавства СПЦ уз оспособљавање кандидата за самосталан и критички рад на свештеним канонима као извору права Православне Цркве.		
Исход предмета Овладавање кандидата знањем из области канонског права и примена стеченог знања у пракси		
Садржај предмета Курс обухвата: Канони и канонска свест, трајно и пролазно у свештеним канонима; Извори канонског права; Садржај свештених канона; Принципи тумачења канона; Улазак у Цркву – крштење; Крштавање деце; Служење лаика у области свештеностејства; Служење лаика у области црквене управе; Учесће лаика у учитељској служби; Монаштво – организација и развој, Ступање у монаштво; Организација манастира; Клир, општи појмови- хиротонија и хиротесија; Физичке особине кандидата за клир; Духовне особине кандидата за клир; Кандидат за епископа; Хоропископ и викарни епископ; Установа сабора; Карактер административне институције канонске аутокефалности; Браќ – богословски приступ; Браќне сметње – неуклоњиве и уклоњиве; Браќне забране; Развод брака; Браќоразводни узроци; Други и трећи браќ; Мешовити браќ; Примена канона на казно право - Преступи лаика; Преступи клирика; Црквене казне за лаике; Црквене казне за чланове клира		
Препоручена литература Н. Милаш, Православно црквено право, Београд, 1926; В. Фидас, Канонско право, богословска перспектива, Београд 2001; Н. Афанасјевић, Ступање у Цркву, Вршац, 2002; Н. Афанасјевић, Служење мирјана (лаика) у Цркви, Вршац 2001; Н. Афанасјевић, Еклесиологија ступања у клир, Вршац 2002; Н. Афанасјевић, Студије и чланци, Вршац 2003. Н. Милаш, Правила Православне Цркве с тумачењем, Београд-Шибеник 2004; А. Јевтић, Свештени канони Цркве, Београд 2005.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Теорија државе и права</i>		
Наставници: проф. др Драган М. Митровић, проф. др Радмила Васић, проф. др Јасминка		

Хасанбеговић, проф. др Миодраг Јовановић, доц. др Горан Дајовић и предавачи по позиву
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Курс из Увода у правну теорију има за главни циљ да полазнике мастер и докторских студија упутује у мултидисциплинаран начин размишљања о најмодернијим правнотеоријским проблемима, да прошири њихово претходно знање, као и да их оспособи за критичко правничко размишљање које ће им развити осећај за препознавање истинских вредности, а у практичном раду и животу изборити сећај врхунске професионалне одговорности унутар оквира неопходног легализма који се увек очекује или захтева од правника.
Исход предмета Курс има за циљ да упутује студенте у резултате традиционалних и најновијих правнотеоријских истраживања у свету која имају за циљ објасне друштвене и државно-правне промене које доводе до настанка нових образаца друштвеног и државно-правног организовања. Курс обухвата све значајне или карактеристичне правне теорије, од античких почетака до савремених мултидисциплинарних теорија.
Садржај предмета 1. недеља тема: Општа знања о правној теорији и њен однос према научним правним и неправним дисциплинама, као и према наднаучним правним дисциплинама; 2. Недеља тема: Утопистичке теорије о држави (Платоново утопистичко-идеалистичко учење; Средњовековне утопије Т. Мора, Т. Кампанеле и других; Учења социјалиста-утописта; Учења анархо-социјалиста и анархиста); 3. Недеља тема: Природноправне и етичкокултуралистичке теорије о држави (Аристотелово рационалистичко природноправно учење; Хеленски период и римска политичка мисао; Хришћанска филозофско-теолошка учења; Уговорне природноправне теорије; Учења о држави као умној појави; Учења о држави као моралној и културној идеји); 4. Недеља тема: Правне теорије о држави (Учења о држави као правној појави; Учења о границама државне интервенције); 5. Недеља тема: Социолошке теорије о држави (Теорије о постанку државе; Теорије о друштвеној улози државе); 6. Недеља тема: Политичке теорије о држави (Марксистичке и новомарксистичке теорије; Теорије политичке класе као политичке елите; Савремене политичке теорије елите; Савремене политичке теорије класе; Теорија градације слојева; Теорије групног плурализма; Функционалне теорије; Системске и кибернетичке теорије); 7. Недеља тема: Правна теорија државних облика; 8. недеља тема: Природноправне теорије (Старогрчка и староримска природноправна учења; Црквено природноправно учење; Рационалистичке природноправне теорије; Уговорне природноправне теорије; Немачки правни идеализам; Препород природног права; Савремена природноправна учења); 9. Недеља тема: Априористичко-феноменолошке, егзистенцијалистичке, формалне и културалистичке теорије; 10. Недеља тема: Позитивистичке правне теорије (Догматичке правне теорије; Нормативистичка и аналитичка правна теорија; Енглеска аналитичка јуриспруденција; Америчка аналитичка јуриспруденција; Амерички правни реализам; Скандинавски правни реализам); 11. Недеља тема: Социолошке правне теорије (Органско-биолошко правно учење; Школе циљне, интересне и вреднујуће јуриспруденције; Школа слободног стварања права; Солидаристичка правна теорија; Теорије социјалног плурализма; Социјално-антрополошки правни плурализам; Француски правни модернизам; Америчка социолошка јуриспруденција; Историцистичка социолошка правна теорија; Марксистичка теорија права; Покрет Критика права); 12. Недеља тема: Интегралне и мултидисциплинарне правне теорије (Покрет Критика правних студија; Феминистичка јуриспруденција; Школа економске анализе права; Конституционалистичке правне теорије; Мултикултуралистичке правне теорије; Комунитаристичке правне теорије; Супертеорија система и кибернетичка јуриспруденција; Биоетичка правна теорија; Покрет права и књижевности); 13. Недеља тема: Теорије о односу државе и права (Теорије о независности државе од права; Теорије о првенству државе над правом; Теорије о првенству права над државом; Теорије о јединству државе и права; Теорије о повезаност државе и права; Теорије о релативној самосталности државе и права); 14. недеља тема: Размишљање о могућностима заснивања универзалне холистичке правне теорије.
Препоручена литература Обавезна:

Драган М. МИТРОВИЋ, *Теорија државе и права*, изд. „Досије студио“, Београд, 2011, стр. 593.

Допунска:

ADAMS, I; DYSON, R. W: *Fifty Major Political Thinkers*, London & New York, 2005; АРИСТОТЕЛ: *Политика*, Београд, 1980; БАЛАНДЖЕ, Ж: *Политичка антропологија*, Београд, 1997; BARZEL, Y: *A Theory of the State*, Washington, 2002; BERGEL, J. L: *Théorie générale du droit*, Paris, 1985; BEVIR, M: *The Logic of the History of Ideas*, Cambridge, 2002; BEYME, K. von: *Suvremene političke teorije*, Zagreb, 1976; BIX, B: *Natural Law Theory: Modern Tradition*, 2000; BLUNTSCHLI, J. K: *The Theory of the State*, 2001; БОБИО, Н: *Доба права. Дванаест есеја о људским правима*, Београд, 2008; BOBIO, N: *Pravo i sila. Eseji iz teorije prava*, Split, 1988; BRETT, A. S: *Liberty, Rights and Nature. Individual Rights in Later Scholastic Thought*, Cambridge, 2003; ВАСИЋ, Р: *Правна држава и транзиција. Теоријски модел и контекстуално условљавање*, Београд, 2004; VEITCH, S; CRISTODOULIDIS, E; FARMER, L: *Jurisprudence: Themes and Concepts*, London & New York, 2007.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Основни проблеми филозофије права

Наставници: проф. др Данило Баста, проф. др Јасминка Хасанбеговић

Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из филозофије права.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику филозофије права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

ИСТОРИЈА ФИЛОЗОФСКОПРАВНЕ МИСЛИ 1. Идеје правде, закона и суда – од митова до логоса Софисти, Класична учења – Платон и Аристотел, Епикур и стоици, Цицерон 2. СРЕДЊИ ВЕК, Ранохришћанска мисао, Патристика –Аурелије Августин, Схоластика – Тома Аквински; НОВИ ВЕК, Почети у ренесанси, реформацији и противреформацији, Рационално природно право (Гроцијус, Хобз, Спиноза, Лок, Лајбниц, Вико), Конституционализам и револуционарно природно право (Монтескје и Русо), Немачки идеализам (Кант, Фихте, Шелинг, Хегел); САВРЕМЕНО ДОБА, Филозофија позитивног права, Право, феноменологија, егзистенција, Топика и нова реторика, Марксистичка критика права, Правда као *фаирнес* и друге англо-америчке расправе (нпр. феминистичка теорија права); ФИЛОЗОФСКИ ПРИСТУП ПРАВУ У ЦЕЛИНИ И ПОЈЕДИНИМ ПРАВНИМ ПОЈАВАМА; ФИЛОЗОФСКИ ПРИСТУП ПРАВУ КАО ЦЕЛИНИ; Стварност и вредност (и судови и сазнање о њима); Појам права (и правне онтологија и гносеологија); Вредност права; Сврха права; Важење права – Егзистенција права; Форма и материја права у историји; Право, морал и обичај; Правне вредности (правда, правичност, сигурност, сврсисходност, једнакост, слобода, солидарност), Моћ, сила и право (и правна држава и владавина права и аутопоетичност права), Религије, политичке идеологије, партије и правне идеологије, правна свест, правна култура и право; Најбоље право – најбољи (државно) правни поредак, Право као животна форма и алтернативне животне форме, Естетика права, Логика права и правне науке, Језик права и правни дискурс; Право и литература тј. лепа књижевност; ФИЛОЗОФСКИ ПРИСТУП ПОЈЕДИНИМ ПРАВНИМ ПОЈАВАМА, Правни системи и пореци (стварање правила, надзирање и кажњавање; правне промене; правни транспланти), Норма и правна норма (божје, природне, државне и др. заповести); Воља и одлука, Субјект–објект у праву; Лице и правно лице; Физичко лице (смрт и еутаназација; трансплантација органа; генетски инжењеринг); Идентитет (индивидуални, колективни, институционални), Правни однос (правна празнина и јама; рупа у закону; правно слободан простор), правна обавеза, правно овлашћење, надлежност, субјективно право и људска права,

<p>(Са)правност, уставност, законитост; Правна стања (редовно и ванредно); Правни процеси-поступци (и уставотворац/законодавац у демократији; и независно судство између машине-робота и ствараоца-уметника; и правноснажност и /правна/ истина), Санкција, казна, смртна казна, доживотна казна затвора; лустрација, Помиловање и милосрђе; Помирење и превладавање прошлости, Јавно и приватно право, Својина (приватна, државна, друштвена) – стицање, губљење, враћање, Уговор (друштвени, приватноправни, међународноправни), Брак; Усвојење; Хомосексуалност, Наслеђивање, Црква, држава и право, Међународно право (међународни судови, арбитраже, трибунали); Државна сувереност; Светска држава; Рат.</p>		
<p>Препоручена литература Coleman, Shapiro ed, The Oxford Handbook of Jurisprudence & Philosophy of Law, Oxford-New York, 2002"; Theo Mayer-Maly, Rechtsphilosophie, Wien-New York, 2001; Тома Живановић, Систем синтетичке правне филозофије, Београд, 1959; Радомир Д. Лукић, Систем филозофије права, Београд, 1992; Стеван К. Врачар, Структуралност филозофије права, Нови Сад 1995; Платон, Држава; Аристотел, Никомахова етика, Кант, Метафизика морала, Сремски Карловци, 1994; Хегел, Основне црте филозофије права, Сарајево, 1964; Џон Ролс, Теорија правде, Београд-Подгорица, 1998; Гвидо Фасо, Историја филозофије права, Подгорица, 2009.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
<p>Методe извођења наставе: предавања, консултације.</p>		
<p>Оцена знања (максимални број поена 100) Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена</p>		

<p>Социологија права</p>		
<p>Наставници: проф. др Милован Митровић, проф. др Саша Бован, доц. др Данило Вуковић</p>		
<p>Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права</p>		
<p>Број ЕСПБ: 10</p>		
<p>Услов:</p>		
<p>Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из социологије права</p>		
<p>Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику социологије права и да самостално предузима оригинално истраживање.</p>		
<p>Садржај предмета Обухвата кључне и актуелне проблеме социологије права и основа методологије друштвених наука: настанак социологије права, њени основни теоријско-епистемолошки и методолошко-истраживачки проблеми и савремени токови; проблеми друштвеног деловања и нормативног усмеравања људског понашања; начела научног сазнања и проблеми методологије друштвених наука; друштвени процеси и проблеми њихове правне регулације; процеси људске и друштвено-економске репродукције и проблеми њихове правне регулације (рад и подела рада, производња и право, својина, правни аспекти популационих проблема); друштвени односи у браку и породици, односи полова и генерација и проблеми њиховог нормативног уређивања; однос друштвене структуре и правног система; етнички односи и етничка правила; -правно регулисање друштвених неједнакости; однос друштвених установа, организација и права; однос политике и права; однос културе и права и проблеми правне културе; однос права и других друштвених норми (морал и обичаји); чиниоци друштвеног развоја и проблеми рецепције и примене права; друштвени ризици и правни изазови глобализације и настанак нових облика права у савременим друштвима.</p>		
<p>Препоручена литература Ј. Станковић, Основи опште социологије права, I-III, Београд, 1996; А. Молнар, Друштво и право, I-II, Београд 1995; R. Cotterell, The Sociology of Law, London, 1992. С. Бован, Парадигматски корени социологије права, Београд, 1995.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
<p>Методe извођења наставе: предавања, консултације.</p>		

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Филозофија људских права

Наставник: проф. др Јасминка Хасанбеговић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

У оквиру предмета Филозофија људских права се студенти упознају са основним теоријским и филозофским концепцијама људских права у повјести западног мишљења и законодавства.

Исход предмета

Студенти су постигли теоријско разумевање људских права и поседују знање о основним правно-теоријским проблемима данашњице у овој области

Садржај предмета

Филозофија људских права (либерална традиција, теорије друштвеног уговора, Хобс, Лок, Мил, Констан, Кант и др.), Повест развитка људских права (Декларација о правима човека и грађана, Декларација о независности) – 3 генерације (подела Георга Јелинека)

- 1) негативна права (*status negativus*) либерална – право на живот, кретање, приватност, својину, слобода савести, говора, вероисповести, штампе, habeas corpus процедурална јемства;
- 2) активна права (*status activus*) демократска – активно и пасивно бирачко право, право на удруживање и синдикално организовање, слобода збора, критике државних органа;
- 3) позитивна права (*status positivus*) социјална и културна – социјална и здравствена заштита и осигурање, право на ограничени радни дан и седмицу, право на штрајк, право на рад, право на образовање, културу;
- 4) као четврта генерација се наводе еколошка права човека

Кључни међународноправни инструменти заштите људских права (Универзална декларација, Међународни пактови, Европска конвенција итд.). Међународни поступци за заштиту људских права (Реаговања на масовна кршења људских права у систему УН – Процедуре 1503 и 1235, Комитет за људска права, Европски суд за људска права итд.). Регионалне иницијативе (ОЕБС, Савет Европе) и заштита људских права у Европској унији (Повеља о основним правима ЕУ). Универзализам људских права вс. културни релативизам (Афричка конвенција о људским правима и правима народа, Декларација о људским правима у исламу итд.). Права мањина (колективна права вс. индивидуална права, заштита мањинских права у режиму Лиге народа, релевантни међународноправни инструменти, члан 27. Пакта о грађанским и политичким правима, регионалне иницијативе, Оквирна конвенција за заштиту националних мањина итд.). Култура људских права (политичка култура, правна свест, “борба за право” (Г. Јелинек).

Препоручена литература

Guy Haarscher, *Philosophie des droits de l'homme* 2. ed. Editions de l'Université de Bruxelles, 1989.
Robert Alexy, *Theorie der Grundrechte*, Frankfurt a.M. 1994 (A Theory of Constitutional Rights, Oxford University Press, 2002). Џон Лок, Две расправе о влади, Утопија, 2002. Beitz, C., *The Idea of Human Rights*, Oxford, Oxford University Press, 2009.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Холизам и право

Наставници: проф. др Драган М. Митровић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Курс из изборног предмета докторских студија правнотеоријског смера <i>Холизам и право</i> има за главни циљ да полазнике докторских студија упути у холистички начин размишљања о најмодернијим правнотеоријским проблемима, да прошири њихово претходно знање, као и да их оспособи за критичко правничко размишљање које ће им развити осећај за препознавање истинских вредности, а у практичном раду и животу избрусити сећај врхунске професионалне одговорности унутар оквира неопходног легализма који се увек очекује или захтева од правника. И све то у духу схватања да је све што постоји – једна целина.		
Исход предмета Студенти су упознати с мултидисциплинарним и холистичким теоријама и учењима о праву.		
Садржај предмета 1. недеља тема: Преглед мултидисциплинарних теорија и холистичких учења. 2. Недеља тема: Савремене научнофилозофске претпоставке холистичког учења: антропичка парадигма и однос теорије антропичког космолошког начела и традиционалних антрополошких учења; телеолошка парадигма и теорија морфогенетских поља; холографска парадигма или посматрач и његово разумевање света. 3. недеља тема: Ред и неред као холистички појмови. Шта је холизам. Онтолошки, процесуални и орагански холизам. Паралелизам науке и мистике. Холизам у египатској космогонији, источњачким учењима, филозофији и науци. Холизам у психологији, уметности, моралу и религији. 4. недеља тема: Холистичко-хеуристички проблем посматрача или епистемологија са субјектом сазнања. Ко уопште може да буде посматрач у праву и у чему се састоји његова улога? Идеја о посматрачевом учешћу и његовој улози. Имплицитни и експлицитни поредак у свету и праву. Холистичка претпоставка о постојању више светова. Концепција света у слици вечног враћања Хорха Луис Борхеса, Дејвида Хјума и Фридриха Ничеа. Завршно разматрање о целини. Холистички свет права. 5. недеља тема: Учење о целини или холистички свет права у правној филозофији и теорији. Тзв. примитивни холизам (Клод Леви-Брил). Тзв. модерни холизам (Талес, Хераклит, Лајбниц, Спиноза, Дриш). Холистички идеализам (Кант, Шелинг, Хегел, новохегелијанци). Холизам историјске правне школе. Биолошки холизам у тзв. органским теоријама о праву и држави (Краузе, Спенсер, Гирке, Шефел, Блунчли). Социолошко-солидаристичка варијанта холизма у учењу Леона Дигија. Вулгарни холизам. Вредни примери у српској филозофији и теорији права. Холистичка космолошка правна теорија Глигорија Гершића. Холизам у правној теорији Ђорђа Тасића и Радомира Лукића. Право као холистичка појава. 6. недеља тема: Правни холизам - Богишићево упутство. Спољашњи (шири и ужи, непосредни и посредни) правни холизам или повезаност права и државе са стварним светом. Узроци, услови и средства помоћу којих се остварује веза света и права. Унутрашњи (шири и ужи) правни холизам или повезаност између права и државе и унутар њих. Чиниоци, услови и средства за повезивање права и државе. Државна рационализација права. Правна рационализација државе. Повезаност унутар права и државе – системност као синоним за унутрашњи правни холизам у ужем смислу и за начела државно-правне организације. Холизам у кинеском, индијско-браманском, јеврејском и мухамеданском праву. Развој европског права и правне науке. Европско континентално и англосаксонско право. Виртуелни холизам или однос државе и права као појава стварног и виртуелног света. 7. недеља тема: Заједничко размишљање и, евентуално, излагање о могућностима заснивања универзалне холистичке правне теорије.		
Препоручена литература		
Обавезна: Драган М. МИТРОВИЋ, Пут права. Холистичка парадигма света и права у светлу теорије хаоса и правне теорије, изд. Службени лист, Београд, 2000, стр. 333		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Српска филозофија права</i>		
Наставници: проф. др Данило Баста, проф. др Јасминка Хасанбеговић		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета: Упознавање с основним правцима, идејама и ауторима српске правне филозофије од њених почетака до краја двадесетог века.		
Исход предмета: Овладавање знањем о основним правцима, идејама и вредностима српске правнофилозофске традиције.		
Садржај предмета 1. Јован Стерија Поповић – природно право; 2. Димитрије Матић – Кратак преглед историјског развитка начела права, морала и државе, Начела умног права; 3. Рајко Лешјанин – Главна начела и основна поњатија о човековој слободи и праву; 4. Глигорије Гершић – Теорија о повратној сили закона, Енциклопедија права; 5. Живојин М. Перић – Један поглед на еволуционистичку правну школу, О језику и законима, Нерешљиви проблеми у области права; 6. Живан Спасојевић – Аналогија и тумачење; 7. Тома Живановић – Систем синтетичке правне филозофије; 8. Теодор Тарановски – Енциклопедија права; 9. Евгеније Спекторски – Хуго Гроцијус као филозоф, Субјективизам и објективизам у правној теорији; 10. Ђорђе Тасић – Позитивно право као вредност и природно право, Извори позитивног права, Проблем мира у филозофији права, Правда, општи интерес и друштвени мир, О природном или идеалном праву, Модерни релативизам и проблем природног права, Правда и ред као принципи права; 11. Божидар С. Марковић – Оглед о односима између појма правде и развитка позитивног приватног права, Правичност као мисао и правно искуство, Правичност и правни поредак, Правичност као извор права; 12. Радомир Д. Лукић – Обавезујућа снага правне норме и проблем објективног права, О појму социологије права.		
Препоручена литература		
Обавезна: Данило Н. Баста: Преображаји идеје права. Један век правне филозофије на Правном факултету у Београду (1841-1941), 2. изд. Београд, 2012. Данило Н. Баста: Право и слобода. О перспективи слободе у страниј и нашој правној филозофији, Сремски Карловци – Нови Сад, 1994.		
Допунска: Милијан Поповић: <i>О филозофији права код Срба</i> , Београд, 2000.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Савремене политичке теорије</i>		
Наставници: проф. др Драгица Вујадиновић, проф. др Гордана Павићевић		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Оспособљавање кандидата за самостално истраживање у области савремених политичких теорија.		
Исход предмета Курс је посвећен продубљеном пручавању модерних и савремених политичких теорија. Курс обухвата главне теме и концепције у савременој европској политичкој мисли и са њом повезаним правним схватањима. Укључене су релевантне теоријске традиције и идеолошке перспективе,		

укључујући и оне најновије, које се развијају под утицајима глобализације, постмодернизма и савременог развоја културе људских права, као што су феминистичка, и еколошка политичка теорија, савремена републиканска теорија и теорија цивилног друштва, теорија правде, теорија мултикултурализма.

Садржај предмета

ЛИБЕРАЛНА ПОЛИТИЧКА ТЕОРИЈА Класични либерализам Политички (социјални) либерализам Либертаријанизам (тржишни либерализам) и неолиберализам КОНЗЕРВАТИВНА ПОЛИТИЧКА ТЕОРИЈА Традиционални органски конзервативизам Демокришћанска политичка традиција Индивидуалистички (либертаријански) конзервативизам Нео-конзервативизам и Нова десница СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПОЛИТИЧКА МИСАО Анархизам - централне теме Марксизам - кључне концепције Комунизам: лењинистичке концепције и "стаљинизам" Социјалдемократске концепције и социјална држава ТЕОРИЈЕ ДЕМОКРАТИЈЕ Класичне либерално-демократске теорије Класичне теорије директне демократије Савремене теорије демократије - компететивно-елитистички модел - плуралистичка теорија демократије - модел партиципативне демократије - модел легалне (конституционалне) демократије ЕЛИТИСТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ Конзервативне теорије елите Либерално-демократске теорије елите Критичка теорија елите ТОТАЛИТАРИЗАМ Главне теме и концепције у политичкој доктрини фашизма и нацизма Основне концепције и карактеристике стаљинизма Теорије о тоталитаризму ТЕОРИЈЕ ПРАВДЕ Джон Ролс Роналд Дворкин Јозеф Раз Амарта Сен Томас Скенлон ФЕМИНИСТИЧКА ТЕОРИЈА Радикални феминизам Либерални феминизам Социјалистички феминизам МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ Шила Бенхабиб Чарлс Тејлор ТЕОРИЈЕ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ ТЕОРИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА ПОСТМОДЕРНЕ ПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ САВРЕМЕНИ РЕПУБЛИКАНИЗАМ

Препоручена литература

Норман Бери, Увод у модерну политичку теорију, Београд 2007. Валентини, Ф., *Модерна политичка мисао*, Загреб 1982. Sabine, G.H., *A History of Political Theory*, Illinois 1973. Јанош Киш, Савремена политичка филозофија, Београд 1990. W. Kimlicka, *Contemporary Political Philosophy*, Oxford University Press. Марвин Пери, Интелектуална историја Европе, Београд 2000. Ендру Хејвуд, *Политика*, Београд 2004. Љубомир Тадић, *Наука о политици*, Београд 1996. Војислав Становчић, *Политичка теорија*, Београд 2006. Ендру Хејвуд, *Политичке идеологије*, Београд 2005. Џон Ролс, Политички либерализам, Филип Вишњић 1998. Хелд, Д., *Модел демократије*, Загреб 1990. Тодор Куљић, *Теорије о тоталитаризму*, Београд 1983. Умберто Церони, Политичка теорија и социјализам, Загреб 1976. Дал, Р., *Демократија и њени критичари*, Подгорица 1999. Јирген Хабермас, Постнационална констелација, Београд 2002. Бобио, Н., *Будућност демократије*, Београд 1994. Хелд, Д., *Демократија и глобални поредак*, Београд 1997. J. Keane, *Life and Death of Democracy*, Simon&Schuster 2009. Џон Греј, *Либерализам*, Подгорица 1999. Роберт Низбет, Конзервативизам: сан и стварност, Подгорица 1999. McDonald, L.C., *Western Political Theory*, New York 1962.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Правна култура

Наставници: проф. др Милован Митровић, доц. др Данило Вуковић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Студенти упознати са концептом правне културе и његовим везама са појмовима политичке и културе уопште. Студенти оспособљени за самостално проучавање правне културе и њен утицај на правне процесе.

Исход предмета

Курс Правна култура даје општи теоријски и методолошки преглед појма правне културе. Прве део курса посвећен је анализи појма правне културе и његовој вези са појмовима политичке и културе уопште. Други део курса посвећен је питањима операционализације и емпиријског истраживања правне културе. Студенти ће бити упознати са основним питањима истраживања вредности и ставова, као и са савременим националним и компаративним истраживањима правне културе. Курс садржи и самостални истраживачки рад о правној култури у Србији.

Садржај предмета

1. Појам правне културе
 - 1.1. Операционализације правне културе (димензије правне културе)
 - 1.2. Критике концепта правне културе
 - 1.3. Правна култура и култура
2. Емпиријско истраживање правне културе
 - 2.1. Емпиријско истраживање вредности: теоријска, методолошка и емпиријска питања
 - 2.2. Емпиријско истраживање правне културе: студија случаја
3. Правна култура у Србији: самостални студијски истраживачки рад

Препоручена литература

Обавезна:

Култура и вредности:

Петровић, Сретен (2005), *Културологија*, Београд: Чигоја. Пантић, Драгомир (2005), „Да ли су вредности грађана бивших комунистичких земаља сличне?“, Зборник Матице српске за друштвене науке, бр. 118-119, стр. 49-69. Васовић, Мирјана, ед.(1998) *Фрагменти политичке културе*, Београд: Институт друштвених наука, Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење

Правна култура:

Cotterrell, Roger (1997), "The Concept of Legal Culture", in David Nelken, (ed.) *Comparing Legal Cultures*, Dartmouth Publishing. Cotterrell, Roger (2006), *Law, Culture and Society. Legal Ideas in the Mirror of Social Theory*, Ashgate. Nelken, David and Feest, Johannes (eds.) (2001), *Adapting Legal Cultures*, Oxford: Hart Publishing and Oñati Institute for The Sociology of Law. Nelken, David (2004), „Comparing Legal Cultures“ in Sarat, Austin (ed.), *The Blackwell Companion to Law and Society*, The Blackwell Publishing. Nelken, David (2004), „Using the concept of legal culture“, *Australian Journal of Legal Philosophy*, Vol 29. No.2

Емпиријско истраживање правне културе:

Gallingan, Denis and Marina Kurkchian (eds.) (2003), *Law and Informal Practices: The Post-Communist Experience*, Oxford: OUP. Kurkchian, Marina (2005), „Researching Legal Culture in Russia“, u Banakar, Reza and Max Travers (eds.), *Theory and Method in Socio-Legal Research*, Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law. Gibson, James L. and Gregory A. Caldeira (1996), "Legal Cultures of Europe" *Law & Society Review*, Vol. 30, No.1

Допунска:

Пантић, Драгомир и Зоран Павловић (2007) *Јавно мњење: концепт и компаративна истраживања*, Београд: Friedrich Ebert Stiftung и Институт друштвених наука. Friedman, Lawrence M, (1969), "Legal Culture and Social Development", *The Law and Society Review*, Vol. 4, No. 1 (Aug., 1969), pp. 29-44. Puchalska-Tych, Bogumila and Michael Salter (1996), "Comparing Legal Cultures of Eastern Europe: the need for a dialectical analysis", *Legal Studies*, Vol.16, No.2

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Друштвене промене и право

Наставник: проф. др Милован Митровић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета		
Циљ курса је да студенте упозна са концептом друштвене промене и утицајима друштвених промена на правне норме.		
Исход предмета		
Студенти оспособљени за самостално проучавање друштвених и правних промена.		
Садржај предмета		
Курс Друштвене промене и право састављен је из три дела. У првом делу у фокусу анализе су савремене друштвене теорије и право. У другом делу курса анализирају се концепти друштвених промена, теоријски и методолошки изазови у проучавању друштвених промена, као и две изабране области друштвених промена које имају далекосежни утицај на право и савремено српско друштво: глобализација и пост-социјалистичка трансформација. Трећи део курса посвећен је раду на самосталном истраживачком раду о утицају одабраних аспеката друштвених промена на стварање и примену правних норми. Савремене социјалне теорије и право (системска теорија, Хабермас, Бурдије, Фуко, нео-марксиста, феминистичке и критичке правне студије), Друштвене промене и право, Појам друштвених промена, Теоријски и методолошки изазови у проучавању друштвених промена, Глобализација и право, Пост-социјалистичка транзиција и право: студија случаја, Друштвене промене и право у контексту пост-социјалистичке трансформације: самостални студијски истраживачки рад		
Препоручена литература (коначни списак усаглашава се са студентима након избора теме студијског истраживачког рада)		
Општи преглед социолошких теорија о праву и теорија о праву и друштву: Roach Anleu, Sharzn L. (2010), <i>Law and Social Change</i> , London: SAGE. Kairys, Daniv (ed)(1998), <i>The Politics of Law: A Progressive Critique</i> , New York: Basic Books. Davis, Margaret (2008), <i>Asking the Law Question</i> , Sidney: Thomson Law Book Company. Gebel, Peter and Hasrris, Paul (1982), „Building , power and breaking images: critical legal theory and the practice of law“, <i>New York University Review of Law and Social Change</i> , 11, pp.349-411 . Hunt, Alan (1987) „The critique of law: What is ‘ctical’ about critical legal theory“, <i>Journal of Law and Society</i> , No.14, pp. 309-328 Друштвене промене: Jessop, Bob (2002) <i>The Future of the Capitalist State</i> . Oxford: Martin Robertson. Гиденс, Ентони (1998), <i>Последице модерности</i> , Београд: Филип Вишњић. Кастелс, Мануел (2000), <i>Успон умреженог друштва</i> , Загреб, Годен маркетинг. Sztomka, Piotr (2003), <i>The sociology of social change</i> , Oxford: Blackwell Глобализација: Шиглиц, Џозеф (2002), <i>Противречности глобализације</i> , Београд: СБМ. Вулетић, Владимир (2006), <i>Глобализација: актуелне дебате</i> , Зрењанин: Градска народна библиотека. Halliday, Terence C. and, Osinski Pavel (2006), „Globalization of law“, <i>Annual Review of Sociology</i> , Vol. 32, pp. 447-471. Halliday, Terrence C. and Carruthers, Bruce G. (2007), „The recursitivity of law: global norm making and national lawmaking in the globalization of corporate insolvency regime“, <i>American Journal of Sociology</i> , Vol. 112, pp.1135-1202. Garth, Bryant G. (2003), „Law and society as law and development“, <i>Law and Society Review</i> , Vol.37, pp.305-314 Пост-социјалистичка транзиција: Лазих, Младен (ур.), (2000), <i>Рачји ход</i> , Београд: Филип Вишњић, Група аутора (2010), <i>Економско-социјална структура Србије: Учинак прве деценије транзиције</i> , Београд: Економски факултет Универзитета у Београду Методологија социолошких и социолошко-правних истраживања: Bryman, Alan (2001), <i>Social Research Methods</i> , Oxford: Oxford University Press, Banakar, Reza and Max Travers (eds.) (2005), <i>Theory and Method in Socio-Legal Research</i> , Oxford: Hart Publishing and The Oñati International Institute for the Sociology of Law		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Право и морал
Наставник: проф. др Радмила Васић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Са филозофским и теоријским проблемима права студенти правних студија сусрећу се у ограниченом обиму и у различитом степену продубљености. Нарочито са опредељивањем за тзв. болоњски процес правничког образовања, постаје преовлађујуће разумевање природе права као технике усмеравања и контролисања друштвених процеса, а његове структуре као логичко-језичке, разумевања правног прописа као неупитног обрасца понашања правних субјеката (и званичника), разумевање примене и тумачења права као по себи оправданој, ако не и једино могућој, логичкој дедукцији и, следствено томе, доживљај правничке струке не као професије већ као вештине. Овакво редуковање правног феномена не може бити оправдано ниједним валидним разлогом. Правна наука је хуманистичка дисциплина, па се право не може појмити (само) као од људи произведена и моћна технологија која омогућава заједнички живот у друштву.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Курс има за циљ да понуди најпре кратку рекапитулацију основних питања и конвенционалних одговора у проблемском пољу односа права и морала на начин на који то чине западна правна теорија и филозофија права, показујући теоријске резултате као органски израсле из кондензованог историјског искуства друштва. У та питања свакако спада, и то као претходно, утврђивање специфичне суштине права и морала, карактера обавезности једног и другог нормативног система, односно њихових правила, а затим и утврђивање разлика и сличности међу њима у погледу обавезности.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p>I. Уводне теме, Појмовно разграничење права и морала, Правна обавезност и правна обавеза, Морална обавезност и морална обавеза, Испуњавање правних и моралних обавеза, II. Правни позитивизам, Раздвајање права и морала Бенџамин Бентамов утилитаризам и право као кодификована заповест, Право као заповест суверене власти у Остиновој јуриспруденцији Хартова критика позитивистичког раздвајања права и морала, III. Постпозитивизам Конституционалистичке теорије (Дворкин, Алеху, Нино), Природноправне теорије (Фулер, Финис) IV. Морални и правни критеријуми као одређујуће димензије правне заједнице Морална садржина правних начела Етички вид правних појмова Непоклапање или супротстављање садржине појмова са етичког и правног становишта, Морално и правно вредновање људских чинова - Примена етичког и правног расуђивања на специфична питања и области.</p>
<p>Препоручена литература</p> <p><i>Увод у етику</i>, приредио Питер Сингер, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци - Нови Сад, 2004. Г. Фасо, <i>Историја филозофије права</i>, ЦИД, Подгорица, 2007. Г. Радбрух, <i>Филозофија права</i>, Нолит, Београд, 1980. И. Кант, <i>Метафизика морала</i>, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци-Нови Сад, 1993. Р. Лукић, <i>Социологија морала</i>, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1995. Д. Бабић, <i>Право и морал</i>, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1984. R. Pound, <i>Law and Morals</i>, August M. Kelley, New York, 1969. Р. Дворкин, Царство права, ЦИД, Подгорица, 2003; <i>Freedom's Law. The Moral Reading of American Constitution</i>, Cambridge-Mas., 1996; <i>Sovereign Virtue. The Theory and Practice of Equality</i>, Cambridge-Mas., 2000. Ј.Л. Фулер, <i>Моралност права</i>, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1998; <i>The Law in Quest of Itself</i>, Beacon Press, Boston, 1966; <i>Legal Fictions</i>, Stanford University Press, Stanford, 1967. J.M. Finnis, <i>Natural Law and Natural Rights</i>, Oxford, 1980; <i>Fundamentals of Ethics</i>, Oxford, 1983. С. S. Nino, <i>The Ethics of Human Rights</i>, Oxford, 1991. Х.Л.А. Харт, <i>Огледи из филозофије права</i>, Плато, Београд, 2003. Х. Перелман, <i>Право, морал и филозофија</i>, Нолит, Београд, 1983. А. Кауфман, <i>Право и разумевање права</i>, Гутенбергова галаксија, Београд-Ваљево, 1998. J. Bentham, <i>The Collected Works of Jeremy Bentham</i>, London-Oxford, 1968; <i>An Introduction to the Principles of Morals and Legislation</i>, Harrison, Oxford, 1948; <i>The Limits of Jurisprudence Defined</i>, Everett, New York, 1945. J.Austin, <i>The Province of Jurisprudence Determined. The Uses of the Study of Jurisprudence</i>, Indianapolis, 1998; <i>The Province of Jurisprudence Determined</i>,</p>

<p>priredio W.E. Rumble, Cambridge, 1995. R. Alexy, „Relations Between Law and Morality“, <i>Ratio Juris</i>, 1989, „Justification and Application of Norms“, <i>Ratio Juris</i>, 1993. J Habermas, Justification and Application. Remarks on Discourse Ethics, Cambridge, 1993. Т. Живановић, „Основни проблеми етике“. У: <i>Преображају идеје права. Један век правне филозофије на Правном факултету у Београду (1841-1941)</i>, приредио Данило Бастиа, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1991.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Теорије о субјективним правима</i>
Наставници: проф. др Миодраг Јовановић
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти докторских студија правнотеоријског смера упознају са различитим теоријским приступима проучавања субјективних права. Поред историјског развитка различитих теоријских погледа на концепт субјективних права и њихове класификације (Георг Јелинек, Весли Хохфелд) акценат ће бити стављен на кључне школе мишљења, попут теорије избора Херберта Харта и интересне теорије Џозефа Раза. Поред тога, студенти ће бити упознати и са различитим димензијама проучавања субјективних права – нормативним, аналитичким и емпиријским (Џулс Колмен, Роберт Алекси). У последњем делу, испитаће се заснованост издвајања људских права као посебног типа субјективних права, као и могућност заснивања нових концепата, попут колективних права.
Исход предмета Након одслушаног курса и положеног испита, студенти ће бити способни да доносе аналитичке судове о томе која од теорија субјективних права је усвојена у датом позитивноправном контексту; да критички промишљају о нормативним оправдањима за усвајање различитих теоријских модела; да врше упоредну анализу предности и недостатака постојећих теорија у различитим областима права (јавном и приватном праву)
Садржај предмета У првом делу курса, студенти ће се упознати са дилемама у погледу прецизног датирања концепта субјективних права – нпр. да ли се тај концепт може везивати за <i>obligatio</i> у римском праву или је, пак, реч о знатно млађем правном концепту, по неким тврдњама, из 14. или 15. века. У следећем кораку, упознаће се с ранијим теоријама о природи субјективних права, како у англо-америчкој литератури (Остинова ‘will theory’, Бентамова ‘benefit theory’), тако и у немачкој романистичкој литератури (Виндшајдова ‘will theory’ и Јерингова ‘interest theory’). Затим ће акценат бити стављен на савремене верзије ових теорија, Хартову ‘choice theory’, као и ‘interest theory’, која се уобичајено везује за Раза и Мек Кормика. Надаље, студенти ће се упознати с најпознатијим класификацијама субјективних права, оним Георга Јелинека и Веслија Хохфелда, и њиховом применом у сферама јавног и приватног права. Овај део биће закључен систематизацијом разматрања о проблематици субјективних права, који су понудили, с једне стране, Алекси, а с друге, Колмен и Краусова. Најзад, биће размотрена и Келзенова деконструкција концепта субјективних права унутар његове Чисте теорије права. У последњем делу курса, биће размотрена заснованост засебног теоријског и позитивноправног третирања људских права, како на уставном, тако и на међународноправном нивоу. Такође, биће отворена питања могућег заснивања нових типова субјективних права, попут колективних права и њихов однос са постојећим индивидуалним правима, посебно људским правима.
Препоручена литература Обавезна:

Alexy, Robert, *A Theory of Constitutional Rights* (translated by Julian Rivers), Oxford University Press, 2010), Coleman, Jules and Kraus, Jody, 'Rethinking the Theory of Legal Rights', *The Yale Law Journal* 7 (1986) 95: 1335–71. Hart, Herbert L. A., 'Bentham on Legal Rights', in A. W. B. Simpson (ed.), *Oxford Essays in Jurisprudence* (second series) (Oxford: Clarendon Press, 1973), pp. 171–201. 'The Ascription of Responsibilities and Rights', *Proceedings of the Aristotelian Society, New Series* (1949) 49: 171–94. Hohfeld, Wesley N., *Fundamental Legal Conceptions* (New Haven: Yale University Press, 1964). Jovanović, Miodrag, *Collective Rights – A Legal Theory* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012). Kelzen, Hans, *Opšta teorija prava i države*, (Beograd, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Centar za publikacije, 1998). Raz, Joseph, 'Legal Rights', *Oxford Journal of Legal Studies* 1 (1984) 4: 1–21. 'Rights and Politics', *Indiana Law Journal* 1 (1995) 71: 27–44. *The Morality of Freedom* (Oxford: Clarendon Press, 1986).

Допунска:

Bobbio, Norberto, *The Age of Rights* (Cambridge: Polity Press, 1996) Dinstein, Yoram, 'Collective Human Rights of Peoples and Minorities', *International and Comparative Law Quarterly* 1 (1976) 25: 102–20. Freeman, Michael, 'Are There Collective Human Rights?', *Political Studies*, (1995) 43: 25–40. MacCormick, Neil, 'Rights in Legislation', in P. M. S. Hacker and Joseph Raz (eds.), *Law, Morality and Society – Essays in Honour of H. L. A. Hart* (Oxford: Clarendon Press, 1977), pp. 189–209. Pavićević, Đorđe, *Ljudska prava: preispitivanje ideje* (Beograd: Službeni glasnik, 2011)

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Социолошка анализа правничке професије

Наставници: проф. др Милован Митровић, проф. др Саша Б. Бован

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Osnovni циљ курса јесте сагледавању значај, тежине и социјалних функција правничке професије. У том правцу, нарочита пажња је посвећена излагањима о особинама и принципима правничке професије. Још један циљ овог курса је развој професионалне свести правника, односно сагледавање одговорности правничке професије у условима драстичне ерозије правне свети, депресивног социјалног положаја правничког staleжа, заражености корупцијом и удара на струку који долазе из сфере политике, што је актуални тренутак правничке професије данас у Србији. У том контексту, још један циљ овог програма је покушај да се пружи одговарајући допринос повратку дигнитета струке и оздрављењу правног поретка, с обзиром да је ова себеспознаја струке (*Selbsterkenntnis*) основни предуслов било које и било какве реформе правосуђа.

Исход предмета

Овај наставни програм настао је из потребе ширег разматрања правничке професије у њеним различитим аспектима. У теоријском хексагону социологије права постало је уобичајено да се поред стандардних проблема ове науке (појам права, порекло права, функције права, стварање права, примена права) посебна пажња посвећује истраживањима правничке професије. Ово тим пре, ако се има у виду неодвојивост ове материје од проблематике стварања и примене права када се право испољава у диманичком виду и свој својој животности. У оквиру овог курса истражују се стандардна питања правничке професије кроз које се испољава социолошка перспектива у њиховој обради: особине правничке професије, принципи правничке професије, социјална обележја правничке професије, значај правничке професије, професионална свест правника. У односу на уобичајен приступ анализи правничке професије особеност овог програма јесте у томе што се изложена проблематика обрађује и са становишта теорије конституционализма. Тада се заправо читав спектар питања из ове области посматра и кроз призму принципа судијске независности, па се на тај начин у овом програму преплићу социологија права и уставно право. Осим тога,

посматрање правничке професије полазећи од принципа судијске независности доводи нас у везу и са правном херменеутиком, односно са питањем о природи јуристичког закључка. Разлох томе јесте што што нас социолошки угао гледања на правничку професију доводи не само до принципа везаности законом као базичне последице судијске независности, која се обрађује у уставном праву, него и до везаности правдом, која подразумева извесну слободу у односу на закон. Ово последње доводи нас до питања о природи јуристичког закључка, када смо већ на терену јуристичке херменеутике. Осим тога, особеност овог приступа је и у томе што се правничка професија посматра у оквиру система правосуђа, пре свега из угла судијске функције, али не заборављајући још два стуба правосудне струке: тужилаштво и адвокатуру. На курсу се не обрађују разне друге делатности кроз које се испољава правничка професија, с обзиром да је природа правосудних делатности парадигматична и за све њих.

Садржај предмета

1. Правничка професија кроз векове 2. Правничка струка у систему правосуђа 2.1. Судство 2.2. Тужилаштво 2.3. Адвокатура 3. Особине правничке професије 3.1. Префесионалност 3.2. Институционализованост 3.3. Деловање *про боно* 4. Принципи правничке професије 4.1. Посвећеност позиву 4.2. Етичност 4.3. Професионална компетентност 4.4. Достојност 5. Социјална обележја правничке професије 5.1. Социјално порекло 5.2. Полна структура 5.3. Старосна структура 5.4. Породични статус 5.5. Социјална мрежа 6. Значај правничке професије 7. Професионална свест правника 8. Природа јуристичког закључка 8.1. Логички модел правног расуђивања 8.2. Телеолошки модел правног расуђивања 8.3. Децизионистички модел правног расуђивања 8.4. Каузални модел правног расуђивања

Препоручена литература

Обавезна:

Саша Бован, *Основи социологије и социологија права*, Београд 2008, Саша Бован, "Судијска независност - слобода као преузимање одговорности", *Правни живот* 12/2011, том ИВ, Roger Cotterell, *The Sociology of Law*, London 1992, 179-244. **Допунска:** Угљеша Звекић, *Професија судија*, Београд 1983, Угљеша Звекић, *Парсонсова социологија професија*, Београд 1990, Наташа Мрвић - Петровић, *Етика правничких професија*, Београд 2006, Winfried Hassemer, "Juristische Methodenlehre und richterliche Pragmatik", *Rechtstheorie* 1/2008, Bernd Ruthers, "Methodenfragen als Verfassungsfragen", *Rechtstheorie* 3/2009, Ђорђе Сибиновић, *Професија адвокат*, Београд 2010, Добрила Здравковић, "Оптерећење судија и ефикасност суђења", *Законодавни и институционални оквир независног судства у Републици Србији* (ур. М. Лазих, И. Пејић), Ниш 2009.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Социолошки метод у примени права

Наставници: проф. др Милован Митровић, проф. др Саша Б. Бован

Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права

Број ЕСПБ: 10

Циљ предмета

Основни циљ курса у односу на каноне тумачења права је да укаже како судија представља специјалисту чињеничног стања, како је он једна врста социолога у пракси, односно како социолошки метод није један од метода примене (тумачења) права, нити је споредан метод примене права. Социолошки метод се испољава у природи субјективног и објективног тумачења права који заправо представљају облик социолошке анализе, што значи да је социолошки метод најважнији тј. суштински метод примене права.

У односу на природу правног расуђивања циљ програма је да укаже како правно расуђивање у највећој могућој мери кореспондира са научним расуђивањем, а не само са логичким и филозофским расуђивањем, односно да правно расуђивање представља у исто време и *techne* и *phronesis* и *episteme*. У односу на појам тумачења и тумачења права циљ курса је да укаже како

тумачење морамо дефинисати полазећи од идеје контекстуализације и конструктивизма (тумачење није само откривање већ и формирање значења).

Исход предмета Овај наставни програм настао је из потребе продубљеног разматрања основних питања правне херменеутике (правне методологије), пре свега оних која се односе на каноне тумачења права и природу правног расуђивања. Продубљени приступ проблематици у питању подразумева њихово посматрање из социолошке перспективе, што омогућава стицање нових знања и додатну аргументацију у сагледавању значаја тематике која се обрађује. Овај курс кореспондира са *Основама социологије права*, обавезним предметом са основних академских студија, те са *Социологијом права*, обавезним предметом на мастер студијама (социолошкоправни под - модул), посебном социологијом која продубљено истражује релацију између друштва и права. То значи да програм у питању у заједници са поменутиим предметима представља једну заокружену целину без чега би разматрање основних проблема правне херменеутике и основних проблема правне теорије из социолошке перспективе било непотпуно. Поред базичних питања којима се бави (канони тумачења права, природа правног расуђивања), овај програм подразумева разматрање питања која су у том правцу уводног карактера, као што су појам тумачења, појам тумачења права, појам правне херменеутике, итд. Нарочита пажња биће поклоњена ауторима који су дали велики допринос у правцу доказивања да правно расуђивање у највећој могућој мери кореспондира са научним расуђивањем, а не само телеолошком и логичком анализом (Х. Канторович, Ф. Жени, Ж. Спасојевић, А. Рос, Р. Паунд, итд.). У односу на исти курс на мастер студијама, овај програм се базира на анализи случајева из судске праксе, што представља једну врсту практичне вежбе, односно стручно - креативне радионице која има за циљ да покаже како се у пракси примењују канони тумачења права, као и да укаже на врлине, мане и тешкоће у примени ових канона. Тада, нарочита пажња ће бити посвећена разматрању односа између субјективно - телеолошког (историјског) и објективно - телеолошког метода тумачења права.

Садржај предмета

1. Тумачење 1.1. Појам тумачења 1.2. Појам тумачења права 1.3. Појам правне херменеутике 1.4. Правна хермен. и филозофска херменеутика 1.5. Правна херменеутика и логика 2. Канони тумачења права 2.1. Технички методи тумачења права 2.1.1. Језичко тумачење 2.1.2. Систематско тумачење 2.1.3. Логичко тумачење 2.2. Суштински методи тумачења права 2.2.1. Субјективно тумачење 2.2.2. Објективно тумачење 2.3. Субј. и обј. тумачење - облици соц. анализе 2.4. Редослед примене метода тумачења права 3. Природа правног расуђивања 3.1. Логички модел правног расуђивања 3.2. Телеолошки модел правног расуђивања 3.3. Децизионистички модел правног расуђивања 3.4. Каузални модел правног расуђивања 4. Правно расуђивање као облик научног рас. 4.1. Х. Канторович 4.2. Ф. Жени 4.3. Р. Паунд 4.4. Ж. Спасојевић

Препоручена литература

Обавезна:

Саша Бован, "Тумачење права као вредновање на основу контекста", *Анали Правног факултета у Београду* 1/2012, Саша Бован, "Социолошка теорија права Живана Спасојевића", у штампи, Саша Бован, "Субјективно и објективно тумачење у контексту интегралне теорије правног расуђивања", у штампи, Драган М. Митровић, *Увод у право*, Београд 2001, 263-298, Франц Бидлински, *Правна методологија*, Подгорица 2011. **Допунска:** Херман Канторович, Борба за правну науку, Београд 2006, Роско Паунд, Увод у филозофију права, Подгорица 1996, Gerhard Hassold, "Wille des Gesetzgebers oder objektiver Sinn des Gesetzes - subjektive oder objektive Theorie der Gesetzesauslegung", *ZZP* 2/1981, Winfried Hassemer, "Juristische Methodenlehre und richterliche Pragmatik", *Rechtstheorie* 1/2008, Bernd Ruthers, "Methodenfragen als Verfassungsfragen", *Rechtstheorie* 3/2009, Andrei Marmor, *Interpretation and Legal Theory*, Portland 2005, 9-44, 119-140.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Правно расуђивање

Наставници: проф. др Данило Баста, проф. др Драган М. Митровић, проф. др Радмила Васић,

проф. др Јасминка Хасанбеговић, проф. др Миодраг Јовановић, доц. др Горан Дајовић		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета У току курса се излажу и разматрају основи опште логике, правне логике и правне аргументације у циљу упознавања са специфичностима и проблемима правног расуђивања. У првом делу семестра тежиште је на централним категоријама опште логике – појму, суду и закључку. Како засноваост правног расуђивања у општој логици не значи и то да се оно у потпуности може образложити средствима која нам формална логика ставља на располагање, ова се разматрања у другом дијелу семестра употпуњавају централним питањима теорије правне аргументације. У том смислу се излажу основна схватања аргументације као и појединости ових схватања. Посебна се пажња посвећује елементима структуре аргументативног поступка у праву – циљу, субјектима и аудиторијуму...		
Исход предмета Упознавање студената с правном логиком и правним расуђивањем.		
Садржај предмета 1. Правна логика: Појам логике, Облици мисли, Појам - појам, врсте и односи међу појмовима, Суд - појам, врсте и односи међу судовима, Закључак - традиционално и савремено учење о закључку и логичке грешке у закључку 2. Правна аргументација: Појам аргументације - Аналитичка и дијалектичка расуђивања, Аргументација, логика, топка, реторика, херменеутика и друге сродне дисциплине, Структура аргументације, Циљ аргументације - одлучити, уверити, убедити и наговорити да се (не) прихвати (хипо)теза, Субјекти аргументације и статус учесника правне аргументације, Говорник, Парадигме говорника у праву - законодавац или само судија, Аудиторијум - универзални и партикуларни, Средства аргументације, Говор (дискурс) и језик - правни језик и језик права, Аргумент - појам и врсте, Аристотелова подела у "Топици", Аристотелова подела у "Реторици", Цицеронова подела, Перелманова подела 3. Историја учења о аргументацији		
Препоручена литература Јасминка Хасанбеговић, <i>Перелманова правна логика као нова реторика</i> , Београд, ИЦССО, 1988. Никола Висковић, <i>Аргументација и право</i> , Београд, Досије, 2004. Гајо Петровић, <i>Општа логика</i> , Школска књига, Загреб, 1985. Јасминка Хасанбеговић, <i>Топика и право</i> , Београд, ВИЗ/ЦИД, 2005.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Правна херменеутика</i>		
Наставници: проф. др Данило Баста, проф. др Јасминка Хасанбеговић		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област теорије државе и права, социологије права и филозофије права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Студенти се у току курса упознају с херменеутиком као методом, филозофијом и критичким струјањем у савременој друштвеној теорији и филозофији како би разумјели мјесто правне херменеутике у склопу општег учења о тумачењу и разумјевању. Подробно се излажу и критички разматрају поједина савремена струјања у теоријама правног тумачења као и основни проблеми интерпретације права. Питања филозофских, језичких и семиотичких основа правног тумачења се повезују с практичним проблемима разумјевања и примјене права у правном тумачењу уопште и судијском тумачењу		

посебно.		
Исход предмета Упознавање студената с херменеутиком као централном дисциплином у правној теорији и филозофији која се у току додипломских студија права не изучава издвојено. Оспособљавање студената за критички приступ основним проблемима тумачења правних текстова и његове повезаности с филозофском рефлексijом о проблемима тумачења и разумевања уопште. Развијање способности студената да разумеју правне текстове из перспективе различитих теорија тумачења права.		
Садржај предмета Повест херменеутике; Херменеутика као општа метода духовних наука, Дилтај, Бети; Струјања у савременој херменеутици: Хајдегер, Гадамер, Хабермас. Филолошка, теолошка и јуристичка херменеутика, Специфичности правне херменеутике у односу на остале подручне херменеутике. Правна херменеутика, Основни проблеми тумачења правног текста. Теорије правног тумачења, Субјективно и објективно тумачење, Статичко и еволуционистичко тумачење. Објективност правне интерпретације, Проблем интерсубјективне проверљивости резултата тумачења. Савињијеви елементи правног тумачења, Језик, Логика, Систем. Циљно тумачење, Циљна, интересна и вредносна јуриспруденција, Правни реализам. Бетијеви канони тумачења, Херменеутичке аутономије, Тоталитета или кохеренције, Актуелности разумјевања, Адекватације разумјевања. О могућности методичке заснованости тумачења, Рорти, Фиш. Реализам и интерпретативизам у правном тумачењу, Дворкин, Мур, Ставропулос.		
Препоручена литература Кауфман, Артур, <i>Право и разумјевање права</i> , Гутенбергова галаксија, Београд, 1998, 7-48. Баста, Данило, <i>Правна херменеутика Артура Кауфмана</i> , Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица, 1994. Туцаковић, Миодраг Д., <i>Школа егзегезе и њена критика</i> , Штампарија „Луч“, Београд, 1940. Коста Чавошки, "Тумачење и индивидуализација права зарад правичности", <i>Правни живот</i> , год 44. књ. 421, бр. 12, 1995. Гадамер, Ханс-Георг, <i>Истина и метода</i> , прев. Слободан Новаков, ИП "Веселин Маслеша", Сарајево, 1978. Кремер, Ханс, <i>Критика херменеутике</i> , прев. Часлав Копривица, Академска књига, Нови Сад, 2010. Јирген Хабермас, <i>Интерес и сазнање</i> , Нолит, Београд, 1975. Литература на немачком, енглеском, италијанском, француском и шпанском у зависности од интересовања студента у договору с професором.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Порески систем Републике Србије</i>		
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов, проф. др Емилија Вукадин		
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из уже научне области – Јавне финансије и финансијско право или сродне уже научне области		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своја знања о јавним приходима који постоје у Републици Србији, а нарочито о свим актуелним непосредним и посредним порезима, који су предвиђени у српском пореском законодавству и који обезбеђују приходе у буџету.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално критички и аналитички разматра постојећа законска решења у пореским законима Републике Србије, упоређујући их са решењима других земаља, и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета:		

Предмет је концентрисан на следеће области: Порез на доходак физичких лица; Порез на добит правних лица; Порез на имовину; Порез на наслеђе и поклон; Порез на пренос апсолутних права; Порез на додату вредност; Акцизе; Порези на употребу, држање и ношење добара; Порез на премије неживотних осигурања; Упоредни порески системи		
Препоручена литература: Дејан Поповић, <i>Пореско право</i> , Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012 – Посебни део; European Tax Handbook 2010, IBFD, Amsterdam 2011; Central/Eastern Europe: Taxation and Investments (Corporate and Individual), Guide V, IBFD, Amsterdam 2012 (on-line publication); Cedric Sandford, <i>Why Tax Systems Differ</i> , Fiscal Publications, Perrymead 2000; Hugh J. Ault, Brian J. Arnold, <i>Comparative Income Taxation. A Structural Analysis</i> , Kluwer, Den Haag 2010; Sylvain R. F. Plasschaert, <i>Schedular, Global and Dualistic Patterns of Income Taxation</i> , IBFD, Amsterdam 1988; Michael Keen et al., <i>Flat Taxes: Principles and Evidence</i> , WP/06/218, IMF, Washington, D. C. 2006; Taxing Profits in a Global Economy, OECD, Paris 1991; <i>Tax Law Design and Drafting</i> , ed. by Victor Thuronyi, IMF, Washington, D. C., Vol I: 1996; Vol. II: 1998; Alan A. Tait, <i>Value Added Tax</i> , International Monetary Fund, Washington, D. C. 1988; Victor Thuronyi, <i>Comparative Tax Law</i> , Kluwer, The Hague, 2003; Consumption Tax Trends, OECD, Paris 2008.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Јавне финансије</i>
Наставник или наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов, проф. др Емилија Вукадин
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из области јавних финансија и да у потпуности развије своју способност да финансијску теорију провери у односу на сложено друштвено-економско окружење, у којем се доносе и спроводе одлуке у вези са јавним сектором. Кандидат треба да стекне могућност критичког сагледавања мера које доноси влада у домену фискалне и буџетске политике и њихових ефеката, као и анализе финансијске делатности државе, односно активности државе у вези са опорезивањем и потрошњом и утицај тих активности на алокацију ресурса и расподелу дохотка.
Исход предмета СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА КОЈИ КАНДИДАТУ ОМОГУЋАВАЈУ ДА САМОСТАЛНО КРИТИЧКИ РАЗМАТРА ПРОБЛЕМАТИКУ ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА И ДА САМОСТАЛНО ПРЕДУЗИМА ОРИГИНАЛНО НАУЧНО ИСТРАЖИВАЊЕ, КАО И ДА КРЕИРА СМЕРНИЦЕ И ПРЕПОРУКЕ ЗА АКТИВНОСТИ ДРЖАВЕ У ОВОЈ ОБЛАСТИ.
Садржај предмета Предмет је концентрисан на следеће главне области: Схватање државе у светлу јавних финансија; Карактеристике финансијске привреде; Функције јавних финансија (алокативна, дистрибутивна и стабилизациона); Теорија јавних добара и јавни сектор; Екстерни ефекти и реакције јавног сектора на екстерне ефекте (еколошки порези, Коусова теорема); Институције јавних финансија; Јавни расходи; Управљање јавним расходима; Ефекти опорезивања и теорија инциденце; Ефикасно и правично опорезивање; Буџет у финансијској теорији и политици; Фискални федерализам (оптимални федерализам; предности и недостаци децентрализованог система, трансфери између различитих нивоа државе); Фискална политика и стабилизација
Препоручена литература Харвеу С. Росен, Тед Гауер, <i>Јавне финансије</i> , Економски факултет Универзитета у Београду, Београд 2009 (преведено на српски); Рицхард Мусgrave, <i>Теорија јавних финансија</i> , Научна књига, Београд 1959 (преведено на српски); Richard A. Musgrave, Peggy B. Musgrave, <i>Public Finance in</i>

Theory and Practice, McGraw-Hill, New York 1989; Јован Ловчевић, *Институције јавних финансија*, Службени лист СФРЈ, Београд 1991; Божидар Јелчић, *Финанцијско право и финансијска знаност*, Информатор, Загреб 1998; Дејан Поповић, *Наука о порезима и пореско право*, ЦОЛПИ, Будимпешта и Савремена администрација, Београд 1997; Божидар Раичевић, *Јавне финансије*, Економски факултет у Београду, Београд 2005; Dieter Brümmerhoff, *Javne financije*, Mate, Zagreb 2000; Јосепх Е. Стиглицз, *Економија јавног сектора*, Економски факултет Универзитета у Београду, Београд 2008 (преведено на српски); John Cullis, Philip Jones, *Public Finance and Public Choice*, Oxford University Press, Oxford 2009; Гордана Илић-Попов, *Еколошки порези*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2000; Luc Saïdj, *Finances publiques*, Dalloz, Paris 2003; *Managing Public Expenditure*, ed. by Richard Allen and Daniel Tommasi, OECD, Paris 2001; Pero Jurković, *Fiskalna politika u ekonomskoj teoriji i praksi*, Informator, Zagreb 1977; *Fiscal Federalism in Theory and Practice*, ed. by Teresa Ter-Minassian, IMF, Washington D. C. 1997; *Fiscal Autonomy of Sub-central Governments*, OECD, Paris 2006.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Пореско право Европске уније</i>
Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов
Статус предмета: изборни за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је да се кандидат, на целовит и свеобухватан начин, упозна са различитим сегментима опорезивања на нивоу Европске уније. Кандидат ће се упознати са потребама које стоје у основи хармонизације пореских система земаља-чланица Европске уније, али и са ограничењима која успоравају овај процес или га, чак, у неким областима делимично онемогућавају. Кандидат ће проширити своја знања не само о интеграцији кроз позитивно деловање одговарајућих органа Уније (хармонизација путем пореских директива), већ ће, кроз изабране случајеве (<i>цасе студу</i>), продубити знања и о тзв. негативној интеграцији, која претпоставља активности Европског суда правде у забранама свих оних понашања која би водила нарушавању слобода кретања људи, добара, услуга и капитала на простору Европске уније.
Исход предмета СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ КОЈИ КАНДИДАТУ ОМОГУЋАВАЈУ ДА САМОСТАЛНО КРИТИЧКИ РАЗМТРА СЛОЖЕНУ И КОМПЛЕКСНУ МАТЕРИЈУ ПОРЕСКОГ ПРАВА НА НИВОУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ДА САМОСТАЛНО ПРЕДУЗИМА ОРИГИНАЛНО НАУЧНО ИСТРАЖИВАЊЕ, КАО И ДА СТЕКНЕ СПОСОБНОСТ ДА ПРЕПОЗНА У КОЈИМ ПРАВЦИМА ЈЕ ПОТРЕБНО ИЗВРШИТИ КОРЕКЦИЈЕ ИЛИ ДОПУНЕ У СРПСКОМ ПОРЕСКОМ ЗАКОНОДАВСТВУ, У ЦИЉУ УСАГЛАШАВАЊА ДОМАЊИХ ПОРЕСКИХ ПРОПИСА СА ЗАХТЕВИМА КОЈЕ ЈЕ У ТОМ ПОГЛЕДУ ПОСТАВИЛА ЕВРОПСКА УНИЈА.
Садржај предмета Предмет је концентрисан на следеће области истраживања: Пореска хармонизација (појам, аргументи <i>про ет цонтра</i> , извори); Трендови у домену хармонизације непосредних пореза; Историјат мера у области хармонизације пореза на добит; Директиве Европске уније у области пореза на добит; Хармонизација у домену опорезивања потрошње (пореза на додату вредност, акциза и других посредних пореза); Пракса Европског суда правде у пореској области; Елиминисање двоструког опорезивања на нивоу Европске уније; Опорезивање камата и ауторских накнада у Европској унији; Пореска сарадња између пореских органа земаља-чланица Европске уније
Препоручена литература: Гордана Илић-Попов, <i>Пореско право Европске уније</i> , Службени гласник, Београд 2004; Ben Terra, Peter Wattel, <i>European Tax Law</i> , Kluwer, The Hague 2012; <i>Introduction to European Tax Law on Direct Taxation</i> , ed. by Michael Lang, Pasquale Pistoul <i>et. al.</i> , Linde Verlag Wien 2008; <i>ECJ Direct Tax</i>

Compass, IBFD, Amsterdam 2010; Mathieu Isenbaert, *EC Law and the Sovereignty of the Member States in Direct Taxation*, IBFD, Amsterdam 2010; *Materials on International and EC Tax Law*, ed. by Kees van Raad, International Tax Center, Leiden 2011; *ECJ – Recent Developments in Direct Taxation*, ed. by Michael Lang, Josef Schuch and Claus Staringer, Linde Verlag Wien 2006; *European Union: Tax Treaties of the Central and Eastern European Countries*, ed. by Michael Lang, Patrizio Braccioni, Carlo Garbarino et. al., Linde Verlag Wien 2008; *EU Freedoms and Taxation*, ed. by Frans Vanistendael, IBFD, Amsterdam 2006; *Company Taxation in the Internal Market*, Commission Staff Working Paper, COM/2001/582final, Commission of the European Communities, Brussels 2001; Isabelle Journard, *Tax Systems in European Union Countries*, Economic Department Working Papers, No. 301, June 2001; *Tax Competition in Europe*, ed. by Wolfgang Schön, IBFD, Amsterdam 2003; Дејан Поповић, Гордана Илић-Попов, *Право Европске уније о директним порезима и треће државе: екстерна димензија слободе кретања капитала и улога резидентства*, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2/2011; Дејан Поповић, Гордана Илић-Попов, *Екстерна димензија секундарног права Европске уније о директним порезима*, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/2012; *Tax policy in the European Union*, European Communities, Luxembourg 2000; *The EU Accession States Tax Memo*, ed. by Perla Gyöngyi Végh, Juhana Kesti, Margaret Nettinga, IBFD, Amsterdam 2004.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена	Усмени испит: 70 поена
--------------------------------------	------------------------

Сукоб закона у међународном пореском праву

Наставници: проф. др Дејан Поповић, проф. др Гордана Илић-Попов

Статус предмета: изборни за Ужу научну област јавних финансија и финансијског права

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из веома сложене материје међународног пореског права и посебно међународног двоструког опорезивања, и да стекне чврсту правну подлогу за тумачење и примену норми из уговора о избегавању двоструког опорезивања дохотка и имовине.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално разматра све аспекте сукоба пореских јурисдикција, поготово у условима када Република Србија настоји да интензивира своје економске и финансијске односе на светском тржишту, као и да самостално предузима оригинално научно истраживање.

Садржај предмета

Међународно двоструко опорезивање (појам, узроци, одлучујуће чињенице); Колизоне норме у међународном пореском праву; Методе за спречавање или за елиминацију двоструког опорезивања; Унилатералне мере за спречавање двоструког опорезивања; Међународне мере за спречавање двоструког опорезивања; Тумачење међународних конвенција; Однос између конвенција о избегавању двоструког опорезивања и унутрашњег материјалног права; Билатерални уговори о избегавању двоструког опорезивања и Модел-конвенција ОЕЦД о порезима на доходак и имовину; Анализа и коментар одредаба уговора о избегавању двоструког опорезивања; Отклањање штетних последица међународног економског двоструког опорезивања (трансферне цене).

Препоручена литература

Дејан Поповић, Светислав Костић, *Уговори Србије о избегавању двоструког опорезивања (правни оквир и тумачење)*, ЦЕКОС ИН, Београд 2009; Manuel Pires, *International Juridical Double Taxation of Income*, Kluwer, Deventer 1990; *Tax Treaties and Domestic Law*, ed. by Guglielmo Maisto, IBFD, Amsterdam 2006; Frank Engelen, *Interpretation of Tax Treaties under International Law*, IBFD, Amsterdam 2004; Дејан Поповић, *Пореско право (Поглавље Сукоб пореских закона)*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012; Model Tax Convention on Income and on Capital, OECD, Paris 2008; Смернице ОЕЦД за примену правила о трансферним ценама за мултинационална предузећа и пореске управе, Српско фискално друштво, Београд 2010; United Nations Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries, United Nations, New York 1999;

Дејан Дабетић, Република Србија и избегавање двоструког опорезивања, Рачуноводство, Београд 2008; Klaus Vogel, *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions*, Kluwer Law International, London 1997; Arnold A. Knechtle, *Basic Problems in International Fiscal Law*, Kluwer, Deventer 1979; Tax Co-operation 2009: Towards a Level Playing Field, OECD, Paris 2009.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Умени испит: 70 поена

Економска анализа институција

Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Александра Јовановић, доц. др Бранко Радуловић.

Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Напредак теорије привредног раста током последњих двадесетак година заснован је на комбиновању знања из нове институционалне економике и теорије ендеогеног привредног раста, којима се могу потражити алтернативна или комплементарна институционална објашњења феномена привредног раста. Циљ курса је боље разумевање механизма којима различите институције утичу на привредни раст, али и начина на који се такве институције успостављају и одржавају.

Исход предмета

Курс тежи систематизацији знања о релацијама између институција и привредног раста. У том погледу привредном расту приступа се из различитих институционалних аспеката. Курс ће обухватити најзначајније налазе и најзначајније контроверзе у погледу односа институција и привредног раста. Након упознавања са последњим теоријским и емпиријским налазима, студенти ће бити у прилици да самостално разматрају правце ка могућим решењима уочених теоријских проблема.

Садржај предмета

1. Институције
2. Привредни раст
3. Ка теорији економских институција
4. Економске институције и привредни раст – владавина права и економске слободе
5. Демократија и привредни раст
6. Економска неједнакост и привредни раст
7. Нове границе институционалног разматрања привредног раста

Препоручена литература

Беговић, Б. (2011) Институционални аспекти привредног раста, Службени гласник, Београд. Furubotn, Eirik G. and Rudolf Richter, (1997), *Institutions and Economic Theory: The Contribution of the New Institutional Economics*, Ann Arbor: The University of Michigan Press. Persson, Torsten and Guido Tabellini, (2000), *Political Economics: Explaining Economic Policy (Zeuthen Lectures)*, MIT Press. Acemoglu, Daron and James A. Robinson, (2005), *Economic Origins of Dictatorship and Democracy*, Cambridge : Cambridge University Press. Acemoglu, D. Johnson, A. Robinson, J. (2005), *Institutions as a fundamental cause of long-run growth*, u: Aghion P. i Durlauf, S. (ur.), *Handbook of Economic Growth*, Vol. 1a, Amsterdam: North Holland, ss. 385–472. Aghion, P. i Howitt, P. (2009), *The Economics of Growth*, Cambridge, Mass. and London: The MIT Press. Menard, Claude and Mary M. Shirley, eds, (2005), *Handbook of New institutional Economics*, Dordrecht: Springer, . Williamson, Oliver, (1985) *The Economic Institutions of Capitalism: Firms, Markets, Relational Contracting*, New York: The Free Press. Pejovich, S., (ed.), (1997), *The Economic Foundations of Property Rights*, Edward Elgar, Cheltenham, UK.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методе извођења наставе: предавања, консултације.
Оцена знања (максимални број поена 100)
Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

<i>Микроекономска теорија I</i>
Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Александра Јовановић, доц. др Бранко Радуловић
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Микроекономска теорија I разматра оптималан избор економских субјеката – потрошача, произвођача, односно власника фактора производње. Посебно се анализирају механизми формирања понуде и тражње у условима различитих тржишних структура и формирање тржишне равнотеже како на појединачном тако и на више тржишта истовремено – општа равнотежа.
Исход предмета Курс детаљно разматра тема обрађене у оквиру основних студија и представља основ за Продубљени курс из микроекономске теорије. Превасходни исход курса је да омогући боље разумевање механизма понуде и тражње и да омогући правницима да у потпуности овладају алатом и методологијом модерне економије, као и да увиде могућност њихове примене у праву.
Садржај предмета Увод : Конструисање модела; Оптимизација и равнотежа; Компаративна статика; Паретова ефикасност; Поређење различитих начина алокације; Равнотежа на дуги рок. Буџетско ограничење: Својства буџетског скупа; Промене буџетске линије; Порези; субвенције и рационасање. Преференције: Преференције потрошача; Претпоставке о преференцијама; Криве индиферентности; Примери преференција; Нормалне преференције; Гранична стопа супституције. Корисност: Кардинална корисност; Функција корисности; Примери функција корисности; Гранична корисност и гранична стопа супституције. Избор: Оптимални избор; Тражња потрошача; Примери; Импликације услова граничне стопе супституције. Тражња: Нормална и инфериорна добра; Доходно-потрошне криве и Енгелове криве; Обична добра и Гифенова добра; Ценовно-потрошна крива и крива тражње; Инверзна функција тражње. Откривене преференције: Појам; Реконструкција преференција; Слаби аксиом откривене преференције; Јаки аксиом откривене преференције. Једначина Слуцког: Ефекат супституције; Доходовни ефекат; Укупна промена тражње; Закон тражње; Хиков ефекат; Компензиране криве тражње. Примена једначине Слуцког Интертемпорални избор: Ограничење буџета; Преференције потрошње; Компаративна статика; Једначина Слуцког и интертемпорални избор; Садашња вредност; Нето садашња вредност; Интерна стопа приноса; примена Неизвесност: Очекивана корисност; ставови спрам ризика; диверсификација; подела ризика; ризична имовина. Потрошачев вишак: Тражња за недељивим добром и континуелна тражња; Извођење корисности из тражње; Квазилинеарна корисност; Израчунавање потрошачевог вишка. Тржишна тражња и еластичност тражње: Од индивидуалне до тржишне тражње; Инверзна функција тражње; Еластичност и тражња; Тражње са константном еластичношћу; Доходовна еластичност. Равнотежа: Тржишна равнотежа; ефекат увођења пореза; преношење плаћања пореза; ефекат увођења субвенција. Технологија: Улазне и излазне величине; Производна функција; Примери технологије; Стопа техничке супституције и Гранични производ; дуг и кратак рок; економија обима; Фиксни и променљиви фактори. Трошкови: Минимизирање трошкова; фиксни и варијабилни трошкови; неоповратни трошкови; принос на обим и функција трошкова; Просечни трошкови; Гранични и варијабилни трошкови; трошкови на кратак и на дуг рок. Понуда предузећа и понуда гране: Одлука о понуди конкурентског предузећа Профити и произвођачев вишак; Дугорочна крива понуде предузећа; Краткорочна и дугорочна понуда гране; Равнотежа гране у кратком року; економска рента. Размена: Еџвортов дијаграм; Размена и Парето ефикасне алокације; Валрасов закон; Ефикасност и равнотежа; Импликације Прве и друге теореме благостања
Обавезна литература Варијан, Хал Р. „Микроекономија: модеран приступ“, Београд: Економски факултет, 2003. Varian,

Hal R. „Microeconomic Analysis“, 3rd ed. New York, NY: W.W. Norton, 1992. Mas-Colell, A., M. Whinston & J. Green , „Microeconomic Theory“ New York, NY: Oxford University Press, 1995. Gibbons, Robert, „A Primer in Game Theory“, New York, NY: Harvester Wheatsheaf, 1992. Kreps, David M., „A Course in Microeconomic Theory“, Princeton: Princeton Univ. Press, 1990.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Макроекономија I
Наставници: проф. др Мирољуб Лабус, проф. др Емилија Вукадин
Статус предмета: изборни – обавезан за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Курс Макроекономија одвија се паралелно са курсевима Микроекономија и Економска анализа права, који презентују први ниво теоријске и практичне спознаје природе економских појава и њихове релације, првенствено са правним, а затим и са другим подсистемима целине друштвеног система. Предмет курса Макроекономија најшире обухвата анализу основних макроекономских категорија, полазећи од њихове структуре, чинилаца који утичу на њихово формирање и промене, међусобни утицај и однос, уз интервенцију носилаца макроекономских одлука и мера које примењују. Студенти се током курса упознају са кретањем базичних макроекономских агрегата и функционисањем привреде као целине, чиниоцима који су узрок цикличних кретања и мерама које се предузимају са циљем одржања макроекономске стабилности и равнотеже. Анализа макроекономских агрегата и категорија укључује ефекте посебних макроекономских политика и њихових основних инструмената. Модалитети политика се презентују и у релацији са претходно усвојеним концептом и приоритетним циљевима у њиховој реализацији.
Исход предмета Анализом токова привреде као целине, односно основних макроекономских агрегата стиче се знање о функционалном јединству и међусобном утицају економског, институционалног и правног система. Формирање и промене макроекономских категорија се проучава у условима тржишног начина привређивања, који укључује дејство низа фактора, од доминантно економских до оних који долазе из сфере различитих друштвених подсистема. Студенти се упознају са функционисањем интегралног тржишта у савременим привредама и факторима који утичу на успостављање тржишне равнотеже и стабилности. Посебно значење придаје се стицању знања о мерама носилаца макроекономске политике усмерене на елиминисање и ублажавање недостатака тржишног механизма који се рефлектују у процесу формирања и дејства базичних макроекономских агрегата и категорија.
Садржај предмета Функције тржишта и државе у тржишним привредама (недостаци тржишног механизма и функције тржишта, правила и дискрециона права, очекивања и неизвесности, домети макроекономске политике); структура и равнотежа БДП (структура БДП, формирање штедње и инвестиција); привредни раст (фактори привредног раста, мере за подстицање раста, конвергенција); агрегатна тражња и понуда (крива агрегатне тражње и понуде, детерминанте приватне потрошње, расположиви доходак, инвестиције, јавна потрошња, равнотежни ниво цена; робна и финансијска тржишта (робна тржишта и ИС крива, финансијска тржишта и ЛМ крива, ИС-ЛМ модел, равнотежа робног и финансијског тржишта); централна банка и монетарна политика (тражња и понуда новца, примарни новац, монетарни мултипликатор, репо операције); фискална политика (буџетска равнотежа, финансирање дефицита, јавни дуг); комбинација фискалне и монетарне политике (ефикасност и примена, заостајања); девизна политика (фиксни и флукутирајући девизни курс, реални и номинални девизни курс); инфлација и незапосленост

(узроци и последице инфлације, Филипсова крива, инфлациона очекивања, механизам инфлације).		
Препоручена литература Sachs J. D., Larrian B. F., Macroeconomics in the Global Economy, Prantice-Hall, 2002., Blanchard O., A. Amighini, Giavazzi F., Macroeconomics, A European Perspective, Pearson Education Ltd., Harlow, 2010., Е. Вукадин, М. Лабус, Економска политика за правнике, Правни факултет Београд, 2012., Walsh C., Monetary Theory and Policy, The MIT Press, Cambridge, Mass., 2010., Benassy-Quere, A., B. Coeure, P. Jacquet and J. Pisani-Ferry, Economic Policy, Theory and Practice, Oxford University Press, Oxford, 2010., Parkin M., M. Powell, K. Matthews, Economics, Pearson Education Ltd, Harlow, 2012., Acocella N., Počela ekonomske politike-vrijednosti i tehnike, Mate, Zagreb, 2005., Џ. Стиглиц, Економија јавног сектора, Економски факултет Београд, 2004., Д. Салваторе, Међународна економија, Економски факултет Београд, 2009., Baldwin R, С. Wiplosz, Економија европских интеграција, Data status, 2010., Б. Церовић, Економика транзиције, Економски факултет Београд, 2004., А. Прашчевић, Пословни циклуси у макроекономској политици и теорији, Економски факултет Београд, 2008.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Микроекономска теорија II</i>		
Наставници: проф. др Борис Беговић, проф. др Александра Јовановић, доц. др Бранко Радуловић.		
Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: Прелиминарна пријава теме докторске дисертације из уже научне области, Положен испит из Микроекономске теорије		
Циљ предмета Продубљени курс из микроекономске теорије разматра кључне области модерне микроекономије: теорију опште равнотеже, јавна добра и екстерне ефекте, као и елементе теорије игара и економике информација. Овај курс представља наставак тема разматраних у оквиру курса Микроекономска теорија. Током курса посебан нагласак биће стављен на могућност примене ових концепата у праву. Циљ курса је да представи основне идеје и моделе који представљају најважније сегменте модерне микроекономске теорије – општу равнотежу, теорију игара и теорију уговора. Ове идеје и модели представљају стандардну методологију у економској теорији и користе се у низу повезаних подручја која обухватају докторске студије попут јавних финансија, економске анализе права или антимонополске политике.		
Исход предмета Студенти ће након завршетка курса бити у стању да примене техничку анализу и да формализују теоријске концепте, да сагледају неефикасности које настају услед одступања од конкурентних тржишних структура, да разумеју стратешке интеракције између економских агената, као и да разумеју и формализују неефикасност која настаје услед асиметричних информација.		
Садржај предмета 1. Општа равнотежа 2. Јавна добра и екстерни ефекти: 3. Теорија игара 4. Економика информација: 5. Сигнализирање, увод у савршену бајесову равнотежу, игре сигнализирања, Спенсов модел		
Обавезна литература Варијан, Хал Р. „Микроекономија: модеран приступ“, Београд: Економски факултет, 2003. Varian, Hal R. „Microeconomic Analysis“, 3rd ed. New York, NY: W.W. Norton, 1992. Mas-Colell, A., M. Whinston & J. Green , „Microeconomic Theory“ New York, NY: Oxford University Press, 1995. Gibbons, Robert, „A Primer in Game Theory“, New York, NY: Harvester Wheatsheaf, 1992. Kreps, David M., „A Course in Microeconomic Theory“, Princeton: Princeton Univ. Press, 1990.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:

наставе		
Методe извођења наставe: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Макроекономија II

Наставници: проф. др Миролуб Лабус, проф. др Емилија Вукадин

Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Продубљени курс из макроекономије који обухвата савремене трендове у економској политици и новине у макроекономској анализи. Јасно се прави разлика између функционисања привреде на кратак рок, средњи рок и дуги рок. На кратак рок повезују се финансијска и робна тржишта. На средњи рок уводи се у разматрање функционисање тржишта рада. Инфлација и незапосленост се одговарајуће анализирају у овом окружењу. На дуги рок разматрају се питања привредног раста, технолошког прогреса и акумулације капитала. Коначно, анализа се примењује на два крупна питања: савремену глобалну рецесију и функционисање Европске уније и место Србије у њој.

Исход предмета

Студенти се упознају са савременом макроекономском анализом која повезује неокласичну основу микроекономске оптимизације и кејнзијанску модификацију засновану на фрикцијама на тржишту роба и радне снаге. Експлицитно се уводе очекивања у анализу и студенти се упознају с њиховом модификацијом везаном за разумевање функционисања тржишта роба и финансијских тржишта. Интертемпорална оптимизација баца ново светло на класичне области штедње и инвестирања. Студенти се, такође, упознају са савременом патологијом тржишне привреде и напорима да се регулација тржишта учини ефикаснијом и кориснијом.

Садржај предмета

Рационална очекивања: Основне категорије и извођење макроекономских релација из микроекономске оптимизације, финансијска тржишта и рационална очекивања, очекивања код потрошње и инвестиција. Отворена привреда: девизни курс и односи размене, економска политика у отвореној привреди, фиксни и флексибилни режим девизног курса. Монетарна политика: циљана инфлација и флексибилни девизни курсеви, евроизација и двојни валутни систем, регулаторна функција централне банке и њена употреба за вођење макроекономске политике. Јавне финансије: државни дугови и финансирање фискалног дефицита, фискална одрживост на дуги рок, структурни и циклични буџет. Незапосленост: природна и текућа незапосленост, незапосленост у привредним циклусима. Привредни раст: циклуси и дугорочни равнотежни раст, технолошке иновације, неутралност новца. Макроекономска правила у условима екстерних шокова и неизвесности.

Препоручена литература

Blanchard O., A. Amighini, Giavazzi F., Macroeconomics, A European Perspective, Pearson Education Ltd., Harlow, 2010., Е. Вукадин, М. Лабус, Економска политика за правнике, Правни факултет Београд, 2012., Walsh C., Monetary Theory and Policy, The MIT Press, Cambridge, Mass., 2010., Benassy-Quere, A., B. Coeure, P. Jacquet and J. Pisani-Ferry, Economic Policy, Theory and Practice, Oxford University Press, Oxford, 2010., Woodford, M. Interest & Prices, Foundation of a Theory of Monetary Policy, Princeton University Press, 2008; Sorensen P.B. and Whitta-Jacobsen H.J., Introducing Advanced Macroeconomics, Growth and Business Cycles; McGraw-Hill, 2010; Romer, D., Advanced Macroeconomics, 4th ed. 2011, McGraw-Hill.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Економика европских интеграција

Наставник: проф. др Светислав Табороши, проф. др Мирољуб Лабус, доц. др Бранко Радуловић,

Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Предмет курса: Овај курс омогућава студентима да се детаљно упознају са економским и институционалним аспектима европских интеграција. Током курса студенти детаљно изучавају економске и правне аспекте европских интеграција. Посебна пажња придаје се економској теорији економских интеграција и регулаторном оквиру у контексту придруживања ЕУ. Курс обрађује низ фундаменталних концепата попут теорије царинске уније, оптимално валутно подручје, фискални федерализам, итд.

Исход предмета

Исход предмета треба да омогући потпуно разумевање процеса интеграције и њихових економских ефеката и да омогући потпуно разумевање економских аспеката интеграције Европске Уније. Економска питања представљају незаобилазни елемент у готово свакој дебати у вези процеса придруживања. Сходно томе, однос између правних и економских аспеката процеса интеграција је веома комплексан. Правници који у потпуности разумеју економске узроке и ефекте у вези са процесом интеграција, моћи ће много боље да разумеју и регулаторни оквир, као и специфичне политике ЕУ у појединим областима. Поред тога, студенти ће бити упознати са могућим доприносом и ограничењима економске анализе економских интеграција и анализе придруживања Републике Србије ЕУ.

Садржај предмета

1. Увод у европске интеграције
2. Основне слободе
 - 2.1. Слобода кретања добара
 - 2.2. Слобода кретања лица (укључујући и раднике)
 - 2.3. Слобода давања и примања услуга и слобода настањивања и обављања делатности
 - 2.4. Слобода кретања капитала
3. Заједничке политике
 - 3.1. Политика конкуренције
 - 3.2. Заједничка пољопривредна политика
 - 3.3. Индустијска и трговинска политика
 - 3.4. Макроекономска сарадња и монетарна политика
4. Остала питања економске интеграције ЕУ

ПреОбавезна литература

E. Baldwin and C. Wyplosz, *Economics of European Integration*, McGraw-Hill (2012). J. Pelkmans, *European Economic Integration: Methods and Economic Analysis* 3rd edition FT Prentice Hall (2006)

Додатна литература:

W. Molle, *The Economics of European Integration*, 5th edition, (2012) Ashgate. H Wallace, W Wallace & M Pollack, *Policy-Making in the European Union*, Oxford, (2005). P. De Grauwe, *Economics of Monetary Union*, (5th edition), Oxford University Press, (2002)

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Економска анализа конкуренције

Наставници: проф. др Мирољуб Лабус, проф. др Борис Беговић

Статус предмета: изборни за Ужу научну област економске анализе права, микроекономије и макроекономије

Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Курс даље развија део тема (претежно економских) које су биле предмет Права конкуренције на Мастер студијама. Усвајање основних налаза и методолошких домета у погледу истраживања тржишних структура, понашања учесника на тржишту и последица по друштвено благостање, омогућава полазницима критичко преиспитивање, како концепција конкретног законодавства (законских и подзаконских аката), тако и конкретне одлуке у примени тог законодавства (одлуке надлежних административних тела и судске одлуке). Курс омогућава полазницима да сами доносе закључке о садржају и исходу појединачних случајевима из историје примене права конкуренције и да се на основу аргумената и чињеница опредељују у погледу меритума поступака који су у току.		
Исход предмета Продубљено знање и способност студената да анализирају институције из економске перспективе.		
Садржај предмета <ol style="list-style-type: none"> 1. Основни економетријски методи 2. Емпиријске оцене функције трошкова 3. Дефиниција релевантног тржишта 4. Анализа тржишне моћи 5. Анализа понашања учесника на тржишту 6. Симулација хоризонталних концентрација 7. Анализа ефеката вертикалних ограничења и концентрација 8. Процена штете од нарушавања конкуренције 		
Препоручена литература Обавезна: Davis, P. i Graces, E. (2010): <i>Quantitative Techniques for Competition and Antitrust Analysis</i> , Princeton and Oxford: Princeton University Press. Motta, M. (2004): <i>Competition Policy: Theory and Practice</i> , Cambridge: Cambridge University Press Допунска: Bishop, S. i Walker, M. (2010), <i>The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement</i> , 3 rd Edition, London: Sweet and Maxwell of Thomson Reuters Group. Lyones, B. ed. (2009): <i>Cases in European Competition Policy: The Economic Analysis</i> , Cambridge: Cambridge University Press		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Општи део грађанског права		
Наставници: проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Рајко Јелић, доц. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић.		
Статус предмета: изборни – обавезан за: <ol style="list-style-type: none"> 1) Грађанскоправну ужу научну област – I модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област I</i> 2) Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i> 		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		

Садржај предмета		
I УВОД		
II ПРАВНИ СУБЈЕКТИ		
III СУБЈЕКТИВНА ГРАЂАНСКА ПРАВА		
IV ПРАВНИ ПОСЛОВИ		
V ЗАСТУПАЊЕ		
VI ПРАВНИ ПРОМЕТ		
VII ПРОТЕК ВРЕМЕНА КАО ПРАВНА ЧИЊЕНИЦА		
VIII ВРШЕЊЕ И ЗАШТИТА ПРАВА		
Препоручена литература		
Обавезна:		
Л. Марковић, Грађанско право – Општи део и Стварно право, Београд 1927; О. Станковић-В.Водинелић, Увод у грађанско право, издања од 1996. године и касније; Д. Стојановић-О.Антић, Увод у грађанско право, издања од 2004. године и касније; А. Гамс с Љ. Ђуровић, Увод у грађанско право, Д. Попов, Грађанско право – општи део, четврто издање, Службени гласник, Београд, 2005; В.Водинелић, Грађанско право – Увод у грађанско право и Општи део грађанског права, Београд 2012.		
Допунска:		
В. Водинелић, <i>Грађанско право – уводне теме</i> , Номос, Београд 1991. В. Водинелић, <i>Такозвана злоупотреба права</i> , Номос, Београд 1998. М. Орлић, <i>Закључење уговора</i> , Институт за упоредно право, Београд 1993. М. Живковић, <i>Обим сагласности неопходан за закључење уговора</i> , Службени гласник, Београд 2006. Heinz Hübner, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuches</i> , Walter de Gruyter, Berlin – New York 1985. Ludwig Enneccerus-Hans Carl Nipperdey, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts</i> , било које издање. Karl Larenz, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts</i> , било које издање; у каснијим издањима коаутор је М. Волф (ово је велики уџбеник, има преко 1000 страна). Werner Flume, <i>Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts – Bd. I, zweiter Teil: Die juristische Person; Bd. II, Das Rechtsgeschäft</i> , 3. издање, Springer Verlag, Berlin-Heidelberg-New York 1979 (такође велики уџбеник, заједно преко 2000 страна). Hans Brox, <i>Allgemeiner Teil des BGB</i> , било које издање. Helmut Köhler, <i>BGB Allgemeiner Teil: Ein Studienbuch</i> , било које издање Armin Ehrenzweig, <i>System des österreichischen allgemeinen Privatrechts – Erster Band: Erste Hälfte: Allgemeiner Teil</i> , Manzsche Verlag, Wien 1925. Peter Bydlinski, <i>Bürgerliches Recht I. Allgemeiner Teil: 1 (Springers Kurzlehrbucher Der Rechtswissenschaft)</i> , било које издање (има 4, од 2000, 2002, 2004. и 2007).		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		Усмени испит: 70 поена
<i>Стварно право</i>		
Наставници: проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Рајко Јелић, доц. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић		
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.		
Садржај предмета		
I	УВОД	
II	СТВАРИ	
III	ДРЖАВИНА	
IV	СВОЈИНА	

V	ДРЖАВНА СВОЈИНА И ЗАДРУЖНА СВОЈИНА
VI	СВОЈИНА С ВИШЕ СУБЈЕКТАТА
VII	СЛУЖБЕНОСТИ И РЕАЛНИ ТЕРЕТИ
VIII	ЗАЛОЖНО ПРАВО И СРОДНИ ИНСТИТУТИ
IX	ЗАКУП И СТАМБЕНО ПРАВО
X	ПРАВО ПРЕЧЕ КУПОВИНЕ
XI	ПРАВО ИЗГРАДЊЕ
XII	РЕГИСТРИ НЕПОКРЕТНОСТИ
Препоручена литература	
Обавезна:	
Л. Марковић, Грађанско право – Општи део и Стварно право, Београд 1927; О. Станковић-М. Орлић, Стварно право, издања од 1993. године и касније; Р. Ковачевић-Куштримовић-М. Лазић, Стварно право, издања од 2006. године и касније; А. Гамс, Основи стварног права, било које издање, Н. Koziol – R. Welsler, <i>Grundriß des bürgerlichen Rechts – Band II – Sachenrecht, Familienrecht, Erbrecht</i> , 10. Auflage, Manzsche Verlag, Wien 1996 (могу и ранија и каснија издања у којима је обухваћено Стварно право); Karl Hienz Schwab/Hanns Prütting, <i>Sachenrecht</i> , 32. Aufl., С.Н. Beck, München 2006, може и касније издање; J. Carbonnier, <i>Droit civil</i> , 21. izdanje, Paris 1998 (може и било које друго издање материја стварног права); Roger J. Smith, <i>Property Law</i> , Pearson, Harlow 2006.	
Допунска:	
Министарство правде Републике Србије и ГТЗ, Ка новом стварном праву Србије - Нацрт Законика о својини и другим стварним правима, Београд 2007; Драгољуб Стојановић, <i>Стварно право</i> , девето издање, Правни факултет у Крагујевцу, Крагујевац 1998; Д. Хибер, <i>Својина у транзицији</i> , Правни факултет, Београд 1998; А Гамс, <i>Својина</i> , Београд 1991; М. Лазић, <i>Личне службености</i> , Ниш 2000; Лазар Марковић, <i>Хипотекарно право</i> , Геца Кон, Београд 1911; М. Лазић, <i>Права реалног обезбеђења</i> , Ниш 2009; Н. Планојевић, <i>Етажна својина</i> , Крагујевац 1997; Н. Планојевић, <i>Стицање својине од невластника</i> , Крагујевац 2008; М. Живковић, <i>Акцесорност заложних права на непокретности</i> , Београд 2010; Промене стварног права у Србији, Институт за упоредно право, Београд 2004; Jürgen Baur/Rolf Stürner, <i>Sachenrecht</i> , 17. Aufl., С.Н. Beck, München 1999; 18. Aufl., С.Н. Beck, München 2009; Peter Tuor/Bernhard Schnyder/Jörg Schmid/Alexandra Rumo-Jungo, <i>Das Schweizerische Zivilgesetzbuch</i> , 12 Aufl., Schulthess, Zürich 2002, 13. Aufl. 2009 (део о стварном праву); Nikola Gavella et al., <i>Stvarno pravo</i> , Narodne novine, Zagreb, bilo koje izdanje; Miha Juhart/Matjaž Tratnik/Renato Vrenčur, <i>Stvarno pravo</i> , GV Založba, Ljubljana 2007; Зоран П. Рашовић, <i>Стварно право</i> , 3. изд., Подгорица 2008.	
Број часова активне наставе	предавања: 75
Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе: предавања, консултације.	
Оцена знања (максимални број поена 100)	
Активности у току семестра: 30 поена	
Усмени испит: 70 поена	
Облигационо право	
Наставници: проф. др Слободан Перовић, проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, доц. др Марија Караникић	
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – <i>I модул: Грађанскоправна ужа научна област I</i>	
Број ЕСПБ: 10	
Услов:	
Циљ предмета:	
Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима ; Оспособљавање за самосталан научно-истраживачки рад.	
Исход предмета	
Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Облигационог права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Облигационог права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.	
Садржај предмета	
I ОПШТИ ДЕО: 1.Појам, природа и значај облигационог права и облигационих односа; 2.	

Извори облигационог права и основна начела облигационог права; 3. Подела облигација; 4. Појам уговора и слободе уговарања; 5. Врсте уговора; 6. Појам општих услова за настанак уговора; 7. Закључење уговора; 8. Дејство уговора; 9. Престанак уговора, 10. Појам, врсте и основи одговорности за штету; 11. Одговорност по основу кривице; 12. Одговорност за другог; 13. Одговорност за штету од опасне ствари или опасне делатности; 14. Одговорност за другог; 15. Посебни случајеви одговорности за штету; 16. Околности које искључују или ограничавају одговорност за проузроковану штету; 17. Накнада штете; 18. Правно неосновано обогаћење, незвано вршење туђих послова и једнострана изјава воље као извори облигација, 19. Дејства облигације; 20. Обезбеђење облигација; 21. Престанак облигација; 22. Промена повериоца или дужника. **II ПОСЕБНИ ДЕО:** 1. Уговор о продаји, 2. Уговор о размени, 3. Уговор о поклону, 4. Уговор о зајму, 5. Уговор о закупу; 6. Уговор о послузи, 7. Уговор о делу, 8. Уговор о налогу, 9. Уговор о остави, 10. Уговор о ортаклуку; 11. Поравнање, 12. Опклада и игра.

Препоручена литература

Обавезна:

Антић Оливер, Облигационо право, Београд, 2012; Перовић Слободан, Облигационо право, више издања Београд (за Посебни део)

Допунска:

Константиновић Михаило, Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима; Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића – више издања; Миодраг Орлић, Закључење уговора, Београд, 1993; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, Les obligations, Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, Droit des obligations, 1. – Contrats et engagement unilateral, Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, *Obligations, theorie générale*, 9^{éd} par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, Droit des obligations, Paris, 2007; Pierre Tercier, Le droit des obligations, Zurich, 2009 (једно од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, Anson's Law of Contract, Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, The Law of Contract, London, 2004; Paul Richards, Law of Contract, Edinburgh, 2006; Jill Poole, Contract Law, Oxford, 2004 (једно од наведених дела)

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право обезбеђења потраживања

Наставници: проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, доц. др Милош Живковић, доц. др Ненад Тешић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – *I модул:*
Грађанскоправна ужа научна област I

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

- I УВОД
- II ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА - ЈЕМСТВО
- III ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА
- IV ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – МЕНИЦА
- V ОСТАЛА ЛИЧНА ОБЕЗБЕЂЕЊА
- VI РЕАЛНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – ЗАЛОГА ПОКРЕТНОСТИ
- VII РЕАЛНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – ЗАЛОГА ПРАВА
- VIII РЕАЛНА ОБЕЗБЕЂЕЊА – ЗАЛОГА НЕПОКРЕТНОСТИ

Препоручена литература**Обавезна:**

Д. Стојановић-Б. Павићевић, *Право обезбеђења кредита*, Београд 1997; *Коментар Закона о облигационим односима*, књиге 1 и 2, гл. редактор С. Перовић, коментар чл. 412-424 (пасивна солидарност); 436-445 (цесија); 451-453 (приступање дугу и преузимање испуњења); 540-541 (задржавање права својине); 966-996 (ручна залога и залога права); 997-1019 (јемство); 1083-1087 (банкарска гаранција); Dietrich Reinicke/Klaus Tiedtke, *Kreditsicherung*, 5. Aufl., Luchterhand, Neuwied 2006; Friedrich Harrer, *Sicherungsrechte*, Manz, Wien 2002; Michel Cabrillac/Christian Mouly/Séverine Cabrillac/Philippe Pétel, *Droit des sûretés*, 8e éd, Litec Lexis Nexis, Paris 2007.

Допунска:

Министарство правде Републике Србије и ГТЗ, *Ка новом стварном праву Србије - Нацрт Законика о својини и другим стварним правима*, Београд 2007 (делови о правима обезбеђења); Лазар Марковић, *Хипотекарно право*, Геца Кон, Београд 1911; М. Лазић, *Права реалног обезбеђења*, Ниш 2009; Н. Тешић, *Регистрована залога*, Београд 2007.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Право изградње

Наставници: проф. др Миодраг Орлић, проф. др Драгор Хибер, доц. др Милош Живковић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул:
Грађанскоправна ужа научна област I

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

- I УВОД
- II ОСНОВЕ И ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ЈАВНОГ ПРАВА ИЗГРАДЊЕ
- III УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА
- IV УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ
- V ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА
- VI ПРАВНИ РЕЖИМ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА
- VII ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА
- VIII ПРИВАТНО ПРАВО ИЗГРАДЊЕ

Препоручена литература**Обавезна:**

С. Мирић-К. Вујовић, *Коментар Закона о планирању и изградњи*, Београд 2003. *Коментар Закона о облигационим односима*, књига 2, гл. редактор С. Перовић, коментар чл. 630-647 (уговор о грађењу). Б. Мијатовић-Б. Беговић- Д. Хибер, *Приватизација државног земљишта у Србији*, доступно на http://www.clds.org.rs/newsite/privatizacija_dr_zemljista.pdf. Michael Brenner, *Öffentliches Baurecht*, C.F.Müller, Heidelberg 2009. Maximilian Schaffgotsch, *Grundeigentum und Baurecht, Die zivilrechtliche Stellung des Grundeigentümers*, Manz, Wien 1998;

Допунска:

А. Kletečka-W. Rechberger-R. Zitta, *Bauten auf fremdem Grund*, Manz, Wien 2004; Б. Мијатовић-Б.Беговић-М.Пауновић, *Реформа накнаде за уређење грађевинског земљишта*, 2007, доступно на http://www.clds.org.rs/newsite/aktivnosti_završeni_projekti_naknada-gr-zemljiste.html

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставe: предавања, консултације.
Оцена знања (максимални број поена 100)
Активности у току семестра: 30 поена
Усмени испит: 70 поена

Право регистра непокретности

Наставници: проф. др Миодраг Орлић, проф. др Драгор Хибер, доц. др Милош Живковић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул:
Грађанскоправна ужа научна област I

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из грађанског права из области регистра непокретности и

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику грађанског права и да самостално предузима оригинално истраживање.

Садржај предмета

- I УВОД
1. Појам непокретности и евиденције непокретности.
 2. Системи евиденције права на непокретностима.
- II ЗЕМЉИШНЕ КЊИГЕ
1. Уређење земљишних књига (појам, састав и обележја и начела земљишнокњижног права)
 2. Земљишнокњижни уписи (појам, врсте, правно дејство, првенство, заштита)
 3. Земљишнокњижни поступак (опште карактеристике и посебне врсте поступака).
- III КАТАСТАР НЕПОКРЕТНОСТИ
1. Уређење катастра непокретности (појам, састав и обележја и начела катастра непокретности)
 2. Уписи у катастар непокретности (појам, врсте, правно дејство, првенство, заштита)
 3. Поступак (опште карактеристике и посебне врсте поступака).

Препоручена литература

Обавезна:

Фердо Чулиновић, *Земљишнокњижно право*, Београд 1933; Фердо Чулиновић, *Коментар земљишнокњижних закона*, Београд 1931; Раденка Цветић, *Савремена евиденција непокретности*, Нови Сад, 2009. Татјана Јосиповић, *Земљишнокњижно право*, Загреб 2001; Erich Feil, *Grundbuchgesetz, ein Kurzkomentar für die Praxis*, Wien 1998; Johannes Holzer-Aksel Kramer, *Grundbuchrecht*, Muenchen 2004; Dieter Zobl, *Grundbuchrecht*, Zuerich 2004. Прописи: Закон о земљишним књигама из 1930. г. Закон о земљишнокњижним деобама, отписима и приписима из 1931. г. Закон о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига из 1931. г. Правилник за вођење земљишних књига из 1930. г. Закон о државном премеру и катастру из 2009. г. Правилник о изради и одржавању катастра непокретности из 1999. г. (нови у припреми)

Допунска:

Анали Правног факултета у Београду бр. 1-6/2000 (*Земљишне књиге и јединствена евиденција*); Ђурица Крстић, *Евиденција права на непокретностима – упоредни приказ*, Београд 1972; Драгосав Матић-Тихомир Ђоковић, *Земљишнокњижни поступак*, Београд 1998 (репринт); Мидхат Муслић, *Приручник за примјену земљишнокњижног права и поступка*, Београд 1981; Hartmut Schöner-Kurt Stöber, *Grundbuchrecht*, Muenchen 2008; Herbert Hofmeister-Helmut Auer, *Das moderne Grundbuch*, Wien 1992.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Закључење уговора

Наставници: проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, доц. др Марија Караникић Мирић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул:

Грађанскоправна ужа научна област I

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима ;

Исход предмета

Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Облигационог права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Облигационог права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.

Садржај предмета

1. Преговори као претходна фаза у закључењу уговора;
2. Понуда;
3. Прихватање понуде;
4. Припремни споразуми

Препоручена литература

Обавезна:

Антић Оливер, *Облигационо право*, Београд, 2012; Перовић Слободан, *Облигационо право*, више издања, Београд; Миодраг Орлић, *Закључење уговора*, Београд, 1993.

Допунска:

Константиновић Михаило, Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима; Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића – више издања; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, *Les obligations*, Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, *Droit des obligations*, 1. – Contrats et engagement unilateral, Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, *Obligations, theorie générale*, 9éd par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, *Droit des obligations*, Paris, 2007; Pierre Tercier, *Le droit des obligations*, Zurich, 2009 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, *Anson's Law of Contract*, Oxford, 2002; Laurence Koffman, *Elizabeth Macdonald, The Law of Contract*, London, 2004; Paul Richards, *Law of Contract*, Edinburgh, 2006; Jill Poole, *Contract Law*, Oxford, 2004 (одговарајући одељци из једног од наведених дела). Н.Врох, *Handelrecht und Wertpapierrecht*, München 1998; P.Gauch, *Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil*, Zürich, 2008; I. Schweinzer, *Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil*, Zürich, 2010 (одговарајући одељци из једног од наведених дела).

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Неважност уговора

Наставници: проф. др Слободан Перовић, проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер; проф. др Марко Ђурђевић; доц. др Марија Караникић Мирић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул:

Грађанскоправна ужа научна област I

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима ;		
Исход предмета Проширено и продубљено овладавање кандидата знањима из области неважности уговора у српском и упоредном праву, на нивоу који омогућава предузимање самосталног научног истраживања.		
Садржај предмета 1. Основи неважности уговора у српском и упоредном праву. 2. Апсолутна ништавост уговора. 3. Релативна ништавост уговора.		
Препоручена литература Обавезна: Антић Оливер, <i>Облигационо право</i> , Београд, 2012; Перовић Слободан, <i>Облигационо право</i> , више издања, Београд; Допунска: Константиновић Михаило, <i>Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима; Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића</i> – више издања; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, <i>Les obligations</i> , Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, <i>Droit des obligations, 1. – Contrats et engagement unilateral</i> , Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, <i>Obligations, theorie générale</i> , 9 ^{éd} par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, <i>Droit des obligations</i> , Paris, 2007; Pierre Tercier, <i>Le droit des obligations</i> , Zurich, 2009 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, Anson's <i>Law of Contract</i> , Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, <i>The Law of Contract</i> , London, 2004; Paul Richards, <i>Law of Contract</i> , Edinburgh, 2006; Jill Poole, <i>Contract Law</i> , Oxford, 2004 (одговарајући одељци из једног од наведених дела). Н. Brox, <i>Handelrecht und Wertpapierrecht</i> , München 1998; P. Gauch, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2008; I. Schweinzer, <i>Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil</i> , Zürich, 2010 (одговарајући одељци из једног од наведених дела).		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Уговорна одговорност		
Наставници: проф. др Слободан Перовић, проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Марко Ђурђевић, доц. др Марија Караникић Мирић		
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – I модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област I</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Стицање продубљених знања у области Облигационог права; Упознавање са компаративно - правним решењима.		
Исход предмета Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Облигационог права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Облигационог права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.		
Садржај предмета 1. Општа правила о одговорности дужника 2. Повериочева права ; 2.1. Право на накнаду штете; 2.1.1. <i>Општа правила</i> ; 2.1.2. <i>Накнада одређена од стране суда</i> ; 2.1.3. <i>Уговорна казна</i> ; 2.1.4. <i>Затезна камата</i> ; 2.2 Право на побијање дужникових правних радњи (<i>actio Pauliana</i>); 2.3. Право задржавања (<i>Ius retentionis</i>); 3.4. Повериочева права у неким посебним случајевима.		
Препоручена литература Обавезна: Антић Оливер, <i>Облигационо право</i> , Београд, 2012; Перовић Слободан, <i>Облигационо право</i> , више		

издања, Београд; Јанковец Ивица, *Уговорна одговорност*, Београд, 1993; *Коментар Закона о облигационим односима*, Б. Благојевић/ В. Круљ (чланови 262-294).

Допунска:

Константиновић Михаило, *Облигације и уговори, Скица за Законик о облигацијама и уговорима*, Београд, 1996; *Закон о облигационим односима са предговором проф. др Слободана Перовића* – више издања; Миодраг Орлић, *Закључење уговора*, Београд, 1993; на француском језику: Phillipe Malaurie, Laurent Aynès, Phillipe Stoffel – Munck, *Les obligations*, Paris, 2009; Muriel Fabre – Magnan, *Droit des obligations, I. – Contrats et engagement unilateral*, Paris, 2008; Henri et Léon Mazeaud, Jean Mazeaud, François Chabas, *Obligations, theorie générale*, 9^{éd} par François Chabas, Paris, 1998; Philippe Malinvaud, *Droit des obligations*, Paris, 2007; Pierre Tercier, *Le droit des obligations*, Zurich, 2009 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); на енглеском језику: J. Beatson, *Anson's Law of Contract*, Oxford, 2002; Laurence Koffman, Elizabeth Macdonald, *The Law of Contract*, London, 2004; Paul Richards, *Law of Contract*, Edinburgh, 2006; Jill Poole, *Contract Law*, Oxford, 2004 (одговарајући одељци из једног од наведених дела); Н.Брох, *Handelrecht und Wertpapierrecht*, München 1998; P.Gauch, *Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil*, Zürich, 2008; I. Schweinzer, *Schweizerisches Obligationrecht – Allgemeiner Teil*, Zürich, 2010 (одговарајући одељци из једног од наведених дела).

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Породично право</i>
Наставник: проф. др Марина Јањић Комар, проф. др Марија Драшкић, проф. др Слободан Панов
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i>
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета СТИЦАЊЕ продубљених знања у области Породичног права; Усвајање компаративних знања и пожељне европске судске праксе у породичним стварима; Овладавање методологијом израде докторског рада; Усавршавање способности за аналитичко и критичко мишљење; Усавршавање практичних вештина; Афирмисање професионалне етике и професионалне одговорности.
Исход предмета СТИЦАЊЕ знања и вештина које кандидату омогућавају да самостално критички разматра проблематику Породичног права те да самостално, оригинално и одговорно предузима научна истраживања; Осшособљавање кандидата да самостално креира препоруке за будућу законодавну активност државе у овој области.
Садржај предмета 1. Основе европског приватног права 2. Право на поштовање приватног и породичног живота; 3. Нови облици породичних заједница – ванбрачне заједнице и заједнице особа истог пола; 4. Медицинско-правни и породичноправни аспекти потпомогнутог оплођења; 5. Права детета 6. Брачни уговор 7. Породично издржавање
Препоручена литература М. Драшкић, <i>Породично право и права детета</i> , Београд, 2009; Г. Ковачек-Станић, <i>Упоредно породично право</i> , Нови Сад, 2002; С. Панов, <i>Породично право</i> , Београд, 2008; М. Драшкић, <i>Ванбрачна заједница</i> , Научна књига, Београд, 1989; М. Јањић-Комар - С. Панов, <i>Веза генерација</i> , Београд, 2000; М. Јањић-Комар - М. Обретковић, <i>Права детета, права човека</i> , Београд, 1996; З. Мршевић, <i>Ка демократском друштву – истополне породице</i> , Београд, 2009; Н. Гавелла и др., <i>Еуропско приватно право</i> , Загреб 2002; И. Мајсторовић, <i>Брачни уговор</i> , Загреб, 2005; Principles of

European Family Law Regarding Parental Responsibilities, Antwerpen – Oxford, 2007; Principles of European Family Law Regarding Divorce and Maintenance Between Former Spouses, Antwerpen – Oxford, 2004; European Challenges in Contemporary Family Law, Antwerpen – Oxford – Portland, 2008; Tensions Between Legal, Biological and Social Conceptions of Parentage, Antwerpen – Oxford, 2007; Legal Recognition of Same-Sex Couples in Europe, Antwerpen – Oxford – New York, 2003; Family Law in Europe, (Edited by C. Hamilton and K. Standley, London, 1995; The International Survey of Family Law (General Editor A. Bainham), Bristol, 1994-2009; W. Pintens, K. Vanwinckelen, Casebook European Family Law, Leuven, 2001; М. Драшкић, Право детета на слободу вероисповести у школи, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1-4/2001, стр. 511-525; М. Драшкић, Посредовање у породичним питањима, у књизи: Зборник радова Европски простор правде, Темпус пројекат Европске уније, Подгорица, 2006, стр. 268-282; М. Драшкић, Брачни уговор, у књизи: Јавнобележничко право, Београд, 2006, стр. 371-398; М. Драшкић, Усклађеност домаћег права са стандардима Европског суда за људска права у односу на члан 8. Европске конвенције о људским правима, у књизи: Правни капацитети Србије за европске интеграције, Београд, 2006, стр. 64-111.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Наследно право

Наставници: проф. др Оливер Антић, проф. др Слободан Панов, проф. др Дејан Ђурђевић

Статус предмета: **изборни** – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – *II модул: Грађанскоправна ужа научна област II*

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета:

Стицање продубљених знања у области Наследног права; Упознавање са класичним делима српске грађанскоправне баштине; Упознавање са компаративно - правним решењима и историјским развојем појединих наследноправних института.

Исход предмета

Проширено и продубљено овладавање кандидата установама Наследног права и помоћ кандидатима у изради докторског рада кроз упућивање на релевантне уже области Наследног права и литературу од значаја за тему за коју се кандидат определио.

Садржај предмета

1. Појам, извори, начела наследног права и претпоставке за наслеђивање;
2. Законско наслеђивање;
3. Императивно наслеђивање (нужни наследници);
4. Завештајно наслеђивање;
5. Уговори у наследном праву;
6. Оставински поступак.

Препоручена литература

Обавезна:

- Антић, О.: Наследно право, Београд 2012;
- Антић – Балиновац: Коментар Закона о наслеђивању, Београд 1996;
- Благојевић, Б.: Наследно право, било које издање;
- Перић, Ж.: Наследно право, Београд 1923.

Допунска:

- Malaurie – Aynès: Les successions, les libéralités, Paris 2008;
- Wolfgang Zankl, Erbrecht, Mit Beispielen und aktueller Judikatur, 7. Überarbeitete Auflage, Wien 2008;
- Lutz Michalski, BGB – Erbrecht, 4. Auflage, Heidelberg 2010;
- Roger Kerridge, David Hughes Parry, Alastair H.R. Brierley, The Law of Succession, 12. ed.,

Sweet&Maxwell/Thomson Reuters, 2009.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Права детета</i>		
Наставници: проф. др Марина Јањић Комар, проф. др Марија Драшкић, проф. др Слободан Панов		
Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Овај предмет има за циљ да студенте упозна са најважнијим правним институтима породичног права који се односе на права детета. Позитивноправну подлогу курса представљају Конвенција УН о правима детета, Европска конвенција о људским правима и Породични закон Србије, којим су у домаће право унети како неки потпуно нови правни институти, тако и они који су у знатној мери реформисани, а важни су за област права детета.		
Исход предмета 1. Стицање знања и вештина које кандидату омогућавају да самостално критички разматра проблематику Права детета те да самостално, оригинално и одговорно предузима научна истраживања; 2. Оспособљавање кандидата да самостално креира препоруке за будућу законодавну активност државе у овој области.		
Садржај предмета 1. Домаћи и међународни правни извори за Права детета; 2. Утврђивање/оспоревање материнства и очинства; 3. Вршење родитељског права; 4. Лишење родитељског права; 5. Заштита од насиља у породици; 6. Усвојење; 7. Издржавање детета; 8. Имовински односи детета и родитеља.		
Препоручена литература М. Драшкић, Породично право и права детета, Београд, 2009; Г. Ковачек-Станић, Упоредно породично право, Нови Сад, 2002; Г. Ковачек-Станић, Право детета да зна своје порекло, Нови Сад, 1997; С. Панов, Породично право, Београд, 2008; М. Јањић-Комар - С. Панов, Веза генерација, Београд, 2000; М. Јањић-Комар - М. Обретковић, Права детета, права човека, Београд, 1996; Ново породично законодавство, зборник радова, Крагујевац, 2006; Д. Јаквац-Лозић, Посвојење, Сплит, 2000; О. Јовић, Права детета – између идеје и стварности, Београд, 2009; Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child, (prepared for UNICEF by R. Hodgkin and P. Neewell), Geneva, 2002; The New Handbook of Children's Rights (Edited by B. Franklin), London – New York, 2002; G. Van Bueren, The International Law on the Rights of the Child, The Hague, 1998; U. Kilkelly, The Child and the European Convention on Human Rights, Dartmouth, 1999; Principles of European Family Law Regarding Parental Responsibilities, Antwerpen – Oxford, 2007; European Challenges in Contemporary Family Law, Antwerpen – Oxford – Portland, 2008; Tensions Between Legal, Biological nad Social Conceptions of Parentage, Antwerpen – Oxford, 2007; The International Survey of Family Law (General Editor A. Bainham), Bristol, 1994-2009; М. Драшкић, Право детета на слободу вероисповести у школи, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1-4/2001, стр. 511-525; М. Драшкић, Посредовање у породичним питањима, у књизи: Зборник радова Европски простор правде, Темпус пројекат Европске уније, Подгорица, 2006, стр. 268-282; М. Драшкић, Усклађеност домаћег права са стандардима Европског суда за људска права у		

односу на члан 8. Европске конвенције о људским правима, у књизи: Правни капацитети Србије за европске интеграције, Београд, 2006, стр. 64-111.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Ванпарнично процесно право</i>		
Наставници: проф. др Оливер Антић, проф. др Александар Јакшић, проф. др Дејан Ђурђевић		
Статус предмета: изборни за:		
1) Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i> 2) Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета		
Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из ванпарничног процесног права		
Исход предмета		
Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику ванпарничног поступка и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета		
I. ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА И ОСНОВНИМ СЛОБОДАМА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПАК 1. Значај и утицај члана 5 ЕКЉП на ванпарнични поступак-ограничење слободе човека и поступак за смештај у неуропсихијатријску установу 2. Значај и утицај члана 8 ЕКЉП на ванпарнични поступак-право на поштовање личног и породичног живота и поступак за лишење пословне способности-поступак за продужење вршења права родитељског старања-стриктна заштита интересе учесника у правим ванпарничним поступцима 3. Значај и утицај Конвенције о правима детета на ванпарнични поступак 4. Неправи ванпарнични поступци и гаранције из члана 6 (1) ЕКЉП и члана 32 Устава РС. II. ОПШТИ ПРИНЦИПИ ВАНПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА 1. Циљ ванпарничног поступка-остварење начело материјалне истине путем официозног покретања ванпарничног поступка и примене истражног начела- везаност ванпарничног поступка за остварење циља материјалноправних норми. III. УЧЕСНИЦИ У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ 1. Формални и материјални учесници-значај разликовања-утицај разликовања на непристрасност у одлучивању-утицај разликовања на допуштено извођења доказних средстава 2. Појам странке у парничном поступку и појам учесника у ванпарничном поступку IV. ОДЛУКЕ И ПРАВНИ ЛЕКОВИ У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ 1. Решење-извршност решења донетог у ванпарничном поступку 2. Решавање претходног питања и упућивање на парницу 3. Правни лекови-жалба-неблаговремена жалба-ванредни правни лекови-овлашћења и одлуке првостепеног суда по благовремено изјављеној жалби у ванпарничном поступку 4. Неблаговремена жалба-појам и ратио-овлашћења првостепеног и другостепеног суда по неблаговремено изјављеној жалби-критеријуми за разликовање неблаговремене жалбе од предлога за понављање поступка V. ПРАВНОСНАЖНОСТ РЕШЕЊА У ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ 1. Смисао института правноснажности у ванпарничном поступку-праве и неправне ванпарничне ствари-формална правноснажност у неправим ванпарничним стварима 2. Материјална правноснажност решења-смисао и могућност постојања-сходна примена одредаба ЗПП-материјална правноснажност и обавезујуће дејство решења-дејство укидања или преиначења решења VI. ПРАВИ ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПЦИ У СТАТУСНИМ СТВАРИМА 1. Поступак за лишење пословне способности-поступак за задржавање у неуропсихијатријској установи-проглашење несталог лица за умрло и доказивање смрти-продужење вршења родитељског права-давање дозволе за ступање у брак VII. ПРАВИ ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПЦИ У ИМОВИНСКИМ СТВАРИМА 1. Оставински поступак-одређење привремених мера и привременог стараоца заоставштине-процесни положај привременог стараоца заоставштине у парничном поступку-наследноправни		

спорови 2.Решење о наслеђивању-формална правноснажност решења и његов домашај ратионе персоне-накнадно пронађена имовина-накнадно пронађени тестамент-наследноправни захтеви материјалноправних учесника-понављање оставинског поступка. 3.Поступак накнаде за екпроприсану непокретност-уређење управљања и коришћење заједничке ствари-деоба заједничке ствари или имовине-уређење међа. 4.Остали ванпарнични поступци

Препоручена литература

Обавезна:

Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 5. Издање, Београд, 2011. Александар Јакшић, Европска Конвенција о људским правима и основним слободама-Коментар, Београд, 2006. Душица Палачковић, Субјекти ванпарничног поступка у нашем правном систему, Крагујевац, 1995. Фрањо Горшић, Коментар ванпарничног поступка са уводним законом, Београд, 1935. Brauns С.: Über materielle Rechtskraft in der freiwilligen Gerichtsbarkeit, Hamburg, 1914. Rumpf E.; Abänderungsmöglichkeit und die materielle Rechtskraft in der freiwilligen Gerichtsbarkeit, Leipzig, 1912. У обавезну литературу спада и легислатива РС, као и важећи ратификовани међународни споразуми.

Допунска:

Факултативну литературу одређују наставник и кандидат споразумно у зависности од њене доступности и ужег поља интересовања кандидата.

Број часова активне наставе

предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методе извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Јавнобележничко право

Наставници: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Оливер Антић, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Александар Јакшић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Дејан Ђурђевић, проф. др Марко Ђурђевић, доц. др Милош Живковић

Статус предмета: изборни за:

- 1) Грађанскоправну ужу научну област – II модул: *Грађанскоправна ужа научна област II*
- 2) Грађанскоправну ужу научну област – III модул: *Грађанскоправна ужа научна област III*

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Курс из Јавнобележничког права има за главни циљ да полазнике докторских студија упозна са јавнобележничком службом, њеном организацијом, функцијама у правосудном систему и начином обављања јавнобележничке делатности. Курс је усмерен на то да полазницима омогући да претходно стечена знања из грађанског и грађанског процесног права повежу са институтом нотаријата, те да им пружи продубљена теоријска знања у области организације, функција и начина обављања јавнобележничке делатности и међуповезаности и значаја јавног бележничтва за нормално одвијање приватноправних односа у нашем правном систему.

Исход предмета

Добро познавање јавнобележничког права, које овај курс треба да обезбеди својим полазницима, јемство је потпунијег и вишестранијег разумевања грађанског и грађанског процесног права, на које ће јавнобележничка пракса вршити снажан повратни утицај.

Овај курс такође треба да промовише мултидисциплинарну и разноврсну (по аспектима разматрања) анализу грађанског и грађанског процесног права у целини, те додатни начин посматрања на установе и проблеме ових делова правног система.

Садржај предмета

1. *недеља* тема: Појам јавног бележника и јавнобележничког права и врсте јавног бележништва у упоредном праву; историјат јавног бележништва; латински нотаријат; општа обележја јавног бележништва у Србији; 2. *недеља* тема: Организација јавног бележништва: јавнобележничко место, службено подручје и седиште. Услови и начела обављања јавнобележничке делатности: употреба језика и писма, печат, штамбиљ и потпис, јавнобележничка канцеларија, радно време и започињање са радом. 3. *Недеља* тема: Субјекти јавнобележничке делатности: јавни бележници, јавнобележнички помоћници и приправници, заменик и вршилац дужности јавног бележника – услови за именовање и поступак, надлежности и престанак делатности; административно особље. 4. *Недеља* тема: Јавнобележничка делатност – опште одредбе: дужност обављања службене радње и могућност ускраћивања; изузеће, забране за јавне бележнике и дужност чувања тајне; грађанскоправна одговорност јавних бележника и осигурање од те одговорности; претрес просторија јавног бележника и одређивање притвора јавном бележнику. 5. *Недеља* тема: Јавнобележничке исправе: појам и врсте; форма; поступак сачињавања. 6. *Недеља* тема: Поједине врсте јавнобележничких исправа: јавнобележнички записи – послови о којима се сачињавају, садржина и извршност јавнобележничког записа. јавнобележнички записник – чињенице о којима се састављају и садржина; јавнобележничке потврде. 7. *Недеља* тема: Поједине врсте јавнобележничких исправа: јавнобележнички записник – чињенице о којима се састављају и садржина; јавнобележничке потврде и јавнобележничке овере (легализација, солемнизација, овера преписа и превода и овера органа правног лица); 8. *Недеља* тема: Послови које јавни бележник обавља као поверене послове; 9. *Недеља* тема: Јавнобележничке књиге и списи: чување и вођење књига, изворник, отправак, препис и овера јавнобележничких исправа; чување и обнављање списка и исправа; архива. 10. *Недеља* тема: Јавнобележничка комора: унутрашња организација, финансирање, надлежности. 11. *Недеља* тема: Награда за рад јавних бележника и накнада трошкова. Јавнобележнички испит. 12. *Недеља* тема: Дисциплинска одговорност јавних бележника. 13. *недеља* тема: Јавнобележнички депозит. 14. *Недеља* тема: Закључна разматрања о устројству и положају јавног бележништва у Србији и перспективама његовог даљег развоја.

Обавезна: Закон о јавном бележништву (Службени гласник РС 31/2011 и 85/2012) Правилник о јавнобележничкој канцеларији и радном времену јавног бележника (Службени гласник РС 31/2012) Правилник о јавнобележничком испиту (Службени гласник РС 71/2011, 81/2011, 3/2012, 78/2012) Д. Хибер (приређивач), *Јавнобележничко право*, Правни факултет, Београд 2006. Д. Ђурђевић, *Предговор*, Закон о јавном бележништву, Службени гласник, Београд 2011; Д. Ђурђевић, *Утврђивање идентитета учесника у поступку састављања нотарске исправе*, Правни живот бр. 12/2011.

Допунска: Небојша Шаркић (приређивач), *О јавном бележнику (нотару)*, Глосаријум, Београд 2004; Милена Трговчевић Прокић, *Овлашћења јавног бележника*, Службени гласник, Београд 2007; Слободан Спасић, Небојша Шаркић, Ђорђе Сибиновић, *Правосудне професије*, Службени гласник, Београд 2011 (стр. 179 до 198); Дејан Ђурђевић, *Нотарски тестамент у немачком праву*, у Увод у право Немачке (ур. М. Васиљевић, В. Чоловић), Институт за упоредно право – Правни факултет у Београду, Београд 2011; Дејан Ђурђевић, *Правни положај нотара у европским правним порецима и у српском праву*, у Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Републике Србије, Књига 1 (приредио С. Лилић), Правни факултет Универзитета у Београду, 2011. Мираш Радовић, Енес Бикић, Сефедин Суљевић, *Нотаријат у Црној Гори*, Министарство правце Црне Горе, Подгорица 2010; Мелиха Повлакић, Christoph Schalast, Весна Софтић, *Коментар закона о нотарима у Босни и Херцеговини*, ГТЗ, Сарајево 2009;

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

Слобода завештања и нужни део

Наставници: проф. др Оливер Антић, проф. др Слободан Панов, проф. др Дејан Ђурђевић

Статус предмета: изборни за Грађанскоправну ужу научну област – II модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област II</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Историјскоправна, упоредноправна и позитивноправна анализа института активне завештајне способности; указивање на правну природу, основ, порекло, значај, функцију и домашај института нужног дела, са посебним освртом на сличности и разлике у његовом дефинисању у европскоконтиненталном и англосаксонском правном систему; испитивање на научно-теоријској равни могућности унификације императивног наслеђивања у заједничком европском грађанском законодавству.		
Исход предмета Испитивање примене општих начела и института Грађанског права на Наследно право кроз анализу односа завештајног права и слободe тестирања као манифестација аутономије воље и нужног наслеђивања као императивног наслеђивања, које у овој грани права представља њено најснажније ограничење		
Садржај предмета 1. Појам слободe завештања. 2. Ограниченост или неограниченост слободe завештања – <i>pro vel contra</i> . 3. Историјски развој слободe завештања. 4. Однос слободe тестирања и сродних института. 5. Слобода тестирања у српском позитивном праву. 6. Појам нужног дела. 7. Историјски развој установе нужног дела. 8. Основ нужног дела. 9. Сличности и разлике у погледу института нужног дела у англо-саксонским и европскоконтиненталним правним системима. 10. Нужни део у српском позитивном праву (правна природа, круг нужних наследника, величина нужног дела, екскредација, <i>collatio bonorum</i> , повреда нужног дела).		
Препоручена литература Обавезна: Оливер Антић, <i>Слобода завештања и нужни део</i> , докторска дисертација одбрањена на Правном факултету Универзитета у Београду 1983. године; Оливер Антић, <i>Наследно право</i> , девето издање, Београд 2010.; Оливер Антић – Зоран Балиновац, <i>Коментар Закона о наслеђивању</i> , Београд 1996.; <i>The Law of Succession: Testamentary Freedom: European Perspectives</i> , ed. Miriam Anderson, Esther Arroyo I Amayuelas, Europa Law Publishing 2011. Допунска: Philippe Malaurie – Laurent Aynès, <i>Les successions, les libéralités</i> , 3e édition, Paris 2008.; Marta Pequera Poch, <i>Aux origines de la réserve héréditaire du code civil: la légitime en pays de coutumes (XVIe-XVIIIe siècles)</i> , Marseille 2009.; Wolfgang Zankl, <i>Erbrecht, Mit Beispielen und aktueller Judikatur</i> , 7. Überarbeitete Auflage, Wien 2008.; Roger Kerridge, David Hughes Parry, Alastair H.R. Brierley, <i>The Law of Succession</i> , 12. Ed., Sweet & Maxwell/Thomson Reuters, 2009.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена		

<i>Парнично процесно право</i>
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Ранко Кеча, проф. др Дејан Ђурђевић, доц. др Никола Бодирога
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i>
Број ЕСПБ: 10

Услов:		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из парничног процесног права.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику парничног поступка и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета I. Европска конвенција о људским правима и основним слободама и њен утицај на парнични поступак и зпп II. Начело диспозиције, распавно начело и начело контрадикторности и равноправности странака III. Кондемпнаторна и деклараторна тужба IV. Идентитет предмета спора V. Супарничарство VI. Учешће трећих лица у парници VII. Својства и дејства пресуде VIII. Терет тврдње и терет доказивања IX. Правни лекови у парничном поступку X. Колективне тужбе		
Препоручена литература Обавезна: Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 5. издање, Београд, 2011. Александар Јакшић, Европска Конвенција о људским правима и основним слободама-Коментар, Београд, 2006. Алан Узелац, Истина у судском поступку, Загреб-Правни факултет, 1997. Алан Узелац, Терет тврдње и терет доказивања, Загреб-Правни факултет, 2003. Михајло Дика, Право на тужбу, Загреб, 1986. Михајло Дика, О бити и границама правомоћности, Загреб, 1991. Rosenberg/Schwab/Gottwald, Zivilprozessrecht, 16. Auflage, C.H. Beck, Muenchen, 2010. Stuart Sime, Civil Procedure, 13th edition, Oxford University Press, 2010. У обавезну литературу спада и легислатива РС, као и важећи ратификовани међународни споразуми. Допунска: Факултативну литературу одређују наставник и кандидат споразумно у зависности од њене доступности и ужег поља интересовања кандидата.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		

<i>Извршно процесно право</i>		
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Драгор Хибер, доц. др Никола Бодирога		
Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i>		
Број ЕСПБ: 10		
Услов:		
Циљ предмета Циљ предмета је да кандидат прошири и продуби своје знање из извршног права.		
Исход предмета Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине која му омогућава да самостално критички разматра проблематику извршног поступка и да самостално предузима оригинално научно истраживање.		
Садржај предмета I. УВОД 1. Извори извршног поступка II. Европска Конвенција о људским правима и основним слободама 3. Примена ЕК на извршни поступак 3.1. Последице неизвршења јудиката 3.1.1.повреда члана 6 (1) ЕК 3.1.2.повреда члана 1		

Протокола бр.1. 4. Примена ЕК на извршни поступак у Републици Србији 5. Извршни поступак као саставни део права на тужбу 6. Анализа повреда ЕКЈП у новом извршном праву РС

III. УПОРЕДНОПРАВНИ ПРЕГЛЕД ИЗВРШНОГ ПОСТУПКА 1. Немачки правни систем 2. Франкофонски правни системи 3. Терминологија 4. Судско или извршење путем приватних извршитеља 5. Правни положај приватног извршитеља у правном систему РС-овлашћења-одговорност

IV. СУДСКО ИЗВРШЕЊЕ 1. Извршење судских јудиката као постулат правне државе и владавине права 2. Извршење као саставни део судске функције 3. Потискивање улоге суда у извршном поступку 4. Редукција правних средстава у судском извршном поступку 4. Од судског извршног поступка ка извршењу

V. ВАНСУДСКО ИЗВРШЕЊЕ 1. Однос између судског и вансудског извршења 2. Примена ЗИО у поступцима вансудског извршења 3. Вансудско извршење и одрицање од права на судску заштиту 4. Првенство извршења у односу на парницу

V. ИЗВРШЕЊЕ У ОКВИТУ ПРОЦЕСНОГ ПРАВА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ 1. Појам и значај 2. Европска извршна исправа

VI. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ИЗВРШЕЊА ПОТРАЖИВАЊА 1. Упоредно правни преглед (аттачмент; гарнисхмент; антисуит ињунциони) 2. Привремене мере 2.1. Привремене мере и тужбени захтев

Препоручена литература

Александар Јакшић, Грађанско процесно право, 6. издање, Београд, 2012. Никола Бодирога, Теорија извршног поступка, Београд 2012. Александар Јакшић, Европска Конвенција о људским правима-Коментар, Београд, 2006. Михајло Дика, Грађанско овршно право, Загреб 2007. Gaul/Schilken/Becker/Eberhard, Zwangsvollstreckungsrecht, 12. Auflage, 2010. W.H.Rechberger/P.Oberhammer, Exekutionsrecht, Wien 2009. H. Brox, W. D. Walker, Zwangsvollstreckungsrecht, Muenchen 2008. Stöber K., Zwangsvollstreckung in das unbewegliche Vermögen, 8., neubearbeitete Auflage, München, 2007; Stöber K., Forderungspfändung, 14., neu bearbeitete Auflage, Bielefeld, 2005.

Број часова активне наставе | предавања: 75

Студијски истраживачки рад:

Методe извођења наставe: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Грађанско процесно право Европске уније

Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић, доц. др Никола Бодирога

Статус предмета: изборни – обавезан за Грађанскоправну ужу научну област – III модул:
Грађанскоправна ужа научна област III

Број ЕСПБ: 10

Циљ предмета

Циљ предмета је да кандидат овлада постулатима права ЕУ.

Исход предмета

Кандидат треба да досегне такав ниво знања и вештине који му омогућава да самостално и критички расуђује о процесном праву ЕУ, те да стекне способност да разматра проблематику хармонизације права домаћег права са процесним правом ЕУ, те да самостално предузима оригинално научно истраживање у овој области.

Садржај предмета

I. УВОД 1. Извори процесног права ЕУ 1.2. Конвенције 1.3. Статут Суда Правде

II. ОРГАНИЗАЦИЈА СУДОВА У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ 1. Национални судови 2. Европски суд правде 2.1. Састав и организација 2.2. Надлежност 3. Првостепени суд 3.1. Састав 3.2. Надлежност 4. Остали специјализовани судови 1. Инстанце 5. Расподела надлежности између националних судова и судова ЕУ

III. САРАДЊА НАЦИОНАЛНИХ СУДОВА И СУДОВА ЕУ 1. Захтев националних судова за доношење прелиминарне одлуке 2. Аутономно тумачење појма „суд“ 3. Релевантност захтева за доношење прелиминарне одлуке 4. Дужност националних судова да захтевају доношење прелиминарне одлуке

<p>IV. ИЗВРШЕЊЕ КОМУНИТАРНОГ ПРАВА 1. Тужба поднета ради повреде Комунитарног права коју је починила држава чланица 1.1. Идентитет странака 2. Претходни поступак 4. Поступак пред Судом Правде 5. Тумачење Комунитарног права на основу захтева за доношењем прелиминарне одлуке</p> <p>V. ЗАШТИТА ОД ПРАВНИХ АКТА ИНСТИТУЦИЈА ЕУ 1. Тужба за поништај акта институције ЕУ 2. Идентитет странака 3. Тужба против институција ЕУ због пропуста да предузму правну радњу 4. Тужба за накнаду штете причињене незаконитим актима институција ЕУ</p> <p>VI. ПРИВРЕМЕНЕ МЕРЕ У ПОСТУПКУ ПРЕД СУДОВИМА ЕУ</p>		
<p>Препоручена литература</p> <p>Обавезна: Koen Lenaerts/Dirk Arts/Ignace Maselis, Procedural Law of European Union, London, Sweet and Maxwell, 2006. Wyatt and Dashwood's, European Union Law, 6th edition, Oxford, 2011.</p> <p>Допунска: Факултативну литературу студент бира у договору са наставником, у зависности од ближе области кандидатовог интересовања.</p>		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
<p>Методe извођења наставe: предавања, консултације.</p>		
<p align="center">Оцена знања (максимални број поена 100)</p> <p>Активности у току семестра: 30 поена Усмени испит: 70 поена</p>		

<p align="center"><i>Арбитражно право</i></p>
<p>Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић, доц. др Милена Ђорђевић</p>
<p>Статус предмета: изборни – обавезан за Међународно-приватноправну ужу научну област – изборни за Грађанскоправну ужу научну област – III модул: <i>Грађанскоправна ужа научна област III</i></p>
<p>Недељни фонд часова предавања: фонд часова одређује управа докторских студија сваке године, у зависности од броја пријављених кандидата</p>
<p>Број ЕСПБ: 10</p>
<p>Циљ предмета Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из арбитражног права и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и арбитражној пракси.</p>
<p>Опис предмета Курс пружа студентима продубљена знања из области арбитражног права. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.</p>
<p>Садржај предмета Опште карактеристике арбитражног решавања спорова . Арбитражни споразум. Правни оквир арбитражног споразума. Састављање и тумачење арбитражног споразума. Одлучивање о надлежности арбитраже. Арбитри. Избор и именовање арбитра. Овлашћења и дужности арбитра Непристрасност и независност арбитра. Престанак дужности арбитра. Арбитражни поступак. Меродавно процесно право пред арбитражом. Поступак пред арбитражом. Привремене мере. Арбитражна одлука. Контрола арбитражне одлуке</p>
<p>Препоручена литература</p>

Обавезна:

Кнежевић, Павић, *Арбитража и АДР*, Београд 2009. Кнежевић, Међународна трговинска арбитража, Београд 1999. Јакшић, Међународна трговинска арбитража, Београд 2003. Перовић, Уговор о међународној трговинској арбитражи, Београд 1998. Born, *International Commercial Arbitration – Cases and Materials*, The Hague 2001. Fouchard, Gaillard, Goldman, *On International Commercial Arbitration*, The Hague 1999. Goldštajn, Triva, *Međunarodna trgovačka arbitraža*, Zagreb 1987. Lew, Mistelis, Kroell, *Comparative International Commercial Arbitration*, The Hague 2003. Redfern, Hunter, *Law and Practice of International Commercial Arbitration*, London 2004. Tweeddalle, Tweeddalle, *Arbitration of Commercial Disputes: International and English Law and Practice*, Oxford 2005. Varady, Barcelo, von Mehren, *International Commercial Arbitration*, West Publishing 2001.

Допунска Art, Challenge of Arbitrators: is an institutional decision final?, (1986) 2 *Arbitration International*. Barcelo, Who decides the Arbitrators' Jurisdiction? Separability and Competence-Competence in Transnational Perspective, (2003) 36 *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. Berger, *Set-off in International Economic Arbitration*, (1999) 15 *Arbitration International*. Davis, *Pathological Clauses: Frederic Eisemann's Still Vital Criteria*, (1991) Павић, Ђорђевић, Примена Бечке конвенције у арбитражној пракси Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије, (2008) 5-8 *Право и привреда*. Познић, *Границе арбитражног споразума*, (1993) 11/12 *Правни живот*. Познић, *Противужба у арбитражном спору*, (1994) 3/4 *Анали Правног факултета*. Rubellin-Devichi, *L'arbitrage – nature juridique en droit interne et en droit international privé*, Lyon 1965.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Међународно приватно право

Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић

Статус предмета: изборни – обавезан за Међународно-приватноправну ужу научну област

Број ЕСПБ: 10

Циљ предмета

Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из међународног приватног права и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и судској и арбитражној пракси.

Исход предмета

Курс пружа студентима продубљена знања из области међународног приватног права, што обухвата области сукоба закона и грађанског поступка са елементом иностраности, као и одређена питања која се тичу права странаца. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.

Садржај предмета

I ОПШТИ ДЕО; Појам, предмет и метод МПП; Извори МПП; Колизоне нормe; Квалификација; Претходно питање; Узвраћање и преупућивање (*Renvoi*); Јавни поредак; Норме непосредне примене; Изигравање закона; Временски фактор у МПП; Нејединствени правни поредак; Сазнање и примена страног права; Реципроцитет и реторзија; Историјски развој МПП; II ОДРЕЂИВАЊЕ МЕРОДАВНОГ ПРАВА; Правна и пословна способност ; Породичноправни односи; Наследноправни односи; Уговори; Грађанскоправни деликти; Хартије од вредности; Стварноправни односи; III ГРАЂАНСКИ ПОСТУПАК СА ЕЛЕМЕНТОМ ИНОСТРАНСТИ; Међународна надлежност; Грађански поступак са елементом иностраности; Положај странаца у грађанском поступку са елементом иностраности; Међународна правна помоћ; Признање и извршење страних судских одлука; Имунитет; IV ПРАВА СТРАНАЦА; О правима странаца уопште; Права страних улагача; Ауторска право и право индустријске својине

Литература:**Обавезна литература**

Српска

Варади, Бордаш, Кнежевић, Павић, *Међународно приватно право*, Београд 2012. Станивуковић, Живковић, *Међународно приватно право – општи део*, Београд 2008. Дика, Кнежевић, Стојановић, Коментар Закона о међународном приватном и процесном праву, Београд 1991. Живковић, *Међународно приватно право – националне кодификације*, Београд 1996.

Страна – обавезно је прочитати два од наведених дела

Sajko, *Međunarodno privatno pravo*, Zagreb 2009. Vuković, Kunštek, *Međunarodno građansko postupovno pravo*, Zagreb 2005. Cheshire, North & Fawcett, *Private International Law*, Oxford University Press 2008. Fawcett, Harris, Bridge, *International Sale of Goods in the Conflict of Laws*, Oxford 2005. Vernon, Weinberg, Reynolds, Richman: *Conflict of Laws, Cases, Materials and Problems*, Lexis 2002. Mayer, Heuzé, *Droit international privé*, Paris 2007. Bureau, Muir-Watt, *Droit international privé*, Paris 2010. Kropholler, *Internationales Privatrecht*, Tuebingen 2006. Pešič, Polajnar-Pavčnik, Wedam-Lukić, *Međunarodno zasebno pravo – Komentar zakona*, Ljubljana 1992.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
-----------------------------	---------------	-----------------------------

Методe извођења наставе: предавања, консултације.**Оцена знања (максимални број поена 100)**

Активности у току семестра: 30 поена

Усмени испит: 70 поена

Право страних улагања**Наставници:** проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић**Статус предмета:** изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област**Услов:****Број ЕСПБ:** 10**Циљ предмета**

Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из права страних улагања и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и судској и арбитражној пракси.

Опис предмета

Курс пружа студентима продубљена знања из области права страних улагања, што обухвата основне институте права страних улагања, стандарде третмана страних улагања, питања осигурања страних улагања, као и материју решавања спорова поводом страних улагања. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.

Садржај предмета

1. Општа питања права страних улагања
2. Материјално право страних улагања
3. Осигурање страних улагања
4. Решавање спорова поводом страних улагања

Литература**Српска:**

Цветковић, *Међународно право страних инвестиција*, Београд 2007. Цветковић, *Услови заснивања надлежности центра за решавање инвестиционих спорова*, *Међународно приватно право и заштита страних инвеститора*, Београд 2008. Станивуковић, *Арбитража између државе и улагача*

на основу двостраних споразума о заштити и унапређењу улагања, Зборник радова у спомен проф. др Миодрага Трајковића, Београд 2006. Станивуковић, ICSID и двострани споразуми о заштити и унапређењу инвестиција Републике Србије, Liber amicorum Добросав Митровић, Београд 2007. Станивуковић, *Кишобран клаузула у билатералним инвестиционим споразумима*, Међународно приватно право и заштита страних инвеститора, Београд 2008.

Страна – обавезно је прочитати два од наведених дела:

Sornarajah, *The International Law on Foreign Investment*, Cambridge 2004. Schreuer, *ICSID Convention: A Commentary*, Cambridge 2009. Muchlinski, Ortino, Schreuer, *The Oxford Handbook of International Investment Law*, Oxford 2008.

Dolzer, Schreuer, *Principles of International Investment Law*, Oxford 2008. McLachlan, Shore, Weiniger, *International Investment Arbitration: Substantive Principles*, Oxford 2008. Sornarajah, *The Settlement of Foreign Investment Disputes*, The Hague 2001. Kunštek, *Arbitražna nadležnost ICSID (međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova između država i državljana drugih država)*, Rijeka 2002.

Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		Усмени испит: 70 поена

Алтернативно решавање спорова		
Наставници: проф. др Александар Јакшић, проф. др Владимир Павић		
Статус предмета: изборни за Међународно-приватноправну ужу научну област		
Услов:		
Број ЕСПБ: 10		
Циљ предмета Циљ курса је да студентима обезбеди продубљена знања из алтернативних начина решавања спорова и оспособи их за примену стечених знања у научно-истраживачком раду. Нагласак је на критичком приступу постојећим законским и упоредним решењима, теоријским схватањима и пракси различитих форума за решавање спорова.		
Опис предмета Курс пружа студентима продубљена знања из области алтернативних начина решавања спорова, што обухвата материју директних преговора, медијације, хибридних начина алтернативног решавања спорова, концилијације, евалуације, мини-парнице и сл. Конкретан избор тема које ће се обрађивати зависи од предмета научно-истраживачког рада пријављених кандидата. Сложеност и разноврсност обухваћене материје налажу комбинацију методолошких приступа у обради тема, тако да се поред класичних предавања као неопходни намећу и интерактивни облици рада (семинари) који дају могућност додатног проучавања одређених тема уз већи самостални ангажман полазника.		
Садржај предмета: <ol style="list-style-type: none"> 1. Појам алтернативног решавања спорова 2. Поједини начини алтернативног решавања спорова <ul style="list-style-type: none"> - Директни преговори - Медијација - Хибридни начин алтернативног решавања спорова: мед-арб - Концилијација - Мини-парница - Евалуација - Одбор за разматрање/решавање спорова - Вештачење 		
Литература Српска: Кнежевић, Павић, <i>Арбитража и АДР</i> , Београд 2009. Карамарковић, <i>Поравнање и медијација</i> , Београд 2004. Палачковић, <i>Мирно решавање спорова из грађанскоправних односа</i> , у: Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије, Крагујевац 2005. Страна – обавезно је прочитати сва наведена дела: Breslin, Rubin, <i>The Negotiation Theory and Practice</i> , Harvard Law School 1991. Buhring-Uhle, Kirchhoff, Scherer, <i>Arbitration and Mediation in International Business</i> , The Hague 2006. Fischer, Ury, <i>Getting to Yes: Negotiating Agreement without Giving in</i> , New York 1991. Goldsmith, Pointon, Ingen-Housz, <i>ADR in Business</i> , The Hague 2006.		
Број часова активне наставе	предавања: 75	Студијски истраживачки рад:
Методe извођења наставе: предавања, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Активности у току семестра: 30 поена		
Усмени испит: 70 поена		